

Uzmanlık Tezleri Serisi No: 253

REKABET KURUMU

REKABET HUKUKUNDA
ARDIL MÜDAHALE
ARACI OLARAK
TAAHHÜT
MEKANİZMASI

NADİRE BÜŞRA EKİNCİ

**REKABET HUKUKUNDA
ARDIL MÜDAHALE
ARACI OLARAK
TAAHHÜT
MEKANİZMASI**

Nadire Büşra EKİNCİ

Ankara 2026

©Bu eserin tüm telif hakları
Rekabet Kurumuna aittir. 2026

Baskı, Nisan 2026
Rekabet Kurumu-ANKARA

Bu kitapta öne sürülen fikirler eserin yazarına aittir;
Rekabet Kurumunun görüşlerini yansıtmaz.

Bu tez, Rekabet Kurumu Başkan Yardımcısı Ferhat Topkaya,
Rekabet Kurumu Başkan Yardımcısı Doç Dr. Hakan BİLİR,
Rekabet Kurumu Başkan Yardımcısı Haluk Recai BOSTAN
I. Denetim ve Uygulama Dairesi Başkanı Selvi KOCABAY, Rekabet Kurumu
Başdanışmanı Nazlı VAROL'dan oluşan Tez Değerlendirme Heyeti
tarafından 03 Haziran 2024 tarihinde yürütülen Tez Savunma
Toplantısı sonucunda yeterli ve başarılı kabul edilmiştir.
Tez yazarı Nadire Büşra EKİNCİ, 02.09.2024 tarihinde yapılan Yeterlik
Sınavı ve 08.10.2024 tarihinde yapılan Sözlü Sınavda başarılı olmuş ve
Başkanlık Makamınının 18.10.2024 tarih ve 98734 sayılı onayı ile Rekabet
Uzmanı olarak atanmıştır.

YAYIN NO

441

“Sevgili aileme ve kıymetli eşime...”

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iv
GİRİŞ.....	1

BÖLÜM 1

REKABET HUKUKUNDA TAAHHÜT MEKANİZMASI: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. TAAHHÜT MEKANİZMASININ TANIMI VE TEMEL UNSURLARI	4
1.2. TAAHHÜT MEKANİZMASININ SAĞLADIĞI FAYDALAR	7
1.2.1. Rekabet Otoriteleri Açısından Faydaları	7
1.2.2. Teşebbüsler Açısından Faydaları	10
1.3. TAAHHÜT MEKANİZMASINA YÖNELİK ELEŞTRİLER VE OLASI SORUNLAR	12
1.3.1. Caydırıcılık Etkisinin Azalmasına İlişkin Endişeler	12
1.3.2. Hukuki Belirliliğin ve Yargı Denetiminin Azalmasına İlişkin Endişeler	13
1.3.3. Taahhüt Kararlarının Özel Hukuk Davaları Üzerindeki Olumsuz Etkisine İlişkin Endişeler	14
1.3.4. Taahhüt Yönteminin Yarı Düzenleyici İşlevine İlişkin Endişeler	15

BÖLÜM 2

TÜRK REKABET HUKUKUNDA TAAHHÜT MEKANİZMASININ HUKUKİ ÇERÇEVESİ VE UYGULAMASI

2.1. 7246 SAYILI KANUN İLE TAAHHÜT MEKANİZMASININ HUKUKİ ÇERÇEVESİ.....	17
2.2. TAAHHÜT MEKANİZMASININ KANUN ÖNCESİ UYGULAMALARI: RCHK M.9/3.....	18
2.3. 2021/2 SAYILI TEBLİĞ KAPSAMINDA TAAHHÜT MEKANİZMASININ USULÜ VE İŞLEYİŞİ	21
2.3.1. Taahhüt Mekanizmasının Kapsamı	21
2.3.2. Taahhüt Sürecinin Başlatılması	24
2.3.2.1. Taahhüt Görüşmelerinin Başlatılması	26

2.3.2.2. Taahhüt Sunma Talebine İlişkin Kurul Kararının Ertelenmesi.....	28
2.3.2.3. Taahhüt Görüşmelerinin Yürütülmesi	29
2.3.2.4. Taahhüt Görüşmeleri Sürecinde Dosyaya Giriş Hakkı.....	29
2.3.2.5. Taahhüt Metninin Sunulması.....	30
2.3.3. Taahhütlerin İçeriği ve Değerlendirilmesi.....	31
2.3.3.1. Taahhüt Türleri: Yapısal ve Davranışsal Taahhütler	31
2.3.3.2. Taahhütlerin Değerlendirilmesine İlişkin Kriterler.....	34
2.3.4. Taahhütlerin Pazar Testine Tabi Tutulması.....	36
2.3.5. Taahhütlerde Değişiklik Yapılması ve Sürecin Sonlandırılması	42
2.3.6. Taahhütlerin Bağlayıcı Hale Getirilmesi ve İzlenmesi.....	43
2.3.7. Taahhüt Kararlarının İhlali ve Yeniden İnceleme	46
2.4. REKABET KURULUNUN TAAHHÜT UYGULAMASINA İLİŞKİN KARARLARI	49
2.4.1. Taahhüt Sürecinin Başlatılması ve Sonlandırılmasına İlişkin Kurul Yaklaşımı	53
2.4.2. Birden Fazla Rekabet Sorununun Bulunduğu İncelemelerde Kurul Yaklaşımı	55
2.4.3. Taahhütlerin İzlenmesi ve Pazar Koşullarındaki Değişiklikler	59
2.4.4. Aynı Rekabet Sorununa İlişkin Farklı Teşebbüslerden Alınan Taahhütler.....	62
BÖLÜM 3	
DİJİTAL PAZARLARDA TAAHHÜT MEKANİZMASININ UYGULANMASI	
3.1. DİJİTAL PAZARLARDA TAAHHÜT MEKANİZMASININ OLASI ETKİLERİ	66
3.1.1. Potansiyel Faydalar	67
3.1.2. Olası Riskler	73
3.2. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER	75
SONUÇ	78
ABSTRACT	82

KAYNAKÇA	83
EKLER	92
ŞEKİL DİZİNİ	
Grafik 1: Kurulun 2020-2023 Yılları Arasında Aldığı Taahhüt, Uzlaşma ve İhlal Kararlarının Dağılımı	49
Grafik 2: Kurulun 2020-2023 Yılları Arasında Aldığı Taahhüt Kararlarının Ortalama İnceleme Süresi (Madde Bazında).....	51
Grafik 3: Kurulun 2020-2023 Yılları Arasında Aldığı Taahhüt Kararlarının 4. ve 6. Madde Bazında Dağılımı	53

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABAD	: Avrupa Birliği Adalet Divanı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ABİDA	: Avrupa Birliğinin İşleyişine Dair Antlaşma
ADLC	: Autorité de la Concurrence (Fransa Rekabet Otoritesi)
Alt Komite	: Subcommittee on Antitrust, Commercial and Administrative Law of The Committee on The Judiciary
A.g.k.	: Adı geçen karar
Duyuru	: Avrupa Birliği'nin İşleyişine Dair Antlaşma'nın 101. ve 102. Maddelerine Yönelik Usullerin En İyi Uygulamalarına İlişkin Komisyon Duyurusu (Commission Notice on Best Practices for the Conduct of Proceedings Concerning Articles 101 and 102 TFEU)
Bkz.	: Bakınız
CMA	: Competition and Markets Authority (Birleşik Krallık Rekabet Otoritesi)
Ceza Yönetmeliği	: Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik
DoJ	: ABD Adalet Bakanlığı
7246 sayılı Kanun	: 7246 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
dn.	: dipnot
EKM	: En Çok Kayrılan Müşteri
ETDHK	: 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
FTC	: ABD Federal Ticaret Komisyonu
ICN	: International Competition Network (Uluslararası Rekabet Ağı)
Kılavuz	: Antitröst Usul Kılavuzu (Antitrust Manual of Procedures)
Komisyon Kurul Kurum md.	: Avrupa Komisyonu : Rekabet Kurulu : Rekabet Kurumu : Madde
Muafiyet Kılavuzu	: Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz
No.	: Sayı
OECD	: Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
OJ	: AB Resmi Gazetesi (Office Journal)
Para.	: Paragraf

RKHK	:	4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun
s.	:	Sayfa
Stigler Raporu	:	Stigler Committee on Digital Platforms Final Report
2021/2 sayılı	:	2021/2 sayılı Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu
Tebliğ/Tebliğ	:	Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Önerilerde ve Soruşturmalarda Sunulacak Taahhütlere İlişkin Tebliğ
v.	:	versus
vd.	:	ve diğerleri
Vol.	:	Volume (Cilt)
Yatay Kılavuz	:	Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz

GİRİŞ

Rekabet hukukunun temel amacı, piyasalarda etkin rekabetin korunmasını sağlayarak tüketici refahını ve ekonomik verimliliği artırmaktır. Bu amaca ulaşmak için rekabet otoriteleri tarafından yürütülen inceleme ve soruşturma süreçleri çoğu zaman kapsamlı ekonomik analizler, geniş delil değerlendirmeleri ve uzun yargı süreçleri gerektirebilmektedir. Bu durum ise hem rekabet otoriteleri açısından önemli idari maliyetler doğurmakta hem de rekabet sorunlarının hızlı bir şekilde giderilmesini güçleştirebilmektedir. Bu nedenle birçok yargı bölgesinde, rekabetçi endişelerin kısa sürede ortadan kaldırılmasını sağlayabilecek alternatif usul araçlarının geliştirilmesi yönünde bir eğilim ortaya çıkmıştır.

Bu araçlardan biri olan taahhüt mekanizması, hakkında inceleme yapılan teşebbüslerin ortaya çıkan rekabet sorunlarını gidermeye yönelik taahhütler sunmaları ve bu taahhütlerin rekabet otoritesi tarafından kabul edilmesi yoluyla, ihlal tespitinde bulunulmadan ve idari para cezasına hükmedilmeden incelemenin sonlandırılmasına imkan tanıyan bir araçtır. İlk kez 1906 yılında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki (ABD) bir yargı kararında¹ ortaya çıkan taahhüt mekanizması, günümüzde birçok yargı bölgesinde uygulanan bir çözüm yöntemi hâline gelmiştir. Avrupa Birliği'nde (AB) ise söz konusu mekanizma, 2004 yılında 1/2003 sayılı Tüzük² ile düzenlenerek yürürlüğe girmiştir. Günümüzde rekabet hukukuna sahip yaklaşık 130 yargı bölgesinin %86'sında taahhüt mekanizmasının uygulandığı görülmektedir (OECD 2022, 9).

Türk rekabet hukukunda ise taahhüt mekanizmasına ilişkin açık bir düzenleme uzun süre bulunmamıştır. Bununla birlikte uygulamada, usul

---

¹ United States v. Otis Elevator Co., ABD Kuzey Kaliforniya Bölge Mahkemesi, 1906, CCH, *Decrees and Judgments in Federal Anti-Trust Cases*, s.107.

² Rekabet kurallarının uygulanmasına ilişkin 16 Aralık 2002 tarihli ve 1/2003 sayılı Konsey Tüzüğü (Council Regulation [EC] No 1/2003), Avrupa Birliği İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın (ABİDA) ağırlıklı olarak 101 ve 102. maddelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve yetkileri düzenlemektedir.

ekonomisinin sağlanmasına yönelik ihtiyacın Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (RKHK) 9. maddesinin üçüncü fıkrasının geniş yorumlanması yoluyla karşılanmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu ihtiyaç doğrultusunda, 24 Haziran 2020 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7246 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (7246 sayılı Kanun)³ kapsamında RKHK'nin 43. maddesinde yapılan düzenlemeyle taahhüt mekanizması Türk rekabet hukukuna açık bir şekilde dahil edilmiştir. Nitekim 7246 sayılı Kanun'un taahhüt mekanizmasına ilişkin değişikliği içeren 9. maddesinin gerekçesinde, soruşturma süreçlerinin daha kısa sürede sonuçlandırılması ve bu süreçlere bağlı dava aşamalarının neden olduğu kamusal maliyetlerin azaltılmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

Söz konusu düzenlemenin ardından, taahhüt mekanizmasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla 2021/2 sayılı Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Önerştirmelerde ve Soruşturmelerde Sunulacak Taahhütlere İlişkin Tebliğ (2021/2 sayılı Tebliğ/Tebliğ) 16 Mart 2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir⁴. Tebliğ ile birlikte taahhüt mekanizmasının uygulanmasına ilişkin çerçeve netleşmiş ve söz konusu mekanizmanın Rekabet Kurulu uygulamasında giderek daha sık başvurulmuş bir yöntem haline geldiği görülmüştür.

Taahhüt mekanizmasının temel olarak rekabet otoritelerine incelemelerin daha hızlı ve etkin bir şekilde sonuçlandırılmasına imkân tanıyan bir araç olduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte, rekabetçi endişeleri giderecek nitelikte yeterli, etkili ve orantılı taahhütlerin tasarlanması çoğu zaman güçlükler barındırmaktadır. Bu nedenle, taahhüt mekanizmasının güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya konulması ve hangi koşullar altında etkin bir şekilde kullanılabileceğinin belirlenmesi, söz konusu mekanizmadan beklenen faydanın sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Özellikle dijital pazarların giderek karmaşık hâle gelen yapısı ve yeni zarar teorilerinin ortaya çıkması, taahhüt mekanizmasının bu

---

³ 7246 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, RG: 24.06.2020, 31165.

⁴ 16 Mart 2021 tarih ve 31425 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

pazarlarda ne ölçüde etkili bir araç olabileceğine ilişkin tartışmaları da beraberinde getirmektedir.

Bu kapsamda çalışmanın birinci bölümünde, öncelikle taahhüt mekanizmasının teorik çerçevesi ele alınacak ve geleneksel rekabet hukuku inceleme yöntemlerinden ayrılan temel özellikleri ortaya konulacaktır. Bu çerçevede, taahhüt mekanizmasının rekabet otoriteleri ve teşebbüsler bakımından sağladığı faydalar ile hukuki düzlemde ortaya çıkardığı olası riskler incelenecektir.

İkinci bölümde ise 2021/2 sayılı Tebliğ'in taahhüt mekanizmasının uygulanmasına ilişkin ortaya koyduğu usul ve esaslar incelenecek; söz konusu düzenlemeler diğer ülke uygulamaları ile karşılaştırılacak ve literatürdeki tartışmalar çerçevesinde değerlendirilecektir. Ayrıca RKHK ve ikincil düzenlemeler kapsamında hukuki çerçevesi çizilen taahhüt mekanizmasının Rekabet Kurulu kararlarındaki yansımaları ele alınarak uygulamada ortaya çıkan bazı sorunlar ve bu sorunlara yönelik benimsenen yaklaşımlar irdelenecektir.

Üçüncü bölümde ise giderek daha karmaşık hâle gelen ve yeni zarar teorilerinin tartışıldığı dijital pazarların dinamikleri çerçevesinde, taahhüt mekanizmasının bu pazarlarda etkin bir müdahale aracı olarak kullanılıp kullanılamayacağı değerlendirilecektir.

Sonuç bölümünde ise uygulamada edinilen deneyimler ışığında taahhüt mekanizmasının kullanımına ilişkin genel bir değerlendirme yapılacak ve mekanizmanın daha etkin uygulanabilmesine yönelik bazı öneriler sunulacaktır.

BÖLÜM 1

REKABET HUKUKUNDA TAAHHÜT MEKANİZMASI: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. TAAHHÜT MEKANİZMASININ TANIMI VE TEMEL UNSURLARI

Rekabet hukuku uygulamasında incelemeler geleneksel olarak, rekabet ihlalinin tespit edilmesi ve buna bağlı olarak ihlalin sona erdirilmesine yönelik tedbirlerin uygulanması ile idari para cezası verilmesi suretiyle sonuçlandırılmaktadır. Bununla birlikte, günümüzde birçok rekabet otoritesi incelemeleri yalnızca ihlal veya ihlal bulunmadığı yönünde bir karar ile sonuçlandırmak yerine, üçüncü bir yöntem olarak taahhüt mekanizmasına da başvurabilmektedir.

Taahhüt mekanizması, hakkında inceleme yürütülen teşebbüslerin rekabet sorunlarını gidermek üzere gönüllü olarak sundukları taahhütlerin rekabet otoritesi tarafından kabul edilmesi yoluyla, ihlal tespitinde bulunulmaksızın incelemenin sonlandırılmasına imkan tanıyan bir araçtır. Bu yönüyle mekanizma, rekabet ihlalinin somut olarak ortaya konulmasına gerek olmaksızın, rekabetçi endişelerin giderilmesine odaklanan alternatif bir çözüm yolu sunmaktadır. Dolayısıyla taahhüt mekanizmasının temel unsurlarını, rekabetçi endişenin varlığı, inceleme tarafının gönüllülük esasına dayalı olarak belirli yükümlülükler üstlenmesi ve bu yükümlülüklerin rekabet otoritesi tarafından bağlayıcı hâle getirilmesi oluşturmaktadır.

Geleneksel rekabet hukuku incelemelerinde süreçler çoğunlukla iki farklı şekilde sonuçlanmaktadır. Bunlardan ilki, rekabet ihlaline ilişkin yeterli kanıtın ortaya konulması ve ilgili davranışın sonlandırılması amacıyla idari para cezası uygulanmasıdır. İkinci durumda ise yapılan değerlendirmeler sonucunda bir ihlalin bulunmadığı tespit edilmektedir (OECD 2016, 5). Buna karşılık taahhüt mekanizması, ihlalin varlığı veya yokluğu konusunda kesin bir tespit

yapılmaksızın inceleme konusu rekabet endişelerinin giderilmesini sağlayan alternatif bir yöntem sunmaktadır. Bu kapsamda rekabet otoriteleri, taraflar tarafından gönüllü olarak sunulan taahhütleri bağlayıcı hâle getirerek incelemeleri sonuçlandırabilmektedir.

Bu bakımdan taahhüt kararları ile ihlal kararları arasında iki temel farklılık bulunmaktadır. İlk olarak, ihlal kararlarında rekabet ihlalinin varlığına ilişkin açık bir tespit yapılırken taahhüt kararlarında yalnızca rekabet sorunlarının veya olası rekabetçi endişelerin varlığı ortaya konulmaktadır. Bu nedenle taahhüt kararları bir ihlal tespitinde bulunmamakta ve ihlalin sona erdirildiğine dair bir sonuç içermemektedir; bunun yerine potansiyel rekabet ihlaline ilişkin yürütülen incelemenin sonlandırılmasını sağlamaktadır⁵.

İkinci temel farklılık ise yükümlülüklerin ortaya çıkış biçimi ile ilgilidir. İhlal kararlarında rekabet otoriteleri tarafından ihlalin sona erdirilmesi amacıyla yapısal veya davranışsal nitelikte çeşitli tedbirler uygulanabilmektedir. Buna karşılık taahhüt mekanizmasında söz konusu yükümlülükler, hakkında inceleme yürütülen teşebbüs veya teşebbüs birlikleri tarafından gönüllü olarak önerilmekte ve rekabet otoritesi tarafından uygun bulunması hâlinde bağlayıcı hâle getirilmektedir (Komisyon 2014, 1).

Bu yönüyle taahhüt mekanizması, yürütülen incelemelerin rekabet otoritesi ile inceleme tarafları arasında gönüllülük esasına dayalı ve karşılıklı mutabakata dayanan bir süreç sonucunda sonlandırılmasına imkân tanımaktadır (Komisyon 2009, 31). Dolayısıyla taahhüt usulü, teşebbüsler ile rekabet otoritelerinin rekabetçi sorunların çözümüne yönelik olarak müzakere yürüttüğü ve çoğu zaman pazar testi gibi araçlarla desteklenen çok katmanlı bir süreci içermektedir. Bu yönüyle taahhüt mekanizmasının, geleneksel rekabet hukuku incelemelerine kıyasla daha esnek bir uygulama yöntemi sunduğu söylenebilecektir.

Söz konusu esneklik ve sağladığı idari verimlilik nedeniyle son yirmi yılda taahhüt mekanizmasını uygulama yetkisine sahip rekabet otoritelerinin sayısında önemli bir artış yaşanmıştır. Günümüzde rekabet hukukuna sahip yaklaşık 130 yargı bölgesinin %86'sının taahhütleri kabul etme yetkisine sahip olduğu ve bu

---

⁵ ECN (2013), “ECN Recommendation on Commitment Procedures”, https://competition-policy.ec.europa.eu/document/download/08460ffa-ae15-481d-94f0-0372fa93855b_en?filename=ecn_recommendation_commitments_09122013_en.pdf Erişim Tarihi: 01.02.2024

oranın artış eğiliminde olduğu görülmektedir (OECD 2022, 9). Taahhüt mekanizmasının kullanım oranları özellikle ABD ve AB gibi köklü rekabet hukuku sistemlerinde oldukça yüksek seviyede seyretmektedir (Makris 2020, 199). Nitekim ABD’de Federal Ticaret Komisyonu (FTC) tarafından yürütülen rekabet hukuku incelemelerinin büyük bir kısmı taahhüt kararları ile sonuçlandırılmaktadır (Gallo vd. 2000).

Tarihsel gelişimi bakımından değerlendirildiğinde, taahhüt mekanizmasının birçok yargı bölgesi açısından nispeten yeni bir düzenleme olduğu görülmektedir. Bununla birlikte rekabet hukukunun tarafların rızasına dayalı müzakere süreçleri aracılığıyla uygulanması daha eski bir geçmişe sahiptir. ABD’de taahhüt yöntemi ilk kez 1906 yılında *US v. Otis Elevator Company*⁶ davasındaki yargı kararı ile uygulanmıştır. Daha sonraki dönemde ise söz konusu yöntem⁷ ABD’nin 1974 tarihli Antitröst Usul ve Ceza Kanunu kapsamında yapılan değişikliklerle mevzuatta düzenlenmiştir⁸. AB’de ise ilk dönemlerde 17/62⁹ sayılı Tüzük kapsamında taahhüt benzeri uygulamalarla incelemeler sonlandırılabilmekteydi. Bununla birlikte taahhüt mekanizması, resmi anlamda ilk kez 2004 yılında yürürlüğe giren 1/2003 sayılı Tüzük¹⁰ ile açık bir hukuki zemine kavuşmuştur.

Farklı yargı bölgelerinde uygulanan taahhüt mekanizmaları usule ilişkin bazı farklılıklar içermekle birlikte temel unsurlar bakımından büyük ölçüde benzerlik göstermektedir¹¹. Öncelikle süreç, devam eden bir rekabet incelemesi kapsamında

---

⁶ United States v. Otis Elevator Co., N.D. Cal., 1906, CCH, *Decrees & Judgments in Federal Anti-Trust Cases*, s.107.

⁷ Taahhüt mekanizması çerçevesinde, FTC’nin kendi bünyesinde yürüttüğü soruşturmaları sonlandıran kararlarına “*consent order*”; mahkemelerin, ABD Adalet Bakanlığı’nın (DoJ) yürüttüğü soruşturmaları sonlandıran kararlarına ise “*consent decree*” veya “*consent judgment*” denilmektedir (Anderson 2007, 593).

⁸ Antitrust Procedures and Penalties Act, 15 U.S.C. § 16(b)-(h).

⁹ Council Regulation No 17/62, First Regulation implementing Articles 85 and 86 of the Treaty, OJ 204, 21.02.1962.

¹⁰ Council Regulation (EC) No 1/2003 of 16 December 2002 on the Implementation of the Rules on Competition Laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty, OJ L 1, 04.01.2003, s.1. 01.12.2009 tarihinde 81. ve 82. maddeler 101. ve 102. maddeler olarak yeniden numaralandırılmıştır.

¹¹ Rızaya dayalı olarak çekişmeli süreçleri erken sonlandırmaya yönelik yöntemler farklı terminolojilerle ifade edilmekle birlikte (OECD 2016, 5), bu mekanizmalar sahip oldukları ortak özellikler nedeniyle genel olarak taahhüt mekanizması kapsamında değerlendirilebilmektedir (Makris 2020, 200).

rekabetçi endişelerin ortaya konulması ve bu endişelerin inceleme taraflarıyla paylaşılması ile başlamaktadır. Bu aşamanın ardından teşebbüsler tarafından söz konusu rekabet sorunlarını gidermeye yönelik taahhütler önerilmekte ve rekabet otoritesi tarafından bu taahhütlerin yeterliliği değerlendirilmektedir.

İkinci olarak, taahhüt sunma kararı esasen rekabet otoritelerinin talebinden bağımsız olarak teşebbüsler tarafından gönüllü şekilde alınmaktadır. Üçüncü olarak, önerilen taahhütler çoğu uygulamada üçüncü tarafların görüşlerini sunabildiği “pazar testi” sürecine tabi tutulmakta ve bu süreç sonucunda gerekli görüldüğü takdirde revize edilebilmektedir. Dördüncü aşamada ise rekabet otoritesi, sunulan taahhütlerin rekabetçi endişeleri gidermede yeterli olduğu kanaatine varırsa taahhütleri bağlayıcı hâle getiren bir karar vermektedir. Bu kararlar çoğu rekabet otoritesi tarafından kamuya açık şekilde yayımlanmaktadır. Son olarak, taahhütlerin uygulanması rekabet otoriteleri tarafından izlenmekte ve taahhütlere uyulmadığının tespit edilmesi durumunda soruşturma yeniden başlatılabilmekte veya idari para cezası uygulanabilmektedir (OECD 2022, 10).

Rekabet hukukunda bu denli yaygın şekilde kullanılan taahhüt mekanizmasının, uygulamada rekabet otoriteleri ve teşebbüsler bakımından çeşitli avantajlar sağladığı kabul edilmektedir. Bununla birlikte mekanizmanın uygulanması bazı hukuki ve ekonomik riskleri de beraberinde getirebilmektedir. Bu nedenle taahhüt mekanizmasının sağladığı faydalar ile doğurabileceği endişelerin birlikte değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Bu bölümün devamında, söz konusu faydalar ve olası riskler ayrıntılı biçimde ele alınacaktır.

1.2. TAAHHÜT MEKANİZMASININ SAĞLADIĞI FAYDALAR

1.2.1. Rekabet Otoriteleri Açısından Faydaları

Taahhüt mekanizması, rekabet otoriteleri açısından sağladığı çeşitli avantajlar nedeniyle rekabet sorunlarına müdahalede sıklıkla tercih edilen bir araçtır.

Taahhüt mekanizmasının en önemli faydası, sağladığı usul ekonomisi sayesinde klasik usullere kıyasla incelemelerin daha hızlı ve daha düşük maliyetle sonuçlandırılmasına imkân tanınmasıdır (Lang 2005, 274-275; Wils 2008, 343-344; David 2010, 155). Başka bir ifadeyle taahhüt mekanizması, vakaların daha hızlı çözülmesini sağlayarak inceleme süreçlerinin son aşamaya kadar sürdürülmesi durumunda ortaya çıkabilecek uzun, maliyetli ve çoğu zaman

belirsiz sonuçlara kıyasla otoritelerin daha hızlı ve kesin bir sonuca ulaşmasına olanak tanımaktadır. Bu doğrultuda, sayıca daha az usuli aşamadan oluşan taahhüt mekanizması otoriteler açısından önemli bir kaynak tasarrufu da sağlamaktadır (Faull ve Nikpay 2014, 130; Rat 2015, 533). Nitekim klasik usuller çerçevesinde ihlallerin tespit edilmesi ve savunma süreçlerinin yürütülmesi yerine daha sınırlı kaynak kullanılarak rekabet yeniden tesis edilebilmekte ve tasarruf edilen kaynaklar diğer incelemelere yönlendirilebilmektedir.

Temelde ihlal kararları yoğun bir ex-post incelemenin sonucudur. Bu kararlar; sorunun doğru tanımlanması, vakanın arka planının araştırılması ve uygun çözümlerin geliştirilmesi için önemli ölçüde çaba gerektirmektedir. Bu nedenle bazı durumlarda taahhütler, zorlu ekonomik analizler ile yoğun kaynak gerektiren bilgi edinme süreçlerini aşmanın bir yolu olarak da görülebilmektedir (Botteman ve Patsa 2013). Ayrıca mahkeme denetimi riski olmaksızın yeni ve iddialı zarar teorilerinin uygulanabilmesi de otoriteler açısından teşvik edici bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Wagner von Papp 2012).

Bununla birlikte klasik inceleme süreçlerindeki katı usullerin aksine taahhüt sürecinin daha esnek bir prosedür içerdiği söylenebilir. Otoriteler, inceleme sonunda rekabet ihlalinin ortadan kaldırılması ve pazarın daha rekabetçi hâle getirilmesi amacıyla pazar testi ile desteklenen çok taraflı bir müzakere süreci yürütebilmektedir. Bu süreçte hem inceleme tarafları ile diyalog kurulmakta hem de bu diyalogun çıktıları pazar testine tabi tutularak rekabet sorunlarının doğrudan çözümüne odaklanılmaktadır (OECD 2016). Buna karşılık klasik soruşturma usulünde sürenin önemli bir kısmı ihlalin tespiti ve ispatına ayrıldığından rekabet sorunlarını giderecek tedbirlerin tasarlanmasına yeterli kaynak ayrılması çoğu zaman mümkün olamamaktadır.

Taahhüt süreci, vaka bazlı çözümler geliştirilmesini sağlamanın yanında uzlaşmaya dayalı bir şekilde otoritelerin ilgili rekabet sorunu hakkındaki öğrenme sürecini de hızlandırmaktadır. Böylece ihlal kararları ile belirlenen tedbirlerle kıyasla daha etkin çözümler geliştirilebilmekte ve bu çözümler ex-post izleme bakımından daha uygun şekilde tasarlanabilmektedir. Bu durum hem uygulayıcılar hem de teşebbüsler açısından iki yönlü bir fayda sağlamaktadır. Bir taraftan otoriteleri pazardaki değişimlere karşı daha duyarlı hâle getirerek yenilikleri takip etmeye teşvik etmekte, diğer taraftan teşebbüslerin değişen

koşullara uyumlu çözüm önerileri geliştirmelerini güvence altına almaktadır (Makris 2020).

Taahhüt mekanizmasının bir diğer özelliği, rekabet kurallarının yalnızca yasaklayıcı normlar olarak değil, aynı zamanda davranışları yönlendiren bir çerçeve olarak değerlendirilmesine imkân tanınmasıdır. Suç-haksız fiil (*crime-tort*) modeline göre rekabet kuralları bireylere ne yapmaları gerektiğini doğrudan söylemekten ziyade yalnızca seçim alanını sınırlayan yasaklar veya “adil davranış kuralları” sunmaktadır (Hayek 1978). Taahhüt süreci ise cezalandırma mekanizmasının ötesine geçerek rekabet kurallarının amacının açıklanması ve teşebbüslerin davranışlarını rekabetçi şekilde düzenlemelerine rehberlik edilmesi üzerine kuruludur. Böylece teşebbüslerin uyum düzeyi artırılırken otoritelerin müdahale araçları da çeşitlenmektedir.

Öte yandan literatürde kesin sınırlar çizmek yerine dengeleme yaklaşımını vurgulayan görüşler de bulunmaktadır. Buna göre özellikle hâkim durumun kötüye kullanılması niteliğindeki birçok davranış, önemli verimlilikler sağlayabilecek karma uygulamalardan oluşabilmektedir (Vickers 2005, 244-261; Friederiszic ve Gratz 2012). Bununla birlikte bu davranışlara izin verilmesi durumunda yenilik, çeşitlilik ve kalite bakımından rekabetin zarar görmesi riski de mevcuttur¹². Bu çerçevede taahhütler, potansiyel olarak rekabete aykırı davranışları hızlı biçimde düzeltebilen ve rekabetçi piyasa yapısının korunmasına katkı sağlayan bir araç olarak değerlendirilmektedir. Nitekim taahhüt mekanizması, geçmiş davranışları cezalandırmaktan ziyade karmaşık davranışların düzeltilmesine ve rekabetçi yönde yeniden düzenlenmesine odaklanmaktadır (Makris 2020, 159). Bu yönüyle mekanizma ikili bir rol üstlenmekte; “onarıcı rolü” kapsamında mevcut rekabet sorununu giderirken “koruyucu rolü” kapsamında gelecekte rekabeti bozma ihtimali bulunan davranışların düzenlenmesini veya ortadan kaldırılmasını sağlamaktadır (Linaos 2013)¹³. Nitekim ihlal iddiası ile karşı karşıya kalan teşebbüslerle yürütülen

---

¹² Kalite gibi doğrudan karşılaştırılması güç değerler veya hedefler söz konusu olduğunda, bir davranışın rekabet yanlısı ve rekabet karşıtı etkileri arasında doğru bir denge kurmak çoğu zaman oldukça güçtür (Allensworth 2016).

¹³ Lianos, profilaktik (önleyici) çözümlerin caydırıcılıktan farklı olduğunu; zira bunların yalnızca ihlalde bulunan teşebbüslerin gelecekte rekabet ihlali gerçekleştirme teşviklerini değil aynı

taahhüt müzakerelerinde, rekabet sorununu gidermeye yönelik iş birliği yapılması ve davranışların düzeltilmesi ihtimali, ihlal kararı ve idari para cezası ile sonuçlanabilecek bir süreçte ortaya çıkma ihtimaline kıyasla daha yüksek olabilmektedir (Baldwin 2012, 27-28).

Öte yandan taahhütler, olgusal kanıtların, hukuki analizin veya iktisadi değerlendirmenin zayıf ya da ikna edici olmadığı ve hâlihazırda önemli ölçüde kaynak tüketilmiş olduğu durumlarda da kullanılabilir (Cook 2006). Bu motivasyonun ardında doğrulama önyargısı¹⁴ (*confirmation bias*)” veya “bilişsel uyumsuzluk¹⁵ (*cognitive dissonance*)” gibi faktörler bulunabilmektedir. Bu tür durumlarda taahhüt mekanizması, bir tarafın idari para cezası riskinden kaçınabildiği ve diğer tarafın da başka türlü mümkün olmayabilecek bir çözüm yolunu uygulayabildiği bir “kazan-kazan” durumu yaratabilmektedir (Wils 2008). Bu kapsamda otoriteler, sınırlı kaynaklarına rağmen araç kutularında taahhüt mekanizmasını bulundurarak incelemeleri sonuçlandırmak için ek bir seçeneğe sahip olmakta ve soruşturma yetkisi önemli bir pazarlık gücüne dönüşebilmektedir.

Sonuç olarak taahhüt mekanizması, müzakereye ve iş birliğine dayalı bir uygulama yöntemi olarak rekabet otoritelerine pazar bağlamında rekabet kurallarını onarıcı, önleyici ve hızlı müdahaleler sağlayan bir araç olarak kullanma imkânı sunmaktadır.

1.2.2. Teşebbüsler Açısından Faydaları

Taahhüt mekanizması, rekabet otoritelerine sağladığı olumlu çıktılara ek olarak teşebbüsler açısından da çeşitli teşvik edici faydalar sunmaktadır.

Öncelikle, teşebbüsler bakımından sonucunda ihlal kararı ve idari para cezası doğurabilecek bir incelemede çekişmeli bir süreç yürütmek yerine, üzerinde müzakere edilebilecek çözüm yollarının kabul edilmesi daha tercih edilebilir bir seçenek olarak değerlendirilebilmektedir (Bellis 2016). İnceleme tarafı teşebbüsler, ihlal kararları ve idari para cezalarının yanı sıra bu tür kararların yol

---

zamanda bu ihlalleri gerçekleştirme yeteneklerini de etkilemeyi amaçladığını vurgulamaktadır (Lianos 2014).

¹⁴ Bu terim, doğru olduğuna inanılan bir durumu sorgulamak yerine doğrulama eğilimini ifade etmektedir. Bu kapsamda, incelemeyi yürüten kişilerin karar verirken tam anlamıyla tarafsız davranamayabileceklerini açıklamaktadır (Klauer, Musch ve Naumer 2000).

¹⁵ Detaylı bilgi için bkz. Coate ve Kleit (1996).

açabileceği itibar kaybından da taahhüt mekanizması sayesinde kaçınılabilmektedir (Calzado vd. 2011, 92; Jones ve Sufrin 2014, 989; Bellis 2016, 4-5; Schweitzer 2012). Ayrıca taahhüt kararları herhangi bir ihlal tespiti içermediğinden, özel hukuk davalarında şikâyetçiler açısından doğrudan bir ispat dayanağı oluşturmamakta ve bu durum inceleme tarafı teşebbüsler bakımından tazminat davası riskini önemli ölçüde azaltmaktadır (OECD 2016, 7; O'Donoghue ve Padilla 2013, 911). Nitekim taahhüt mekanizmasıyla sonuçlanan inceleme süreçlerinde çoğunlukla somut ihlal tespitinden ziyade potansiyel ihlal göstergelerine dayanılmaktadır.

Taahhüt mekanizmasının teşebbüslere sağladığı bir diğer avantaj ise inceleme süreçlerinin daha hızlı sonuçlandırılması sayesinde uzun süren soruşturmaların yol açabileceği hukuki belirsizlikten korunabilmeleridir (Gürkaynak 2004, 70). İnceleme süresinin kısaltmasının yanı sıra teşebbüsler, çekişmeli, zaman alıcı ve maliyetli ekonomik ve hukuki tartışmalardan da kaçınılabilmektedir (Schweitzer 2012).

Son olarak, taahhüt mekanizması sayesinde teşebbüsler olası tedbir çözümlerinde olduğu gibi edilgen biçimde yükümlülüklerle maruz kalmak yerine sürece aktif olarak katılmakta ve taahhütlerin belirlenmesinde belirli ölçüde kontrol sahibi olabilmektedir (Makris 2020, 364). Özellikle taahhüt mekanizmasının ikili ve yarı rızaya dayalı niteliği, süreç içinde teşebbüslere davranışlarını ayrıntılı biçimde açıklama imkânı tanımaktadır (Rab 2010). Bu durum, taahhüt yerine tedbir tasarımının söz konusu olduğu bir senaryoda, taahhüt sürecinde elde edilen müzakere kazanımlarının dikkate alınmasını da mümkün kılmaktadır (Makris 2020, 364). Sonuç olarak taahhüt mekanizması, teşebbüslerin haklarında yürütülen incelemeler kapsamında karşılaşılabilecekleri riskleri daha etkin biçimde yönetebilmelerine olanak tanımaktadır (Dunne 2014, 405).

1.3. TAAHHÜT MEKANİZMASINA YÖNELİK ELEŞTİRİLER VE OLASI SORUNLAR

Taahhüt mekanizmasının sağladığı faydaların yanında uygulamada ortaya çıkan bazı endişeler de bulunmaktadır. Aşağıdaki bölümde; taahhüt mekanizmasının ihlal kararlarıyla sağlanan caydırıcılık üzerindeki etkisi, hukuki belirlilik ve sınırlı yargı denetimi bakımından doğurabileceği sorunlar, taahhüt kararlarının özel hukuk davaları üzerindeki etkileri ile taahhüt yönteminin yarı düzenleyici işlevine ilişkin eleştiriler ele alınacaktır¹⁶.

1.3.1. Caydırıcılık Etkisinin Azalmasına İlişkin Endişeler

İdari para cezaları, rekabet otoriteleri tarafından caydırıcılığın sağlanması bakımından temel ve çoğu zaman başlıca araç olarak uygulanmaktadır. Bu doğrultuda teşebbüsleri rekabet kurallarına uymaya teşvik edecek ve gelecekte rekabete aykırı davranışlardan caydıracak optimal bir ceza seviyesi belirlenmektedir. Buna karşılık taahhüt kararlarında ihlal tespiti yapılmamakta ve para cezası uygulanmaksızın inceleme sonlandırılmaktadır. Bu durumun, teşebbüslerin taahhüt yoluyla ihlal kararlarından kaçınabilecekleri düşüncesiyle rekabet sorunu doğurabilecek davranışlarda bulunma eğilimini artırabileceği ileri sürülebilmektedir. Dolayısıyla taahhütlerin aşırı kullanımının, ihlal tespiti ve para cezasını içeren klasik (ortodoks) yaptırımların caydırıcı etkisini azaltabileceğine yönelik endişeler bulunmaktadır (Brook 2019; OECD 2016, 21; Choné, Souam ve Vialfont 2014; Gerard 2013, 15-16).

Taahhüt uygulamasının hangi koşullarda caydırıcı etkiyi zayıflattığı ve optimal kullanım sınırlarının nerede çizilmesi gerektiği çeşitli ekonomik çalışmalara konu olmuştur. Polo ve Rey (2015, 2) tarafından gerçekleştirilen modelleme çalışmasında, taahhütlerin yalnızca inceleme konusu davranışın rekabet üzerindeki olası zararının ciddi olduğu; ancak ihlalin ispatının bilgi eksikliği veya uzun yargısal süreçler nedeniyle otorite açısından maliyetli ya da belirsiz olduğu durumlarda kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı çalışmada, taahhütlerin aşırı ve sistematik kullanımının rekabeti kısıtlayıcı davranışlara yönelik teşvikleri artırabileceği ve idari para cezalarının caydırıcı

---

¹⁶ Taahhüt mekanizması, literatürde orantılılık ilkesine ilişkin tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Özellikle Komisyon'un *Alrosa* kararı etrafında şekillenen tartışmaya ilişkin detaylı bilgi için bkz. Odabaş Buba (2017, 28–34).

etkisini zayıflatabileceği ifade edilmekte; bu risklerin taahhütlerin sağladığı verimlilikle dengelenmesi gerektiği belirtilmektedir.

Benzer şekilde, optimal dengeye ilişkin bazı görüşler “taahhüt kararlarının” ihlalin daha erken sona erdirilmesi ve uzun yargı süreçlerinin maliyetinden tasarruf edilmesi bakımından sağladığı faydalar ile “ihlal kararlarının” hukukun açıklığına kavuşturulması, kamuoyu nezdinde kınama, caydırıcılık, yasadışı kazançların geri alınması ve tazminat davalarının kolaylaştırılması gibi işlevlerinin birlikte değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır (Wils 2006, 347). Buna karşılık idari para cezalarının caydırıcılık açısından önemini vurgulayan bazı çalışmalarda, para cezalarının yeterli düzeyde caydırıcı olduğu durumlarda taahhüt yöntemine başvurulmasının uygun olmayabileceği ileri sürülmektedir (Cpsnita-Langlais ve Tropeano 2022).

Öte yandan bazı görüşlere göre, kanunun yorumlanmasını ve uygulanmasını açıklayan taahhüt çözümlerine uyum süreci teşebbüsler için oldukça külfetli olabilmektedir. Bu nedenle yüksek para cezalarına başvurulmaksızın daha “yumuşak” müdahale araçlarıyla da istenen sonuca ulaşılabileceği ifade edilmektedir. Bu bakış açısına göre caydırıcılık üzerinde belirleyici olan unsur, taahhüt mekanizmasının etkili ve dengeli biçimde kullanılmasıdır (Makris 2020, 212). Bu noktada verimlilik ve hız unsurlarının optimal dengenin belirlenmesinde önemli rol oynadığı ve rekabet otoritelerinin uygulama politikalarına bağlı olarak bu dengenin farklılaşabileceği değerlendirilmektedir.

1.3.2. Hukuki Belirliliğin ve Yargı Denetiminin Azalmasına İlişkin Endişeler

Rekabet hukukuna ilişkin kanuni düzenlemelerin taahhüt yöntemiyle karmaşık hâle gelebileceğine ve bunun sonucunda hukuki açıklığın zayıflayabileceğine ilişkin endişeler bulunmaktadır (Wagner-von Papp 2012; Dunne 2014; Rab vd. 2010). Taahhüt kararlarının gerekçelerinin genellikle daha kısa olması ve prosedür gereği kapsamlı bir inceleme yerine yalnızca rekabet endişesinin ortaya konulmasıyla yetinilmesi, şeffaflık bakımından eleştirilere yol açabilmektedir.

Her ne kadar taahhüt kararlarına karşı yargı yolu açık olsa da müzakere sonucunda alınan bu kararların yargı denetimine taşınması uygulamada nadir

görülen bir durumdur. Bu nedenle mahkemelerin içtihat geliştirme ve uygulamaya rehberlik etme işlevlerinin zayıflayabileceği ileri sürülmektedir.

Taahhüt kararlarına karşı dava açabilecek kişiler; taahhütleri sunan inceleme tarafı teşebbüsler, şikâyetçiler ve karardan etkilenen üçüncü kişiler olarak sayılabilir. Taahhütler gönüllü olarak sunulduğundan, inceleme tarafı teşebbüslerin bu kararları yargı denetimine götürme yönünde bir menfaatlerinin bulunmadığı düşünülmektedir. Buna karşılık şikâyetçilerin veya rakipler ile iş ilişkisi bulunan üçüncü kişilerin dava açma olasılığının daha yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim AB uygulamasında, Avrupa Komisyon'unun (Komisyon) taahhüt kararlarına karşı yapılan başvuruların büyük ölçüde şikâyetçiler veya rakipler tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir (OECD 2016, 22).

1.3.3. Taahhüt Kararlarının Özel Hukuk Davaları Üzerindeki Olumsuz Etkisine İlişkin Endişeler

Rekabet ihlali teşkil eden davranışlar, bu davranıştan zarar gören kişiler tarafından özel hukukta tazminat davasına konu edilebilmektedir. Bu tür özel yaptırımlar yalnızca zarar görenleri korumakla kalmayıp aynı zamanda caydırıcılığı artırarak kamu denetimini de güçlendirmektedir (OECD 2015). Ancak taahhüt kararlarının yaygın biçimde kullanılması hâlinde, davacıların tazminat davalarında ispat yükünü tek başına üstlenmek zorunda kalması ve rekabet otoriteleriyle kıyaslanabilecek yetkilere sahip olmaması nedeniyle bu tür davaların sayısının azalabileceğine yönelik endişeler bulunmaktadır (Olmedo-Peralta 2019). Bu durumda taahhüt kararına dayanarak tazminat davası açmak, çoğu zaman rekabet otoritesi kararına dayanmaksızın dava açmaktan farklı olmayabilmektedir (Rat 2015).

Nitekim birçok yargı alanında tazminat davaları, rekabet otoritesinin ihlali tespit eden kararına dayanmaktadır; davacıların çoğu durumda yalnızca uğradıkları zararın miktarını ve zarar ile rekabete aykırı davranış arasındaki nedensellik bağına kanıtlamaları yeterli olmaktadır (OECD 2016, 25). Bu nedenle taahhüt mekanizmasının yaygın kullanımı, özellikle yeni uygulandığı ülkelerde özel hukuk davalarının sayısını azaltıcı bir etki yaratabilir (Wils 2005).

Bununla birlikte farklı yargı bölgelerindeki uygulamalar incelendiğinde bu endişelerin her zaman gerçekleşmediği görülmektedir. Örneğin AB'de 1/2003

sayılı Tüzük öncesinde Komisyon tarafından taahhüt benzeri esnek yöntemlerle incelemelerin sonlandırıldığı dönemlerde dahi üye ülkelerde özel hukuk davalarının engellenmediği görülmüştür (Makris 2020, 215). Benzer şekilde özel hukuk yaptırımlarının en yoğun uygulandığı ABD’de, rekabet otoriteleri olan FTC ve DoJ’nin uzlaşma yöntemlerini sıklıkla kullandıkları bilinmektedir (Wils 2017). Bu nedenle Türkiye’de taahhüt kararlarının artmasının özel hukuk davaları üzerinde belirleyici bir azaltıcı etki doğurmayabileceği değerlendirilmektedir.

Sanlı’ya göre (2020, 88-89), mahkemeler hukuka aykırılığı kendileri değerlendirebilir; bu nedenle kural olarak rekabet otoritesi kararını bekletici mesele yapmaları mümkün değildir. Zira taahhüt kararlarında Kurul ihlal tespiti yapmaksızın incelemeyi sonlandırmaktadır. Yargılama sürecinde taahhüt kararları ihlal kararları gibi güçlü bir delil niteliği taşımamakla birlikte diğer delillerle birlikte değerlendirilerek mahkemenin takdirini etkileyebilmektedir. Bununla birlikte taahhüt kararlarının ihlal olasılığını kesin biçimde ortaya koymaması nedeniyle davacıların ispat yükünün ihlal kararlarına kıyasla daha ağır olduğu kabul edilmektedir¹⁷.

1.3.4. Taahhüt Yönteminin Yarı Düzenleyici İşlevine İlişkin Endişeler

Rekabet otoritelerinin bazı durumlarda taahhüt mekanizmasını kanunun kapsamını fiilen genişletecek veya düzenleyici sonuçlar doğuracak biçimde kullanabileceği yönünde eleştiriler bulunmaktadır (Wright ve Douglas 2012). Bu bağlamda Dunne (2014, 408), taahhütlerin “yarı düzenleyici” niteliğini vurgulayarak müzakere yoluyla alınan taahhüt kararlarının rekabet hukukunun giderek daha düzenleyici bir anlayışa doğru evrildiğini ve AB’de klasik antitröst paradigmasından uzaklaştığını savunmaktadır. Benzer şekilde Botteman ve Patsa (2013), Komisyonun taahhütleri yalnızca iş yapış biçimini değiştirmek için değil aynı zamanda yapısal veya yarı düzenleyici çözümleri güvence altına almak amacıyla kullandığını belirtmektedir. Nitekim taahhüt uygulamalarının özellikle düzenlenmiş sektörlerde yoğunlaştığı görülmektedir (Forrester 2010). Örnek

---

¹⁷ Mevcut Yargıtay içtihadı doğrultusunda taahhüt kararları üzerine tazminat davası açılmayacağını belirten Sanlı, pratikteki durumun aksine taahhüt mekanizmasının bir hukuka uygunluk nedeni teşkil etmemesi nedeniyle zarar görenlerin zararlarının giderilmesi bakımından özel hukuk yollarına başvurulmasının engellenmemesi gerektiğini savunmaktadır (Sanlı 2022, 87-90).

olarak enerji sektöründe liberalizasyon politikasını sürdürmek için taahhüt uygulamasının Komisyon tarafından sıkça kullanıldığı gözlemlenmektedir¹⁸.

Literatürde bu tür düzenleyici müdahalelerin rekabet hukuku yaptırımlarının doğasını değiştirebileceği ve uzun vadede meşruiyet sorunlarına yol açabileceği yönünde eleştiriler bulunmaktadır (Sadowska 2011; Dunne 2014). Bu eleştiriler, rekabet hukukunun esasen geçmiş davranışları cezalandıran yasaklardan oluştuğu ve rekabet otoritelerinin pozitif yükümlülükler getirmesinin yetki sınırlarını aşabileceği düşüncesine dayanmaktadır (Devlin 2012; Mariniello vd. 2015).

Buna karşılık bazı görüşler, Komisyonun özellikle enerji sektöründeki uygulamalarında gerektiğinde ihlal kararlarını “büyük silah” olarak kullanabildiğini ve bunun yanında daha esnek müdahale araçlarından oluşan kademeli bir strateji benimsediğini belirtmektedir. Bu yaklaşıma göre Komisyon, katı bir düzenleyici olmaktan ziyade pazardan öğrenen ve teşebbüslerle müzakere ederek rekabetçi davranışların şekillenmesini teşvik eden bir rol üstlenmektedir (Makris 2020, 413-414).

Türkiye’de ise taahhüt mekanizmasının RKHK’ye kazandırılması ve 2021/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenmesinin ardından uygulamada giderek daha sık kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Bununla birlikte henüz Kurum uygulamasının belirli bir pazar özelinde düzenleyici bir niteliğe yaklaştığını gösterecek yeterli içtihadın oluştuğunu söylemek için erken olduğu değerlendirilmektedir. Her halükarda müzakere ve rıza unsurlarına dayanan taahhüt mekanizmasının klasik düzenleyici müdahalelerden farklı, daha esnek bir yapıya sahip olduğu da açıktır.

Bu çerçevede taahhüt mekanizmasının kavramsal temelleri, sağladığı faydalar ve beraberinde getirdiği tartışmalar ortaya konulduktan sonra, izleyen bölümde söz konusu mekanizmanın Türk rekabet hukuku bakımından hukuki dayanağı ve uygulamadaki görünümü incelenecektir.

---

¹⁸ 2009’dan bu yana Komisyon, AB enerji piyasalarının liberalizasyonunu desteklemeye ve tamamlamaya önemli ölçüde katkıda bulunan çeşitli taahhütleri benimsemiştir. Sadowska’ya göre, taahhütlerin bu şekilde kullanılması potansiyel olarak daha zayıf iddialar bakımından kapsamlı çözüm yollarının benimsenmesine yol açmıştır (Sadowska 2011).

BÖLÜM 2

TÜRK REKABET HUKUKUNDA TAAHHÜT MEKANİZMASININ HUKUKİ ÇERÇEVESİ VE UYGULAMASI

Türk rekabet hukukunda taahhüt mekanizması, 7246 sayılı Kanun ile açık bir hukuki düzenlemeye kavuşmuştur. Bununla birlikte, Kurulun usul ekonomisi sağlamaya yönelik çözüm arayışlarının Kanun değişikliğinden önce de çeşitli uygulamalara yansıdığı görülmektedir. Bu nedenle taahhüt mekanizmasının Türk rekabet hukukundaki gelişimini ortaya koyabilmek için öncelikle kanun değişikliği öncesindeki uygulamalar incelenecek, ardından 7246 sayılı Kanun ile getirilen düzenleme ve bu düzenlemeye dayanılarak çıkarılan 2021/2 sayılı Tebliğ kapsamında belirlenen usul ve esaslar ele alınacaktır. Son olarak Kurulun taahhüt mekanizmasına ilişkin kararları değerlendirilerek uygulamadaki yaklaşım ortaya konulacaktır.

2.1. 7246 SAYILI KANUN İLE TAAHHÜT MEKANİZMASININ HUKUKİ ÇERÇEVESİ

Taahhüt mekanizması, 7246 sayılı Kanun ile RKHK’de yapılan değişiklikle Türk rekabet hukukuna kazandırılmıştır. Bu kapsamda 7246 sayılı Kanun’un 9. maddesi ile RKHK’nin 43. maddesinin “Kurulun Soruşturmaya Başlaması” şeklindeki madde başlığı “Soruşturmaya Başlanması, Taahhüt ve Uzlaşma” olarak değiştirilmiş ve ilgili maddeye taahhüt müessesesine ilişkin üçüncü bir fıkra eklenmiştir:

“Yürütülmekte olan bir önaraştırma ya da soruşturma sürecinde 4 üncü veya 6 ncı madde kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik olarak ilgili teşebbüs ya da teşebbüs birliklerince taahhüt sunulabilir. Kurul söz konusu taahhütler yoluyla rekabet sorunlarının giderilebileceğine kanaat getirirse bu taahhütleri ilgili teşebbüs ya da teşebbüs birlikleri açısından bağlayıcı hale getirerek soruşturma açılmamasına veya açılmış bulunan soruşturmaya son verilmesine karar verebilir. Rakipler arasında fiyat tespiti, bölge veya müşteri paylaşımı ya da arz miktarının kısıtlanması gibi açık ve ağır ihlallerle ilgili olarak

taahhüt kabul edilmez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından çıkarılan tebliğ ile belirlenir.”

Yeni eklenen fıkranın son cümlesinde taahhüt prosedürünün usul ve esaslarının Kurul tarafından çıkarılacak bir Tebliğ ile belirleneceği düzenlenmiştir. Bu çerçevede 2021/2 sayılı Tebliğ 16.03.2021 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun değişikliğinin ardından taahhüt mekanizmasının kısa sürede uygulamada yer bulduğu, Tebliğ’in yayımlanmasından sonra ise Kurul tarafından klasik soruşturma usulüne alternatif olarak daha sık başvurulmuş bir yöntem hâline geldiği görülmektedir.

Taahhüt mekanizmasının RKHK’ye eklenmesinden önce de Kurulun usul ekonomisi sağlayan bir çözüm aracına ihtiyaç duyduğu ve bu ihtiyacı Kanun’un 9/3. maddesini çeşitli şekillerde kullanarak karşılamaya çalıştığı görülmektedir (Odabaş Buba 2017, 2). Ancak ilgili maddenin muğlak bir lafza sahip olması yeknesak bir uygulamaya zemin oluşturamamıştır (Pektaş 2008, 64; Odabaş Buba 2017, 51). Bununla birlikte geçmiş uygulamalar değerlendirildiğinde Kanun’un 9/3. maddesinin yorum yoluyla sınırlı ölçüde Kurulun usul ekonomisi ihtiyacını karşıladığı ve daha sonra açık biçimde düzenlenecek taahhüt mekanizması için belirli bir zemin oluşturduğu söylenebilir (Gürkaynak 2004, 74). Bu nedenle taahhüt mekanizmasının Türk rekabet hukukundaki gelişimini anlayabilmek bakımından Kanun değişikliğinden önceki uygulamaların incelenmesi önem taşımaktadır.

Bu bağlamda aşağıdaki bölümde öncelikle RKHK’nin 9/3. maddesi kapsamındaki geçmiş uygulamalara yer verilecek, ardından Kanun değişikliği ve akabinde yayımlanan 2021/2 sayılı Tebliğ’de yer alan usul ve esaslar incelenerek Kurulun taahhüt kararları ele alınacaktır.

2.2. TAAHHÜT MEKANİZMASININ KANUN ÖNCESİ UYGULAMALARI: RKHK M.9/3

Taahhüt mekanizmasının 2020 yılında 7246 sayılı Kanun ile Türk rekabet hukuku mevzuatına dâhil edilmesinden önce de 4054 sayılı Kanun’un “İhlale Son Verme” başlıklı 9. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “*Kurul, birinci fıkraya göre bir karar almadan önce ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine ihlale ne şekilde son vereceklerine ilişkin görüşlerini yazılı olarak bildirir.*” hükmü geniş

yorumlanmak suretiyle usul ekonomisi sağlayan bir çözüml aracı olarak uygulamada kullanılmaktaydı (Odabaş Buba 2017, 36).

RKHK'nin 9/3. maddesi bakımından vurgulanması gereken hususlardan ilki, fıkrada yer alan "görüş" ifadesinden hareketle bu hüküm kapsamında gerçekleştirilen işlemlerin tavsiye niteliğinde değerlendirilmesidir. Nitekim RKHK'nin 9/3. maddesinin mehazı olan Komisyonun 17/62 sayılı Tüzüğü'nün 3/3. maddesinde yer alan "tavsiyelerde bulunabilir" ifadesi dikkate alındığında, söz konusu hükmün de tavsiye niteliğinde işlemleri düzenlediğı söylenebilir (Atasayar 2001). Bununla birlikte ilgili hükmün yalnızca tavsiye niteliğinde olup olmadığı ve uygulamada ne ölçüde bağlayıcı sonuçlar doğurabileceğı doktrinde tartışma konusu olmuştur.

Nitekim RKHK'nin "İhlale Son Verme" başlıklı 9. maddesi bir bütün olarak değerlendirildiğinde 9/3. maddesinin daha geniş yorumlanabileceğı ileri sürülmektedir. Kanun'un 9/3. maddesinde yer alan "*birinci fıkraya göre karar almadan önce*" ifadesi dikkate alındığında, birinci fıkranın nihai kararı işaret ettiği ve bu nedenle Kurulun nihai karardan önce ihlale son verilmesine yönelik bir görüş yazısı gönderebileceğı sonucuna ulaşılmaktadır (Arı vd. 2009, 26).

RKHK'nin 9/3. maddesi uyarınca gerçekleştirilen işlemlerin tavsiye niteliğinde olması, bu görüşlere uyulmamasının doğrudan bir yaptırıma bağlanmaması sonucunu doğurmaktadır. Her ne kadar RKHK'nin 17. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde nihai karar veya geçici tedbir kararı ile getirilen yükümlülöklere ya da verilen taahhütlere uyulmaması yaptırıma bağlanmış olsa da 9/3. madde kapsamında bildirilen görüşlere uyulmaması bakımından doğrudan bir yaptırım öngörölmemiştir. Bununla birlikte RKHK'nin 16. maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "gibi" ifadesinden hareketle, görüşlere uyulup uyulmamasının idari para cezasının belirlenmesinde dikkate alınabilecek unsurlar arasında değerlendirilebileceğı anlaşılmaktadır (Odabaş Buba 2017, 37-38).

RKHK'nin 9/3. maddesinin tavsiye niteliğinde olmasının bir diğler sonucu ise bu işlemlerin idari davaya konu olabilmesi için gerekli olan idari işlem şartını sağlamamasıdır. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3. maddesinde yer alan "kesin ve yürütülebilir olma" şartı tavsiye niteliğindeki bu işlemler bakımından gerçekleştirilmemektedir (Odabaş Buba 2017, 37).

RKHK'nin 9/3. maddesi kapsamında, rekabetin kısa sürede yeniden tesis edilmesi amacıyla teşebbüslerin inceleme konusu davranışlarına son vermeyi taahhüt etmeleri hâlinde yürütülmekte olan incelemenin sonlandırılabilceğini belirten görüşler bulunmaktadır (Pektaş 2008, 62; Arı vd. 2009, 264; Odabaş Buba 2017, 39). Öte yandan inceleme konusu davranışın ceza yaptırımı gerektirecek kadar ağır olmadığı ve görüş bildirim yoluyla riskli davranışların ortadan kaldırılabilceği durumlarda da 9/3. madde kapsamında incelemenin sonlandırılabilceği savunulmaktadır (Atasayar 2001; Odabaş Buba 2017, 38). Bununla birlikte görüş bildiriminden sonra teşebbüsün davranışına son vermesi hâlinde incelemenin sonlandırılması gerektiği, ancak ceza gerektiren durumlarda görüş bildirim yapılmış olsa dahi incelemenin devam etmesi gerektiği yönündeki değerlendirmeler de doktrinde yer almaktadır (Aslan 2007, 924-925; Odabaş Buba 2017, 39)¹⁹.

Sonuç olarak Kanun'un 9/3. maddesinin usul ekonomisi bakımından kaynakların daha verimli kullanılmasını ve ihlalin daha hızlı şekilde ortadan kaldırılmasını sağlayan bir araç olarak çok genel anlamda taahhüt mekanizmasına alternatif bir işlev gördüğü söylenebilir. Bununla birlikte görüş bildirme mekanizmasının bazı durumlarda ihlal tespiti ile birlikte veya kartel niteliğindeki anlaşmaları konu edinen incelemelerde kullanılabilmesi, gönderilen görüşlere uyulup uyulmadığını izleyen bir mekanizmanın bulunmaması, görüşlere uyulmamasının doğrudan bir yaptırıma bağlanmamış olması ve sürecin teşebbüsler açısından gönüllülük esasına dayanmaması gibi hususlar, bu mekanizmanın taahhüt mekanizmasının temel unsurlarından önemli ölçüde farklılaştığını göstermektedir (Odabaş Buba 2017, 52).

Söz konusu eksikliklere rağmen RKHK'nin 9/3. maddesi kapsamında uygulanan görüş bildirme mekanizması, taahhüt mekanizmasının açık bir hukuki

---

¹⁹ Geçmiş uygulamalar incelendiğinde, Kanun'un 9/3. maddesi kapsamında Kurulun görüş bildirdiği ve aynı zamanda incelemeyi sona erdirdiği kararları bulunmakla birlikte, *Kablo TV Operatörleri*, *Türk Telekom* ve *Bilişim Ürünleri* kararlarında olduğu gibi ilgili hükme ara kararlarda başvurulmasına rağmen incelemenin sürdürüldüğü de görülmektedir. İlgili kararlar için bkz. Kurulun 25.12.2003 tarih ve 03-83/1003-405 sayılı, 08.01.2004 tarih ve 04-01/27-9 sayılı ve 20.05.2004 tarih ve 04-36/414-105 sayılı kararları.

zeminde kavuşturulmasından sonra giderek daha az uygulanmış ve zamanla işlevselliğini büyük ölçüde yitirmiştir²⁰.

2.3. 2021/2 SAYILI TEBLİĞ KAPSAMINDA TAAHHÜT MEKANİZMASININ USULÜ VE İŞLEYİŞİ

Taahhüt mekanizmasının düzenlendiği Kanun'un 43. maddesinin üçüncü fıkrasında, uygulamaya ilişkin usul ve esasların Kurul tarafından çıkarılacak bir tebliğ ile belirleneceği düzenlenmiştir. Bu hüküm uyarınca hazırlanan 2021/2 sayılı Tebliğ, 16.03.2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu çerçevede Tebliğ, taahhüt mekanizmasının uygulanmasına ilişkin sürecin kapsamını, işleyişini ve tarafların hak ve yükümlülüklerini ayrıntılı biçimde düzenlemektedir.

Aşağıdaki bölümde, 2021/2 sayılı Tebliğ kapsamında taahhüt mekanizmasına ilişkin belirlenen usul ve esaslar; Komisyon ve diğer ülke uygulamalarıyla karşılaştırmalı olarak ele alınacak, literatürdeki tartışmalara yer verilerek uygulamadaki yansımaları değerlendirilecektir.

2.3.1. Taahhüt Mekanizmasının Kapsamı

2021/2 sayılı Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde taahhüt mekanizmasının RKHK'nin 4. ve 6. maddeleri kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarını kapsadığı, ancak açık ve ağır ihlallerin bu kapsam dışında bırakıldığı belirtilmektedir. RKHK'nin 43. maddesinin üçüncü fıkrasında ise taahhüt mekanizmasının kapsamı dışında tutulan açık ve ağır ihlaller örnek olarak sayılmıştır. Bununla birlikte ilgili maddede yer verilen "gibi" ifadesiyle düzenlemeye kapsam bakımından belirli bir esneklik sağlandığı söylenebilir.

Öte yandan Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde "açık ve ağır ihlaller" kavramı açık şekilde tanımlanarak bu ihlallerin kapsamı netleştirilmiştir.

---

²⁰ Taahhüt mekanizmasının RKHK'nin 43. maddesinde düzenlenmesinden sonraki süreçte, 26.08.2021 tarih ve 21-40/589-286 sayılı ile 15.10.2020 tarih ve 20-46/620-272 sayılı Kurul kararlarında uygulandığı görülmektedir. Karşılaştırma teşkil edebilmesi açısından, 2018 yılında 11 ve 2019 yılında ise 7 inceleme RKHK'nin 9/3. maddesi kapsamında görüş bildirilerek sonlandırılmıştır. Detaylı bilgi için bkz. Rekabet Kurumu (2018), <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/guncel-karar-istatistikleri/2018-yillik-istatistik-20190110163811054.pdf>, Erişim Tarihi: 01.02.2024; Rekabet Kurumu (2019), "Rekabet Kurumu Karar İstatistikleri 2019", <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/guncel-karar-istatistikleri/2019-yillik-web-20200110120424416-pdf> Erişim Tarihi: 01.02.2024.

Açık ve ağır ihlal tanımı hem yatay hem de dikey düzeydeki ihlal türlerini içermektedir. Yatay düzeyde açık ve ağır ihlal olarak; rakipler arasında fiyat tespiti, müşteri, sağlayıcı, bölge ya da ticaret kanalı paylaşımı, arz miktarının kısıtlanması veya kota konması, ihalelerde danışıklı hareket ve rekabete duyarlı bilgi değişimi davranışları sayılmıştır.

Bu doğrultuda Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Hâlinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'te (Ceza Yönetmeliği) yer alan kartel tanımındaki davranışlara ek olarak rekabete duyarlı bilgi paylaşımı da 2021/2 sayılı Tebliğ'de yatay düzeyde açık ve ağır ihlal kapsamına alınmıştır. Açık ve ağır ihlallerin taahhüt mekanizmasının kapsamı dışında bırakılması yaklaşımı yalnızca Türk rekabet hukukuna özgü olmayıp, AB uygulamasında da benzer şekilde benimsenmiştir.

Nitekim AB mevzuatında da, çoğu yargı bölgesine benzer şekilde²¹, taahhüt mekanizmasının düzenlendiği 1/2003 sayılı Tüzük'ün gerekçesinin 13. paragrafında Komisyonun para cezası uygulamayı değerlendirdiği durumlarda taahhüt yönteminin uygun olmayacağı ifade edilmektedir²². Avrupa Birliği'nin İşleyişine Dair Antlaşma'nın 101. ve 102. maddelerine Yönelik Usullerin En İyi Uygulamalarına İlişkin Komisyon Duyurusu'nda (Duyuru) ise karteller bakımından taahhüt mekanizmasının uygulanmayacağı açıkça belirtilmiştir²³.

---

²¹ Örneğin İngiltere'de ve Fransa'da kartel niteliğindeki ihlaller bakımından taahhütlerin kabul edilmesi mümkün değildir. Ayrıca her iki ülkede de ciddi nitelikteki hâkim durumun kötüye kullanılması ihlallerine ilişkin olarak taahhütlerin kabul edilmediği görülmektedir. İngiltere için bkz. CMA, *Guidance on the CMA's Investigation Procedures in Competition Act 1998 Cases*, <https://www.gov.uk/government/publications/guidance-on-the-cmas-investigation-procedures-in-competition-act-1998-cases/guidance-on-the-cmas-investigation-procedures-in-competition-act-1998-cases>, Erişim Tarihi: 01.02.2024; Fransa için bkz. Autorité de la concurrence (2009), *Antitrust Commitments*, https://www.autoritedelaconurrence.fr/sites/default/files/cpro_autorite_2mars2009_engagements_antitrust.pdf, Erişim Tarihi: 01.02.2024.

²² Council Regulation (EC) No 1/2003 of 16 December 2002 on the Implementation of the Rules on Competition Laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty, OJ L 1, 04.01.2003.

²³ Commission Notice on Best Practices for the Conduct of Proceedings Concerning Articles 101 and 102 TFEU, 2011/C 308/06, OJ C 308, 20.10.2011, para. 116, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:308:0006:0032:EN:PDF>, Erişim Tarihi: 03.01.2024.

Komisyon, kartel ihlallerinde çözüm içeren bir taahhüdün sunulamayacağını ve bu tür ihlaller bakımından para cezasının en uygun sonuç olduğunu vurgulamaktadır²⁴. Bu yaklaşım, taahhüt mekanizmasının geçmiş davranışları cezalandırmaktan ziyade gelecekteki davranışları düzenlemeye yönelik bir araç olduğu anlayışına dayanmaktadır (Komisyon 2014, 4; Odabaşı 2017, 5).

Kartellerin taahhüt mekanizmasının kapsamından çıkarılmasının temel nedeni, rekabet hukuku literatüründe kartel davranışlarının etkiden bağımsız olarak yasaklanması ve Ceza Yönetmeliği kapsamında en yüksek oranlı idari para cezasına konu edilmesidir. Bu çerçevede karteller bakımından idari verimlilikten ziyade caydırıcılığın öncelikli olduğu kabul edilmektedir. Dolayısıyla taahhüt mekanizmasının sağladığı kaynak tasarrufunun kartel gibi ağır ihlaller yerine diğer rekabet sorunlarına yönlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca geleceğe yönelik fiyat, üretim veya satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgi paylaşımı da açık ve ağır ihlal tanımına dâhil edilmiştir. Bu kapsamda bilgi değişimi davranışının yalnızca geleceğe yönelik olmasıyla sınırlandırılması ve etkinlik doğurabilecek bilgi değişimlerinin kapsam dışında bırakılması isabetli bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir.

Nitekim Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz'da geleceğe yönelik planlara ilişkin bilgi değişiminin rekabeti amaç bakımından kısıtlama ihtimalinin mevcut verilere ilişkin bilgi değişimine kıyasla daha yüksek olduğu ifade edilmektedir. Bu çerçevede rakiplerin gelecekte uygulamayı planladıkları fiyat, üretim veya satış miktarına ilişkin bilgileri paylaşmalarının çoğu durumda kartel niteliğinde değerlendirileceği vurgulanmaktadır. Ayrıca bu tür bilgi değişimlerinin RKHK'nin 5. maddesinde düzenlenen muafiyet koşullarını taşıma ihtimalinin de oldukça düşük olduğu belirtilmektedir²⁵.

---

²⁴ Detaylı bilgi için bkz. European Commission (2013), *Antitrust: Commitment Decisions – Frequently Asked Questions*, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_13_189, Erişim Tarihi: 24.02.2024.

²⁵ Dosya özelinde pazarın yapısı, paylaşımın konusu ile bilgilerin içerik ve zaman bakımından kapsamına ilişkin yapılan değerlendirmeler neticesinde, bilgi paylaşımı davranışına muafiyet tanınan kararlar da mevcuttur. Bkz. Kurulun 01.12.2022 tarih ve 22-53/806-332 sayılı kararı. Öte yandan, bilgi değişiminin koordinasyon doğurucu nitelikte olduğu değerlendirilerek muafiyet başvurusunun reddedildiği kararlar da bulunmaktadır. Bkz. Kurulun 19.11.2020 tarih ve 20-50/688-302 sayılı kararı ile 20.08.2020 tarih ve 20-38/526-234 sayılı kararı.

2021/2 sayılı Tebliğ’de dikey düzeyde ise yeniden satış fiyatının tespiti açık ve ağır ihlal kapsamında değerlendirilmiştir. Yeniden satış fiyatının tespiti, Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz’da amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar arasında sayılmış ve rekabet üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldıracabilecek ekonomik faydalar yaratma ihtimalinin oldukça düşük olduğu ifade edilmiştir.

Dolayısıyla yeniden satış fiyatının tespiti, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyet Tebliği kapsamında anlaşmaları grup muafiyeti dışına çıkaran kısıtlamalar arasında yer almakta olup, bu tür uygulamaların bireysel muafiyetten yararlanma ihtimalinin de oldukça düşük olduğu kabul edilmektedir. Nitekim Kurul kararlarında²⁶, yeniden satış fiyatının tespitinin amaç bakımından rekabeti kısıtladığı değerlendirilmekte ve bu tür eylemler idari para cezasına konu edilmektedir.

Sonuç olarak taahhüt mekanizmasının kapsamı dışında bırakılan açık ve ağır ihlal tanımının Kanun’un 43. maddesinde yer alan belirsizliği önemli ölçüde giderdiği değerlendirilmektedir. Ayrıca Tebliğ’de sayılan davranışların hem Kurul içtihatları hem de literatürdeki değerlendirmelerle büyük ölçüde uyumlu olduğu söylenebilecektir.

2.3.2. Taahhüt Sürecinin Başlatılması

2021/2 sayılı Tebliğ’in 5. maddesinde hem önaraştırma hem de soruşturma aşamasında taahhüt sunulabileceği düzenlenmiştir. Soruşturma aşamasında teşebbüslerin soruşturma bildiriminden itibaren üç ay içinde taahhüt sunmaları gerekirken, önaraştırma aşamasında taahhüt sunumuna ilişkin belirli bir süre öngörülmemiştir.

Bununla birlikte Kanun’un 43. maddesinin üçüncü fıkrasına göre nihai taahhütlerin önaraştırma veya soruşturma süresi içinde sunulması gerekmektedir. Ancak önaraştırma raporunun hazırlanması için öngörülen otuz günlük sürenin sınırlı olması nedeniyle teşebbüslerin bu aşamada mümkün olan en kısa sürede başvuruda bulunmaları gerekmektedir.

---

²⁶ Kurulun 22.11.2018 tarih ve 18-44/703-345 sayılı, 20.06.2019 tarih ve 19-22/353-159 sayılı, 26.03.2020 tarih ve 20-16/232-113 sayılı kararları.

Öte yandan soruşturma aşamasında teşebbüsler soruşturma bildirimini aracılığıyla rekabetçi endişelerin kapsamı ve elde edilen bulgular hakkında bilgilendirilirken önaraştırma aşamasında benzer bir bilgilendirme mekanizmasının bulunmaması taraflar arasında bilgi asimetrisi yaratabilmektedir. Bu nedenle önaraştırma aşamasında taraflarla gerçekleştirilecek görüşmelerde inceleme kapsamının yeterli düzeyde aktarılması önem taşımaktadır.

Taahhüt sürecinin başlatılmasına ilişkin bu yaklaşım, AB uygulaması ile karşılaştırıldığında bazı farklılıklar içermektedir. Komisyon uygulamasında, tarafların taahhüt sunma taleplerini iletmeleri için belirli bir süre sınırı öngörülmemiştir. Taraflar incelemenin herhangi bir aşamasında Komisyon ile iletişime geçebilmektedir. Bununla birlikte ön değerlendirme raporunun²⁷ (*preliminary assesment*) tebliğinden itibaren teşebbüslerin taahhüt sunabilmeleri için bir aylık süre tanınmaktadır²⁸.

Komisyon soruşturmalarında süre bakımından daha esnek bir yaklaşım benimsenirken Türkiye’de RKHK kapsamında soruşturma sürelerinin altı ay (en fazla bir yıl) ile sınırlı olması ve taahhüt başvurularının bu süreleri durdurulmaması nedeniyle üç aylık süre sınırı makul görülmektedir. Bununla birlikte yapılan görüşmeler sonucunda nihai taahhütlerin sunulması için de belirli bir sürenin öngörülmesinin yararlı olabileceği değerlendirilmektedir.

Süresi içinde yapılan taahhüt başvurularında Kurulun iki aşamalı bir takdir yetkisi bulunmaktadır. Kurul ilk aşamada taahhüt başvurusunun kabul edilip edilmeyeceğine karar vermekte, ikinci aşamada ise sunulan taahhütlerin rekabetçi endişeleri giderip gidermediğini değerlendirmektedir²⁹.

Elbette Tebliğ’in 4. maddesinde açık ve ağır ihlaller kapsamında sayılan davranışların taahhüt kapsamı dışında tutulması Kurulun bu ilk aşamadaki takdir yetkisini sınırlamaktadır. Bununla birlikte düzenlemede hangi davranış modellerinin taahhüt mekanizmasına daha az uygun olduğuna ilişkin ayrıntılı bir

---

²⁷ Komisyonun, gönüllü olarak taahhüt sunmak isteyen inceleme taraflarıyla gerçekleştirdiği görüşmeler neticesinde, nihai ihlal kararı öncesinde hazırladığı; teşebbüsün davranışına ilişkin rekabet hukuku bakımından ortaya çıkan ilk ve geçici endişeleri hukuki ve ekonomik gerekçeleriyle ortaya koyan değerlendirmedir.

²⁸ Duyuru, para. 126; Antitiröst Usul Kılavuzu (Kılavuz), Bölüm 16, para. 39.

²⁹ Mevcut düzenlemeye göre Kurulun her iki takdir yetkisini kullanırken kararın gerekçelerini açıklama yönünde açık bir yükümlülüğü bulunmamaktadır.

açıklama bulunmamaktadır. Mevzuatında ise karteller bakımından taahhüt mekanizmasının uygulanamayacağı açıkça belirtilmekle birlikte Komisyonun takdir yetkisinin sınırlandırıldığına ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır (Schweitzer 2012, 6)

Diğer ülke uygulamalarına bakıldığında ise taahhütlerin kabul edilmesine ilişkin takdir yetkisinin daha sınırlı şekilde kullanıldığı görülmektedir. İngiltere Rekabet Otoritesi (*Competition and Markets Authority - CMA*) nesnel kısıtların yanında etki temelli bir yaklaşım sergileyerek, caydırıcılığı zayıflatacağı düşünülen durumlarda taahhütlerin kabul edilmeyeceğini vurgulamaktadır. CMA ayrıca rekabete ciddi zarar verebilecek durumlarda, rekabet kurallarının açık şekilde ihlal edildiğine ilişkin kanıtların bulunması veya tüketici refahı üzerinde önemli olumsuz etkilerin ortaya çıkması hâlinde taahhüt yönteminin uygun olmadığını belirtmektedir³⁰.

Daha katı bir yaklaşım benimseyen Fransa Rekabet Otoritesi (*Autorité de la Concurrence*) ise ihlal iddiasının derinlemesine bir soruşturma yapılmaksızın ilk bakışta belirlenebildiği ve rekabete ciddi ve onarılamaz zarar verme riskinin bulunduğu durumlarda taahhüt mekanizmasına başvurulamayacağını ifade etmektedir³¹.

2.3.2.1. Taahhüt Görüşmelerinin Başlatılması

Tebliğ'in “Taahhüt görüşmeleri” başlıklı 6. maddesinde inceleme konusunun yalnızca açık ve ağır ihlal niteliği bakımından değil, Kurulun gerekli gördüğü diğer hususlar kapsamında da değerlendirileceği belirtilmektedir. Bu ifade ile değerlendirme kriterleri bakımından Kurula belirli bir esneklik tanındığı anlaşılmaktadır.

Bu esnekliğin kapsamının zaman içinde Kurul kararları ve sınırlı ölçüde yargı kararlarıyla şekillenmesi mümkündür. Bu çerçevede açık ve ağır ihlal kapsamında yer almamakla birlikte “ciddi ihlal” olarak nitelendirilebilecek bazı davranışların

---

³⁰ OFT (2004), *Enforcement Guidelines*, Annex A.16, s.11–12, <https://www.gov.uk/government/publications/competition-law-application-and-enforcement>, Erişim Tarihi: 11.02.2024.

³¹ Autorité de la Concurrence (2009), *Notice on Competition Commitments*, 2 March 2009, s.5, para. 18. https://www.autoritedelaconcurrence.fr/sites/default/files/cpro_autorite_2mars2009_engagements_antitrust.pdf, Erişim Tarihi: 11.02.2024.

taahhüt mekanizmasına uygun olmadığı yönünde içtihat geliştirilmesi de söz konusu olabilecektir.

Elbette “ciddi ihlal” değerlendirmesinin yapılabilmesi için nesnel analiz yöntemlerinin kullanılması önem taşımaktadır. Bu kapsamda pazar yapısı, davranışın etkisi ve süresi gibi unsurların dikkate alınması gerekecektir. Bununla birlikte, taahhüt mekanizmasının hangi durumlarda tercih edilmesinin daha uygun olacağı doktrinde de tartışılan bir konudur.

Özellikle yeni ve karmaşık rekabet sorunlarının söz konusu olduğu durumlarda, ihlal kararına yakın bir netlikte çözüm üretilebildiği takdirde taahhüt yönteminin daha etkin olabileceği düşünülmektedir. Buna karşılık, anlamlı düzeyde alınabilecek tek taahhüdün rekabete aykırı davranışın sona erdirilmesi ve gelecekte de mevzuata uyulması yönünde genel bir taahhüt olması durumunda ihlal kararı alınmasının daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bir başka ifadeyle, caydırıcılığın başka şekilde sağlanamayacağı ve birincil hedef olduğu durumlarda taahhüt mekanizması yerine ihlal kararlarının tercih edilmesi daha etkili olacaktır. Buna karşılık, rekabetin hızlı şekilde tesis edilmesi, pazarın daha iyi anlaşılması ve gelecekteki davranışlara rehberlik edilmesi amaçlandığında taahhüt mekanizması güçlü bir alternatif olarak değerlendirilebilecektir (Makris 2020, 249).

Bu doğrultuda açık ve ağır ihlal kapsamında Tebliğ’de belirlenen ve Kurulun takdir yetkisini sınırlandıran hususlara ilişkin ret kararlarının yanında, Kurulun takdir yetkisine bırakılan “gerekli görülen diğer hususların” gerekçeli kararlarla şekillenmesi önem taşımaktadır. Kurulun bu konuda tutarlı bir yaklaşım sergilemesi, teşebbüsler açısından da öngörülebilir bir uygulama ortaya koyacaktır.

Söz konusu “diğer hususlar” zaman içinde daha belirli ve şeffaf bir çerçeveye kavuştuğunda, teşebbüslerin taahhüt sunma kararları bakımından da yönlendirici bir işlev görebilecektir. Kurulun değerlendirmesinde kullanacağı analiz modeli; taraf sayısı, davranışın süresi, pazar payları ve giriş engelleri gibi nesnel kriterlere dayanabileceği gibi tüketici refahındaki azalma veya pazar yapısındaki önemli değişimler gibi etki temelli unsurları da içerebilecektir.

Bununla birlikte pazarda hem caydırıcı hem de eğitici bir etki sağlanabilmesi için özellikle küçük ölçekli işletmelerin bu analiz modelinin gri alanında kalmayacağı bir politikanın benimsenmesi önem taşımaktadır.

Sonuç olarak Tebliğ’de açık ve ağır ihlallerin sınırı net şekilde çizilerek rekabet politikasının gelişimi ve Kurul içtihatları doğrultusunda pazarlara yönelik tutarlı bir uygulama oluşturulması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte gelecekteki uygulamalar bakımından Kurula içtihat geliştirebileceği belirli bir esneklik alanı da bırakıldığı görülmektedir.

2.3.2.2. Taahhüt Sunma Talebine İlişkin Kurul Kararının Ertelenmesi

Tebliğ’in 6. maddesinin ikinci fıkrasında, incelemenin yeterli olgunluğa ulaşmaması durumunda Kurulun taahhüt sunma talebini kabul ederek görüşmelerin başlatılmasına ilişkin kararı erteleyebileceği düzenlenmektedir.

Ayrıca aynı fıkra da yer alan hüküm uyarınca Kurulun önaraştırma aşamasında bu kararı soruşturma aşamasına erteleyebilmesi mümkündür. Bu durum, önaraştırma aşamasında taahhüt sunulmuş olsa dahi soruşturma açılması ihtimalinin teşebbüsler açısından devam ettiğini göstermektedir.

Bu düzenleme sayesinde taahhüt talebinin incelemenin çok erken aşamasında yapılması hâlinde Kurulun gerekli bilgi ve belgelere ulaşmadan karar vermesinin önüne geçilmektedir. Zira RKHK’nin 14. maddesi kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler, 15. madde kapsamında yapılan yerinde incelemelerde elde edilen bulgular ve üçüncü taraflarla gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda rekabet sorunları daha sağlıklı şekilde ortaya konulabilmektedir. Dolayısıyla bu mekanizma, olumsuz sonuçlanabilecek bir taahhüt sürecinin kaynak tasarrufu amacının aksine ek maliyet doğurmasının önüne geçmektedir.

Benzer bir yaklaşım AB uygulamasında da görülmektedir. Komisyon düzenlemesinde taahhüt sürecinin başlatılabilmesi için Rekabet Genel Müdürlüğü ile iletişime geçilmesi ve taahhüt görüşmelerine başlanmasında uygun bir aşamaya gelmiş olması gerekmektedir³². İngiltere’de ise taahhüt mekanizmasının kullanılabilir olup olmadığı değerlendirilirken incelemeye konu rekabet sorununun kolayca tespit edilebilir bir aşamaya ulaşmış olması kriteri dikkate alınmaktadır (OECD 2016, 6).

---

³² Komisyon Usul Kılavuzu, para. 19

2.3.2.3. Taahhüt Görüşmelerinin Yürütülmesi

Taahhüt sunma görüşmelerine başlanmasına karar verilmesi hâlinde, hakkında inceleme yürütülen tarafların yeterli nitelikte taahhüt sunabilmeleri için inceleme konusu rekabet sorunları ve bu sorunlara temel teşkil eden bulgular taraflarla paylaşılmaktadır³³.

Komisyon uygulamasında da benzer şekilde “Durum Toplantısı (*State of Play Meeting*)” düzenlenerek inceleme taraflarının sundukları taahhütlerin ciddi ve inandırıcı olduğuna dair Komisyonu ikna etmeleri beklenmektedir³⁴.

Bu noktada taahhütlerin rekabet sorunlarını yeterli şekilde kapsayabilmesi için inceleme konusu rekabet endişelerinin taraflara açık biçimde aktarılması büyük önem taşımaktadır³⁵.

2.3.2.4. Taahhüt Görüşmeleri Sürecinde Dosyaya Giriş Hakkı³⁶

İnceleme taraflarına rekabet sorunlarının aktarılması ve taahhüt metninin şekillendirilmesi sürecinde dosyaya giriş hakkının ne şekilde kullanılacağı önemli bir mesele olarak ortaya çıkmaktadır.

RKHK'nin 44. maddesinde düzenlenen dosyaya giriş hakkının, 2010/3 sayılı Tebliğ'in 8. maddesi uyarınca soruşturma raporunun tebliğinden sonra kullanılabilmesi düzenlenmiştir. Bu düzenleme soruşturmanın sağlıklı ve güvenli

---

³³ Bu aşamada taahhüt görüşmelerinin tutanak altına alınması önem taşımaktadır. Tutanaklar, teşebbüslerin süreçte yeterli bilgi aktarılmadığı yönündeki itirazlarına karşı veya görüşmelerde ele alınan hususlardan farklı şekilde sunulan taahhüt taslaklarının değerlendirilmesi bakımından önemli bir referans niteliği taşıyabilecektir.

³⁴ Taahhüt kararı alınana kadar taahhütlerin geri çekilebilmesi ve piyasa testinin taahhütlerin uygun olmadığını ortaya koyabilmesi nedeniyle, taahhütlerin bir geciktirme stratejisi olarak kullanılmasının önüne geçilebilmesi bakımından tarafların sürece yönelik istekliliğinin tespit edilmesi büyük önem taşımaktadır (Bkz. Antitröst Kılavuzu, para. 10).

³⁵ Kurulun 07.09.2023 tarih ve 23-41/798-282 sayılı kararında, NESİNE tarafından taahhütlerin reddedilmesi üzerine rekabetçi endişelerin eksik aktarıldığı ve yeterli görülmeyen unsurun öneminin ancak geçici tedbir kararı alınmasıyla öğrenildiği ileri sürülerek İYUK'un 11. maddesi kapsamında söz konusu kararın geri alınması talep edilmiştir.

³⁶ Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğde (Tebliğ No: 2010/3) Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2025/3), 04.10.2025 tarihli ve 33037 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yeni düzenleme ile dosyaya giriş hakkından ancak soruşturma raporunun tebliğinden itibaren yararlanılabileceği hüküm altına alınmıştır. Bu bakımdan ilgili başlık, söz konusu düzenleme öncesindeki uygulamaya ilişkin değerlendirmeleri kapsamaktadır.

şekilde yürütülmesi ve delillerin karartılması riskinin önlenmesi amacını taşımaktadır.

Öte yandan 2021/2 sayılı Tebliğ’de dosyaya giriş hakkının taahhüt sürecinde nasıl kullanılacağına ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bununla birlikte taahhüt süreci yürütülüyor olsa dahi tarafların soruşturma bildirimini tebellüğ etmelerinden itibaren dosyaya giriş hakkını talep etmeleri mümkündür.

Ancak “soruşturmanın sağlıklı ve güvenli yürütülmesi” gerekçesiyle Kurulun dosyaya giriş hakkının kullanılmasını erteleme yönünde takdir yetkisi de bulunmaktadır. Bu noktada teşebbüslerin taahhüt mekanizmasını dosyaya erken erişim sağlamak amacıyla kötüye kullanma ihtimali de göz önünde bulundurulmalıdır.

Literatürde, taahhüt mekanizmasında dosyaya erişim hakkının kısıtlanmasının teşebbüsler açısından dezavantajlı taahhütlere ve zayıf korumaya yol açabileceği yönünde eleştiriler bulunurken (Gheuer, Petit and Bellis 2009), karşı görüşte olanlar otoritelerin yalnızca rekabet endişelerini bildirmekle yükümlü olduğunu ve tam dosya erişimi sağlama zorunluluğu bulunmadığını savunmaktadır. Ancak sınırlı erişimin özellikle karmaşık dosyalarda bilgi asimetrisi yaratarak taahhütlerin endişelerle orantılı belirlenmesini zorlaştırabileceği göz ardı edilmemelidir (OECD 2016, 26). Öte yandan taahhüt dosyalarında ihlal bulgusu bulunmaması nedeniyle bazı usul haklarının sınırlandırılması makul görülmekle birlikte; tam dosya erişiminin sürecin hız ve verimlilik amacını zayıflatabileceği ifade edilmelidir. Ayrıca taahhüt sürecinde savunma haklarından feragat edilmemesi nedeniyle gerektiğinde soruşturma usulüne dönülebileceği ve tam bilgiye erişimin belirsizliği azaltarak otoritelerin daha kapsamlı çözüm üretme esnekliğini sınırlayabileceği hususları da vurgulanmalıdır (Makris 2020, 253–254).

2.3.2.5. Taahhüt Metninin Sunulması

Teşebbüslerin sundukları taahhüt metninin Tebliğ’in 8. maddesinde belirtildiği üzere alternatif taahhütleri içermemesi gerekmektedir. Bununla birlikte, teşebbüslerin taahhüt çözümlerinin uygulama şekillerine, sürelerine ve bu sürelerin hangi hallerde uzayabileceğine ilişkin hususlara yer vermesinin de belirsizliği azaltarak taahhütlerin izlenme sürecini kolaylaştıracağı söylenebilecektir.

Taahhüt metninin sunulması için tanınacak süre bakımından ise esnek bir yaklaşım benimsenmiştir. Buna göre incelemenin aşaması ve taahhütlerin kapsamı dikkate alınarak sürenin Kurum tarafından belirlenmesi öngörülmektedir.

AB uygulamasında ise daha katı bir yaklaşım benimsenmiştir. Buna göre ön değerlendirme raporunun taraflara tebliğ edilmesinden itibaren bir ay içerisinde taahhütlerin Komisyona sunulması gerekmektedir³⁷.

Taahhüt mekanizmasından beklenen belirlilik ve verimlilik ilkeleri dikkate alındığında, Türkiye uygulamasında da taahhütlerin nihai olarak sunulmasına ilişkin belirli bir sürenin öngörülmesinin yararlı olabileceği değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte mevcut düzenlemede inceleme süreci ve taahhütlerin kapsamı esas alınarak esnek bir yaklaşımın tercih edildiği görülmektedir. Ancak uygulamada taraflara belirli bir süre verilmesinin her zaman tercih edilmediği de dikkat çekmektedir. Bu nedenle Komisyon uygulamasına benzer şekilde taahhütlerin sunulması için kesin bir sürenin düzenlenmesi, hem inceleme süreçlerinde belirlilik sağlayabilecek hem de inceleme süresinin daha verimli kullanılmasına katkıda bulunabilecektir.

2.3.3. Taahhütlerin İçeriği ve Değerlendirilmesi

Taahhüt mekanizmasının etkin şekilde uygulanabilmesi bakımından sunulan taahhütlerin içeriği ve rekabet sorunlarını gidermeye elverişliliği önem taşımaktadır. Bu çerçevede taahhütlerin türleri ve değerlendirilmesine ilişkin kriterler aşağıda incelenmektedir.

2.3.3.1. Taahhüt Türleri: Yapısal ve Davranışsal Taahhütler

Tebliğ’de taahhütlerin türüne ilişkin düzenlemeye yer verildiği görülmektedir. Bu kapsamda teşebbüslerin yapısal ve davranışsal taahhütleri ayrı ayrı veya birlikte sunabilmeleri mümkün kılınmıştır. Ancak yapısal taahhüt sunulması durumunda, taahhüt metninde elden çıkarma sürecinin yürütülmesine ilişkin ayrıntılara da yer verilmesi gerektiği düzenlenmiştir.

Rekabet hukukunda farklı yargı bölgeleri incelendiğinde, taahhütlerin türüne karar verilmesi konusunda rekabet otoritelerine geniş bir takdir yetkisi tanındığı görülmektedir. Nitekim OECD raporlarında da rekabet otoritelerinin inceleme

---

³⁷ Duyuru para. 126, Kılavuz 16. Bölüm para.39

kapsamında tespit edilen rekabet sorunlarının niteliğine göre uygun taahhüt türünü belirleme konusunda geniş bir takdir yetkisine sahip olduğu ifade edilmektedir (OECD 2016, 11).

AB uygulamasında rekabet sorunlarını gidermede eş derecede etkili olması hâlinde davranışsal ve yapısal taahhütlerin birlikte uygulanabileceği kabul edilmektedir³⁸. Bununla birlikte yapısal taahhütlerin uzun süreli bir denetim gerektirmemesi nedeniyle bazı durumlarda davranışsal taahhütlere kıyasla daha avantajlı olabileceği de vurgulanmaktadır³⁹.

Buna rağmen yapısal çözümlerin yalnızca son çare olması, etkili olması ve orantılı olması koşullarını birlikte sağladığı durumlarda uygulanabileceği kabul edilmektedir (O'Donoghue ve Padilla 2005, 660). Bu yaklaşımın temel nedeni, yapısal çözümlerin her ne kadar daha etkili olabilse de davranışsal çözümlere kıyasla daha müdahaleci ve orantısız olma riskinin bulunmasıdır (O'Donoghue ve Padilla 2005, 683).

Genel olarak yapısal çözümler, mülkiyet haklarının tahsisini değiştirerek piyasanın rekabetçi yapısını yeniden tesis etmeyi amaçlayan ve yoğun izleme gerektirmeyen tek seferlik önlemler olarak tanımlanmaktadır (Motta 2003, 108).

Davranışsal çözümler ise mülkiyet haklarının sınırlandırılması, belirli davranışların benimsenmesi veya terk edilmesi ya da sözleşme ilişkilerinin değiştirilmesi gibi yükümlülükleri içermektedir. Yapısal çözümlerden farklı olarak davranışsal çözümler daha uzun bir zamana yayılmakta ve bu nedenle teşebbüslerin taahhütlere uyumunun sürekli olarak izlenmesini gerektirmektedir (Maier-Rigaud 2013).

Bu çerçevede ideal çözümün, rekabet sorununu doğrudan ortadan kaldıracak ve mümkün olduğunca kendi kendini uygulayabilecek nitelikte tasarlanmış taahhütler olduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte uygulamada yapısal çözümlerin her zaman sorunsuz şekilde uygulanabildiği söylenemez.

Uygulamada edinilen tecrübeler, yapısal taahhütlerin tek seferlik ve daha açık çözümler sunmaları nedeniyle bazı durumlarda davranışsal taahhütlere kıyasla

---

³⁸ Duyuru prara.127

³⁹ Kılavuz 16. Bölüm para.45

daha etkili olabildiğini göstermektedir (OECD 2016, 11). Ancak yapısal çözümler önemli güçlükleri de beraberinde getirebilmektedir.

Örneğin elden çıkarma çözümleri teşebbüslerin ölçek veya kapsam ekonomilerinden yararlanma imkânlarını kaybetmelerine ve maliyetli yatırımlarını tekrar etmek zorunda kalmalarına yol açabilmektedir (OECD 2006). Bu durum teşebbüslerin iş modellerinde bozulmaya ve verimsizliklere neden olabilmektedir (OECD 2022, 17).

Buna karşılık bazı düzenlenmiş sektörlerde yapısal çözümlerin önemli maliyetler doğurmadan uygulanabildiği örnekler de bulunmaktadır. Telekomünikasyon, elektrik, demiryolu ve bankacılık sektörlerinde bu tür uygulamalara rastlanmaktadır (Kwoka ve Valletti 2021, 1288).

Yapısal ayrışmanın başarılı olabilmesi için ise elden çıkarılacak varlıkların doğru şekilde belirlenmesi, organizasyon yapısının yeniden düzenlenmesi, ticari sözleşmelerin yeniden akdedilmesi, verilerin ayrılması ve bilişim sistemlerinin ayrıştırılması gibi hususların dikkatle planlanması gerekmektedir (McKinsey 2020). Ancak en nihayetinde yapısal bir ayrışmanın başarılı olabilmesinde zamanlamanın büyük önem taşıdığı vurgulanmalıdır (McKinsey 2020 2020; Khan 2019).

Davranışsal taahhütler ise pazarın yapısında değişiklik meydana getirmeksizin teşebbüslerin faaliyetlerini yürütme biçimlerini değiştirmelerine yönelik yükümlülükler olarak tanımlanabilir. Bu tür çözümler, teşebbüslerin belirli davranışları benimsemelerini, terk etmelerini veya sözleşme ilişkilerinde değişiklik yapmalarını içerebilmektedir.

Davranışsal çözümler, diğer piyasa aktörlerini içerip içermemelerine göre dâhili ve harici çözümler olarak da sınıflandırılabilir (GCR 2021). Bu çerçevede teşebbüsün uyum programı başlatması veya kurumsal yönetim yapısını değiştirmesi üçüncü tarafların katılımını gerektirmeyen dâhili çözümler arasında yer almaktadır.

Buna karşılık sözleşme değişiklikleri, sözleşmenin feshi veya fiyatlandırma planlarında yapılan değişiklikler üçüncü taraflarla etkileşim gerektiren harici davranışsal çözümler olarak değerlendirilmektedir (OECD 2022, 19).

Bu ayrım doğrultusunda Tebliğ'in 8. maddesinin üçüncü fıkrasında, taahhütlerin uygulanabilmesi için üçüncü kişilerle anlaşma sağlanması gereken

durumlarda, bu anlaşmanın sağlanabileceğini gösteren belgelerin de taahhüt metni ile birlikte Kuruma sunulması gerektiği düzenlenmiştir.

Öte yandan, taahhütlerin türüne karar verilmesi bakımından Tebliğ kapsamında belirleyici nitelikte ayrıntılı bir rehberliğin bulunmadığı görülmektedir. Bu esnek düzenlemenin temelinde, inceleme konusu rekabet sorununun niteliğine bağlı olarak en uygun taahhüt türünün değişkenlik gösterebilmesi ve bazı durumlarda yapısal ve davranışsal taahhütlerin birlikte uygulanmasının gerekebilmesi gibi hususların bulunduğu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte taahhüt mekanizmasında belirleyici unsurların tarafların gönüllülüğü ve rekabet sorununun etkin ve yeterli şekilde giderilmesi olduğu dikkate alındığında, RKHK'nin 9. maddesinin birinci fıkrasında Kurulun nihai kararında bildireceği tedbirlere ilişkin öngörülen öncelik sıralamasının taahhüt türünün belirlenmesi bakımından doğrudan bağlayıcı olmasa da yön gösterici bir işlev görebileceği söylenebilecektir.

2.3.3.2. Taahhütlerin Değerlendirilmesine İlişkin Kriterler

Tebliğ'in 9. maddesinde, taahhütlerin rekabet sorunlarıyla “orantılı”, sorunları gidermeye “elverişli”, “kısa sürede yerine getirilebilir” ve “etkili” olması gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca RKHK'ye uyulacağına yönelik genel nitelikteki beyanların veya üçüncü kişilerin eylemlerine ilişkin taahhütlerin kabul edilmeyeceği de düzenlenmiştir. Benzer şekilde AB uygulamasında da taahhütlerin kesin, açık ve üçüncü kişilerin onayına bağlı olmaksızın uygulanabilir nitelikte olması gerektiği ifade edilmektedir⁴⁰.

Orantılılık kriteri, taahhütlerin rekabet sorununu gidermek için gerekli olan sınırın ötesine geçip geçmediği ve taraflara gereğinden fazla yük getirip getirmediği soruları çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte taahhüt süreci soruşturma tamamlanmadan sonlandırıldığı için kabul edilen çözüm yollarının rekabet sorunu ile tam olarak orantılı olmayabileceği yönünde eleştiriler de bulunmaktadır. Bu noktada literatürde taahhüt müzakerelerinin doğasına ilişkin çeşitli tartışmalar bulunmaktadır. Bazı yazarlara göre taahhüt müzakerelerinde odak nokta rekabetin korunmasından ziyade taraflar arasında bir anlaşmaya varılmasına kayabilmektedir (Wagner von

---

⁴⁰ Duyuru, para. 128; Kılavuz, Bölüm 16, para. 47 ve 48.

Papp 2013, 5). Ayrıca taahhüt mekanizmasında rekabet otoritelerinin geniş takdir yetkisine sahip olması ve yargısal denetimin sınırlı kalması taahhütlerin orantısız olma riskini artırabilmektedir (Wagner von Papp 2012; Dunne 2014). Buna karşılık bazı yazarlar ise müzakere sürecinde tarafların rasyonel davranması hâlinde verimli sonuçlara ulaşabileceğini savunmaktadır (Cooter ve Ulen 2012, 74).

Ancak farklı bir görüşe göre, pazarlık süreci her zaman dengeli sonuçlar doğurmayabilecektir. Bu yaklaşıma göre; özellikle mahkemelerin sınırlı denetim yapma ihtimali, teşebbüslerin ileride daha sert yaptırımlarla karşılaşmamak için taviz vermeleri veya özel hukuk yaptırımlarından kaçınma isteği teşebbüslerin orantısız taahhütleri kabul etmelerine yol açabilir (Florian Wagner-von Papp 2013). Bu asimetri aynı zamanda rekabet otoritesinin soruşturma prosedürüne geri dönerek ihlal kararı alma ihtimalini bir baskı unsuru olarak kullanabilmesinden de kaynaklanabilmektedir (OECD 2016, 20).

Taahhütlerin değerlendirilmesinde önemli olan bir diğer kriter ise elverişlilik. Elverişlilik, taahhütlerin rekabet sorununu kısa sürede ve etkili şekilde ortadan kaldırabilmesini ifade etmektedir.

Taahhüt mekanizmasının amacı rekabet sorunlarının büyümeden hızlı şekilde giderilmesi olduğundan taahhütlerin uygulanabilir ve etkili olması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca etkili taahhütlerin izlenmesi daha kolay olmakta ve bu durum mekanizmanın verimliliğini artırmaktadır.

Geleneksel rekabet hukuku analizinde ihlal kavramı hem rekabete aykırı davranışı hem de bu davranışın etkilerini kapsamaktadır. Bu nedenle etkili bir taahhüt çözümünün her iki unsuru da ortadan kaldırması beklenmektedir.

İhlal kararlarında yer verilen tedbir çözümleri ise yalnızca rekabetçi sorunu doğuran davranışın sona erdirilmesini hedeflemekte, ayrıca pazardaki rekabetçi koşulları mümkün olduğu ölçüde geri getirme amacıyla tasarlanmaktadır. Bu amaca ulaşma kabiliyeti ise tedbirlerin etkinliğini belirlemektedir (OECD 2022, 13). Bu bakımdan, taahhütlerin yalnızca inceleme konusu davranışın veya uygulamanın sonlandırılmasından ibaret olmaması beklenmektedir (Rat 2015, 534). Taahhüt çözümlerinin, tedbirlere benzer şekilde rekabetçi soruna sebep olan davranışa son verilmesini sağlaması, aynı zamanda pazarda pratik bir şekilde uygulanabilir ve rekabetin yeniden tesis edilmesini gerçekleştirme kabiliyetine

sahip olacak şekilde tasarlanması amaçlanmalıdır. Aksi durumda taahhüt kararı, teşebbüslerin inceleme konusu uygulamadan/davranıştan elde ettikleri yasal olmayan kârı korumanın ötesine geçemeyecektir (Marinello 2014, 5).

Son olarak Tebliğ’de üçüncü kişilerin eylemlerine yönelik taahhütlerde bulunulamayacağı da açıkça belirtilmiştir. Buna göre taahhütlerin üçüncü kişilerin iradesine bağlı hâle getirilmemesi ve üçüncü kişilere doğrudan yükümlülük getirecek şekilde tasarlanmaması gerekmektedir.

Örneğin, üçüncü bir tarafın belirli miktarda ürün satın alacağına yönelik sunulan bir taahhüt kabul edilebilir nitelikte olmayacaktır. Benzer bir durum değerlendirildiği BSH kararında, BSH’nin yetkili satıcılarına internet satış yasağı getirmesine ilişkin rekabetçi endişeye yönelik olarak çevrim içi satış platformlarının eylemlerine yönelik maddeleri içeren taahhütleri, üçüncü taraflara yükümlülük getirdiği gerekçesiyle Kurul tarafından kabul edilmemiştir⁴¹.

2.3.4. Taahhütlerin Pazar Testine Tabi Tutulması

2021/2 sayılı Tebliğ’in 10. maddesinde, sunulan taahhütlerin önceki maddelerde belirtilen değerlendirme kriterlerinin yanı sıra Kurulun “gerekli gördüğü diğer hususlar” kapsamında da değerlendirileceği belirtilmektedir. Bu düzenleme, taahhüt sürecinin başlatılması aşamasında olduğu gibi taahhütlerin kabul edilmesi aşamasında da Kurula geniş bir takdir alanı tanıdığını göstermektedir.

Kurul tarafından taahhütlere yönelik yapılacak değerlendirme sonucunda taahhütler uygun bulunmadığında sürecin sonlandırılabilmesi gibi, Kurulun değerlendirmeleri doğrultusunda yalnızca bir kereye mahsus olmak üzere taahhütlerin revize edilmesine de imkân tanınmaktadır. Kurul, sunulan taahhütlerin tespit edilen rekabet sorunlarını gidermek için yeterli olduğuna kanaat getirirse incelemeyi sonlandırabileceği gibi üçüncü kişilerin görüşlerine başvurulmasına da karar verebilmektedir.

Tebliğ’de görüşüne başvurulacak “üçüncü kişilerin” kimlerden oluşacağına ilişkin açık bir sınırlama bulunmamaktadır. Nitekim Tebliğ’in “Tanımlar” başlıklı 4. maddesinde üçüncü kişi ifadesi “taahhüt sunan taraf dışındaki kişiler” olarak

---

⁴¹ Kabul edilemeyen kısım bakımından BSH tarafından söz konusu taahhütler, kapsamı yetkili satıcının platform mağazasıyla sınırlı olacak şekilde revize edilerek yeniden sunulmuştur. Detaylı bilgi için bkz. Kurulun 08.09.2022 tarih ve 22-41/579-239 sayılı BSH kararı.

oldukça geniş şekilde tanımlanmıştır. Bu nedenle üçüncü kişilerin yalnızca rakipler ve şikâyetçiler ile sınırlı olmayabileceği, dosyanın özelliklerine göre farklı pazar aktörlerinin de bu kapsama dâhil edilebileceği anlaşılmaktadır.

Tebliğ'in 11. maddesinde, üçüncü kişilerin görüşlerinin alınabilmesi amacıyla taahhüt metninin gizli bilgilerden ve ticari sırlardan arındırılmış özetinin üçüncü kişilere gönderilebileceği veya Kurumun internet sitesinde yayımlanabileceği düzenlenmiştir. Özellikle internet sitesinde yayımlama yöntemi, taahhütten etkilenme ihtimali bulunan ancak Kurum tarafından önceden belirlenmesi mümkün olmayan üçüncü kişilere de ulaşılmasını sağlamaktadır. Böylece pazar katılımcılarından daha geniş bir geri bildirim elde edilmesi mümkün hale gelmektedir.

Görüş sunan tarafların sayısının ve görüşlerin kapsamının artması, taahhüt sunan tarafın önerdiği çözümlere ilişkin sübjektif değerlendirmelerin etkisini de azaltabilecektir. Bununla birlikte dosyanın özellikleri dikkate alınarak üçüncü kişilerin kimlerden oluşacağını belirlenmesi daha isabetli sonuçlar doğurabilecektir. Bu bakımdan Tebliğ'de benimsenen esnek yaklaşımın uygulama açısından faydalı olduğu değerlendirilmektedir.

Uygulamaya bakıldığında ise taahhüt sürecinin yürütüldüğü dosyalarda pazar testine çok sık başvurulmadığı⁴², başvurulduğu durumlarda ise üçüncü tarafların çoğunlukla rakip teşebbüslerden oluştuğu görülmektedir. Ayrıca Tebliğ kapsamında üçüncü kişilerin görüş sunmasına ilişkin süre de Kurulun takdirine bırakılmıştır.

Taahhüt sürecinde literatürde “pazar testi” olarak ifade edilen bu aşama, benzer bir usulle AB düzenlemesinde de yer almaktadır⁴³. Ancak AB uygulamasında pazar testi Türkiye'den farklı olarak zorunlu bir aşama olarak düzenlenmiştir. Türkiye uygulamasından bir diğer önemli fark ise üçüncü taraflara görüş bildirmek için otuz günlük kesin bir süre tanınmış olmasıdır⁴⁴.

---

⁴² Yalnızca Kurulun 02.09.2021 tarih ve 21-41/610-297 sayılı *Coca-Cola*, 07.07.2022 tarih ve 22-32/505-202 sayılı *Tadım*, 08.09.2022 tarih ve 22-41/580-240 sayılı *Arçelik*, 08.09.2022 tarih ve 22-41/579-239 sayılı *BŞH*, 27.02.2023 tarih ve 23-11/177-54 sayılı *Dolap*, 26.07.2023 tarih ve 23-33/633-213 sayılı *Trendyol*, 06.10.2022 tarih ve 22-45/670-284 sayılı *Mey İçki* ile 07.09.2023 tarih ve 23-41/798-282 sayılı *Nesine* incelemelerinde pazar testi uygulanmıştır.

⁴³ Duyuru, para. 129–133; Kılavuz, Bölüm 16, para. 53–63.

⁴⁴ Kılavuz, Bölüm 16, para. 63.

AB uygulamasında ayrıca inceleme şikâyet üzerine başlatıldığında şikâyetçi⁴⁵ ve tüketici birlikleri gibi dosyanın sonucundan etkilenme potansiyeli bulunan aktörlere de pazar testi dokümanı gönderilmektedir⁴⁶. Bunun yanında Komisyon, ticari sırlardan arındırılmış taahhüt metnini AB Resmi Gazetesi'nde ve resmi internet sitesinde yayımlamakta ve pazar testine ilişkin bir basın duyurusu da hazırlamaktadır. Gerekli görüldüğünde inceleme taraflarının, şikâyetçilerin veya üçüncü kişilerin katıldığı toplantılar da düzenlenebilmektedir. Bu yönüyle Komisyon uygulamasındaki pazar testi sürecinin oldukça şeffaf bir yapıya sahip olduğu söylenebilecektir.

2021/2 sayılı Tebliğ'in 11. maddesinde üçüncü kişilerin görüşlerinin alınmasından sonra yapılacak değerlendirme sürecine ilişkin usul de düzenlenmiştir. Buna göre, Komisyon uygulamasına benzer şekilde⁴⁷ üçüncü tarafların görüşlerinin, Kurulun taahhütlerin kabul edilip edilmeyeceğine ilişkin kararı bakımında bağlayıcı kılınmamaktadır. Nitekim ilgili maddenin üçüncü fıkrasında bu görüşler alındıktan sonra taahhütlerin yeniden “gözden geçirileceği” belirtilmektedir.

Pazar testi sonucunda Kurul taahhütlerin uygun olmadığı kanaatine varabileceği gibi taahhütlerin revize edilmesi gerektiği sonucuna da ulaşabilir. Ayrıca pazar testi sonucunda taahhüt usulünden vazgeçilerek incelemenin klasik soruşturma usulü kapsamında devam ettirilmesine de karar verilebilmektedir. Kurulun henüz bu yönde bir tercihi bulunmamış olmakla birlikte, Komisyonun *CISAC*⁴⁸ kararında pazar testinin akabinde taahhüt usulünden vazgeçilerek ihlal kararı alındığı görülmektedir.

Esasında pazar testinin amacı inceleme konusu rekabet sorunlarına yönelik daha isabetli çözümler üretilmesini sağlamaktır (Italianer 2012). Komisyon düzenlemesinde; “pazar testinin, çözümlerin kaderini belirleyen bir kamuoyu

---

⁴⁵ Duyuru, para. 129. Şikâyetçi sıfatının kazanılabilmesi için 773/2004 sayılı Tüzük'ün 5(1) maddesi uyarınca resmî bir şikâyette bulunulması ve meşru bir menfaatin bulunması gerekmektedir. Bkz. T-213/01 ve T-214/01 sayılı davalar, *Österreichische Postsparkasse e.a.* [2006] ECR II-1601, para. 124–129.

⁴⁶ Duyuru para.131.

⁴⁷ Kılavuz, para. 66.

⁴⁸ Bkz. *CISAC*, OJ C 323, 18.12.2008, s. 12.

yoklaması olmadığı”, ancak “çözümlerin rekabet kaygılarını gidermeye uygun hale getirilmesini sağlayan kilit bir araç olduğu” vurgulanmaktadır⁴⁹.

Taahhüt çözümlerinin pazarın yapısıyla uyumlu şekilde tasarlanabilmesi amacıyla pazar testi kapsamında pazar katılımcıları ile iletişim kurulmakta ve mevcut rekabet sorununa ilişkin anlayış derinleştirilmektedir. Bu süreçte bir taraftan pazardaki üçüncü tarafların sorunun çözümüne doğrudan katkı sunmaları sağlanırken, diğer taraftan Kurumun pazara ilişkin bilgi asimetrisi azaltılmakta ve önerilen çözüm yollarına ilişkin riskler sınırlanmaktadır. Böylece pazara ilişkin girdilerin artmasıyla daha kapsamlı, pazarın gelecekte ortaya çıkabilecek sorunlarını da önleyebilecek nitelikte daha sağlıklı ve düzenleyici çözüm önerilerinin geliştirilmesi mümkün hale gelmektedir.

Elbette inceleme sürecinde rekabet sorunu yaratan uygulama hakkında daha ayrıntılı bilgi edinmek amacıyla piyasa oyuncularından ve tüketicilerden oluşan üçüncü taraflara bilgi talepleri de iletilebilmektedir. Ancak pazar testi, pazarın daha açık ve bütüncül bir şekilde anlaşılmasına imkân sağlayarak taahhüt çözümlerinin pazardaki uygulanabilirliği hakkında daha kapsamlı bilgi edinilmesini mümkün kılmaktadır (Gauer vd. 2013).

İnceleme konusu düzenlenmiş bir sektöre ilişkin olduğunda pazar testi kapsamında düzenleyici kamu kurumlarından da görüş talep edilebilmektedir. Bu yönüyle pazar testi aşaması çok yönlü bir doğrulamaya imkân vererek taahhüt çözümlerinin pratik uygulanabilirliği hakkında daha sağlıklı bir öngörü oluşturulmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca pazar testinde yer alan katılımcı unsur ve süreçte sağlanan şeffaflık, prosedürün meşruiyetini artırmakta ve rekabet kurallarına uyumu teşvik etmektedir (Solum 2004, 6-9). Komisyon uygulamalarına bakıldığında pazar testinin çoğu zaman taahhüt önerilerinin değiştirilmesiyle sonuçlandığı görülmektedir (Makris 2020, 264). Bu nedenle pazar testinin, taahhüt kararlarının daha hassas ve dengeli şekilde tasarlanmasına katkı sağlayan bir araç olduğu söylenebilecektir (Watts 2013). Böylece pazar testi yalnızca kamu denetimini değil aynı zamanda kamu girdisinin sürece dâhil edilmesini mümkün kılarak şeffaflığı ve usulün meşruiyetini artırmaktadır (Wathelet 2015, 554). Bir başka ifadeyle önceki uygulamalara kıyasla taahhüt

---

⁴⁹ Kılavuz, Bölüm 16, para. 66.

mekanizmasının daha yüksek bir şeffaflık sağladığı ve üçüncü tarafların pazar testine katılmaları için daha geniş imkânlar sunduğu belirtilmelidir (Wils 2015).

Pazar testinin söz konusu olumlu çıktılarının yalnızca taahhüt çözümlerinin kalitesini artırmakla sınırlı olmadığı, aynı zamanda sürecin devamında pazar katılımcılarının açık, şeffaf ve müzakereye dayalı şekilde şekillenen rekabet politikalarına uyma olasılığını da artırdığı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda pazar testinin yalnızca rekabet otoritelerinin faydalandığı bir araç olmaktan ziyade pazar katılımcılarının da rekabetçi davranış normları geliştirmelerine katkı sağlayan bir süreç olması gerektiği yönünde görüşler bulunmaktadır. Bu görüş doğrultusunda, taahhütlerin revize edilmesi halinde üçüncü taraflara sundukları görüşler hakkında geri bildirim verilmesi bir alternatif olarak önerilmektedir (Kellerbauer 2011). Ayrıca pazar testi sonuçlarının kamuya açık şekilde paylaşılması da sürecin şeffaflığını daha da güçlendirebilecektir (OECD 2016, 27).

Bununla birlikte pazar testi uygulaması bazı riskleri de beraberinde getirebilmektedir. Pazar testinden elde edilen geri bildirimlerin taahhüt çözümlerinin tasarımında önemli bir rol oynaması, çözümlerin ideal etkinlik ve kalite seviyesinden uzaklaşmasına yol açabilecek bir risk doğurabilmektedir. Nitekim üçüncü taraflar geri bildirimlerini her zaman kamu yararı doğrultusunda değil kendi ticari çıkarları çerçevesinde şekillendirme motivasyonuna sahip olabilmektedir. Ticari çıkarlar etrafında şekillenen bu tür taraflı yaklaşımlar, özellikle rekabetçi sorunların tüm yönleriyle ortaya konmadığı dosyalarda taahhüt tasarımını olumsuz yönde etkileyebilmektedir (OECD 2015, 19-20). Bu durum pazardaki rekabet üzerinde beklenmeyen veya olumsuz sonuçlara yol açma riskini de beraberinde getirmektedir.

Her ne kadar pazar testi çözüm yollarının kaderini belirleyen bir kamuoyu yoklaması niteliği taşıyor olsa da⁵⁰ yalnızca belirli paydaş gruplarına yönelmesi halinde benzer ticari çıkarları paylaşan grupların oluşmasına zemin hazırlayabilmektedir. Taahhüt çözümlerinin sağlam bir zarar teorisi yerine değişken ön kaygılar çerçevesinde şekillendirilmesi bu riskleri daha da artırabilmektedir (Gerard 2014, 14-15). Uygulamaya bakıldığında pazar testi kapsamında görüşlerine başvuru alan üçüncü kişilerin çoğunlukla inceleme tarafı

---

⁵⁰ Kılavuz, Bölüm 16, para. 66.

teşebbüslerin rakiplerinden oluştuğu görülmektedir. Rakip teşebbüslerin ise daha ağır yükümlülükler getirilmesi veya maliyetlerin artırılması gibi amaçlarla yanıltıcı ya da eksik bilgi sunma motivasyonuna sahip olabilecekleri göz ardı edilmemelidir (Makris 2020, 396). Özellikle geniş kapsamlı taahhütlerin rakipler tarafından kendi lehlerine olacak şekilde desteklenmesi ve manipüle edilmesi riski de bulunmaktadır. Ayrıca taahhüt kararlarının iptal davalarına oldukça sınırlı ölçüde konu olduğu dikkate alındığında, geniş kapsamlı taahhütlerin teşebbüsler üzerindeki olası olumsuz etkilerinin uzun vadeye yayılabileceği de belirtilmelidir (OECD 2015, 96).

Bununla birlikte pazar testi kapsamında sunulan görüşler Kurul açısından bağlayıcı bir nitelik taşımamaktadır ve taahhüt sürecinde inceleme tarafları ile bu görüşler hakkında görüşmeler yapılabilir. Bu nedenle söz konusu risklerin belirli ölçüde dengelenebileceği değerlendirilmektedir. Nitekim pazar testinde her ne kadar yoğunlukla rakiplerin görüşlerine başvurulsa da üçüncü kişilerin geniş tanımlanmasıyla meslek birlikleri ve tüketici birlikleri gibi doğrudan taraf olmayan paydaşlardan da görüşler alınabilmektedir⁵¹. Böylece, özellikle Kurumun geçmiş deneyimlerinin az olduğu sektörler ile dijital pazarlar gibi yeni ve karmaşık sektörlerde pazar testi çok katmanlı bir müzakere sürecine olanak sağlamaktadır. Bir başka ifadeyle pazar testi, rekabetçi sorunun ve buna ilişkin sunulan çözüm yolunun eksik veya zayıf yönlerini keşfetmeyi mümkün kılmaktadır. Bunun çıktısına göre ise çözüm yollarının yeterli olup olmayacağı müzakere edilmekte, böylece taahhütler uygun bulunup bağlayıcı hale getirilerek inceleme sonuçlandırılabilir gibi klasik soruşturma usulüne de dönülebilecektir.

Bu çerçevede, taahhütlerin kapsamının sözleşmesel değişiklik gibi tek seferde ve kısa sürede gerçekleştirilebilir nitelikte olduğu ya da internet satış kısıtlarının kaldırılması gibi içtihatlarla sağlanmış uygulamaları içerdiği durumlarda pazar testine başvurulmamasının daha uygun olabileceği değerlendirilmektedir. Zira sürecin hızlı bir şekilde sonlandırılması gayesi çerçevesinde pazar görüşlerinin belirleyici bir katkı sağlamayacağı durumlarda pazar testinin uygulanması etkinlikten ziyade verimsizlik yaratabilecektir.

---

⁵¹ *Mey İçki* kararında Turizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği (TURYİD) ile Tekel Bayileri Yardımlaşma Derneğinden (TBYD) görüş talep edilmiştir.

2.3.5. Taahhütlerde Değişiklik Yapılması ve Sürecin Sonlandırılması

Tebliğ'in 10. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, inceleme taraflarının sunduğu taahhütlerin Kurul tarafından uygun bulunmaması halinde, Kurulun değerlendirmeleri çerçevesinde ve belirlediği süre içerisinde tarafların taahhütlerinde bir defaya mahsus değişiklik yapabilmesi mümkündür. Benzer şekilde, Tebliğ'in 11. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında üçüncü tarafların taahhütlere ilişkin görüşleri sonucunda da Kurul tarafından taahhütlerde değişiklik yapılmasına karar verilebilmektedir. Bu durumda tarafların taahhütlerde değişiklik yapmak istemeleri halinde taahhüt görüşmeleri yeniden başlatılmakta ve Kurulun değerlendirmeleri ile varsa üçüncü kişilerin görüşleri taraflara iletilmektedir.

Taahhüt müessesesinin gönüllülük esasına dayanması nedeniyle tarafların talebi doğrultusunda taahhütlerde değişiklik yapılabilmektedir. Bununla birlikte üçüncü tarafların görüşlerinin inceleme tarafları bakımından bağlayıcı olmadığı da özellikle vurgulanmalıdır. Öte yandan taahhütlerde yapılacak değişikliğin Kurulun değerlendirmeleri çerçevesinde olması ve sürecin etkin şekilde ilerleyebilmesi amacıyla Kurul tarafından belirlenecek süre içerisinde sunulması gerekmektedir. Değiştirilmiş taahhüt metninin Kurul tarafından uygun bulunması halinde inceleme sonlandırılabilir gibi gerekli görülmesi durumunda yeniden üçüncü kişilerin görüşlerine de başvurulabilmektedir. Bununla birlikte zaman verimliliği bakımından, taahhütlerde yalnızca esaslı değişiklik yapılması halinde yeniden üçüncü kişilerin görüşlerine başvurulmasının daha uygun olacağı değerlendirilmektedir. Son aşamada değiştirilmiş taahhüt metninin uygun bulunmaması halinde ise tekrar taahhüt sunulması mümkün olmamakta ve süreç sonlandırılmaktadır.

Tebliğ düzenlemesine göre taahhüt süreci; taahhüt sunma talebinin reddedilmesi, sunulan taahhütlerin veya değiştirilmiş taahhütlerin Kurul tarafından uygun bulunmaması ya da üçüncü tarafların görüşleri sonrasında yapılacak değerlendirme neticesinde Kurul kararıyla sonlandırılabilir. Bunun yanında taahhüt metninin veya değiştirilmiş taahhüt metninin belirlenen süre içerisinde ve usulüne uygun şekilde sunulmaması durumunda da taahhüt süreci sona ermektedir. Ayrıca gönüllülük esasına dayanan taahhüt usulünde

inceleme taraflarının da süreç sonlanıncaya kadar taahhüt sunmaktan vazgeçebilecekleri Tebliğ'de açıkça düzenlenmiştir.

Taahhütlerin yetersiz bulunması nedeniyle sürecin özellikle soruşturmanın son aşamalarında sonlandırılması, soruşturmanın olağan usuller çerçevesinde tamamlanması için yeterli zaman kalmaması riskini doğurabilmektedir. Nitekim taahhüt sürecinde Kurum kaynakları ihlalin tespitine ve ihlalin etkilerinin ortaya konmasına yönelik incelemeler yerine, potansiyel çözüm önerilerinin tasarlanması ve değerlendirilmesine yönlendirilmektedir. Bu nedenle taahhüt sürecinin soruşturmanın ileri aşamalarına kadar devam etmesi, olağan inceleme süreci ile taahhüt sürecinin paralel yürütülmesine yol açabilmektedir. Böyle bir durum ise taahhüt mekanizmasından beklenen kaynak verimliliğiyle çelişebileceği gibi olağan inceleme süreci bakımından da çeşitli olumsuzluklara yol açabilmektedir.

Son olarak, taahhüt sürecinin sonlandırılmasına ilişkin Kurul kararının gerekçesine Kurulun inceleme sonucunda alacağı nihai kararda yer verileceği Tebliğ'in 13. maddesinin son fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Bu bakımdan taahhüt başvurusunun reddedilmesine veya yürütülen görüşmeler sonucunda taahhüt sürecinin sonlandırılmasına ilişkin kararların gerekçelerinin nihai kararda ayrıntılı şekilde ortaya konulmasının hem hukuki belirliliğin artırılması hem de uygulamaya rehberlik sağlanması açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

2.3.6. Taahhütlerin Bağlayıcı Hale Getirilmesi ve İzlenmesi

Taahhüt çözümleri, inceleme tarafları açısından Kurul kararı ile bağlayıcı hale getirilmektedir. Kurulun bu kararında rekabet sorununa yol açan davranış veya uygulamanın ihlal niteliği taşıdığına ilişkin herhangi bir tespite yer verilmemektedir.

İnceleme kapsamında ortaya konan rekabet sorununu gidermekte yeterli bulunan ve inceleme tarafları açısından bağlayıcı kılınan çözümlerin etkili bir şekilde uygulanması, taahhüt usulünün başarısı bakımından büyük önem taşımaktadır. Tebliğ'in 14. maddesinin ikinci fıkrasında taahhütlerin izlenmesine ilişkin detaylı sürece Kurulun taahhüdü bağlayıcı hale getirdiği kararda yer verilebileceği düzenlenmektedir. Uygulamada da taahhüt kararlarının, kabul edilme aşamasından sonraki izleme sürecine ilişkin çeşitli ayrıntıları içerdiği sıklıkla gözlemlenmektedir.

Tebliğ'in 15. maddesinde taahhütlerin; incelenen taraflarca düzenli rapor sunulması, denetim amacıyla üçüncü kişilerin atanması ve meslek birlikleri veya kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği yapılması gibi yöntemlerle izlenebileceği düzenlenmektedir. Bununla birlikte aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca Kurulun taahhütleri resen inceleme yetkisi de bulunmaktadır.

Taahhütlerin izlenmesi bazı durumlarda maliyetli olabilmekte ve usul ekonomisi amacıyla tam olarak örtüşmeyebilmektedir. Nitekim uzun bir döneme yayılan davranışsal çözümler yerine tek seferde uygulanan yapısal çözümlerin daha verimli olabileceğine ilişkin görüşlerin temelinde de bu husus yer almaktadır. Bununla birlikte taahhüt çözümünün tasarımı izleme maliyetleri üzerinde belirleyici olmaktadır. Örneğin malvarlığının devri veya sözleşme değişiklikleri gibi taahhütler gerçekleştirildikleri anda yerine getirilmiş sayılırken, fiyatlama politikasında belirli değişiklikleri içeren taahhütlerin belirlenen süre boyunca uygulanmaya devam edilmesi gerekmektedir. Uzun bir süreye yayılan bu tür davranışsal çözümlere uyumun izlenmesi bakımından bağımsız denetim kuruluşlarının atanması ve bu kuruluşlar tarafından düzenli uyum veya denetim raporlarının sunulması uygulamada en sık karşılaşılan yöntemler arasında yer almaktadır. Bunun yanında özellikle dijital pazarlara ilişkin incelemelerde, taahhütlere uyumluluğu gösteren kayıtların belirli bir süre boyunca saklanmasına ilişkin yükümlülükler de getirilerek uyumluluğun incelenmesi mümkün kılınabilmektedir⁵².

Taahhütlerin izlenmesine ilişkin bu yöntemler çoğu zaman nihai taahhüt metninde ayrıntılı şekilde düzenlenmektedir. Öte yandan Tebliğ'in 15. maddesinde taahhütlere uyumun denetlenmesi amacıyla üçüncü kişilerin atanmasının öngörüldüğü durumlarda tarafların önerdiği üçüncü kişilerin Kurul tarafından onaylanması gerektiği belirtilmektedir. Üçüncü kişilerin seçimine ilişkin belirliliği, hesap verebilirliği ve şeffaflığı artırmak amacıyla Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından "Rekabet Kurulu Kararlarında Yer Verilen Taahhüt ve Şartların Yerine Getirilip Getirilmediğine İlişkin Denetim Hizmetini Yapmaya Yetkili Bağımsız Denetim

---

⁵² *Trendyol* kararında verilerin taahhüt süresi boyunca incelenebilir şekilde kayıt altında tutulacağı belirtilmiştir. Detaylı bilgi için bkz. Kurulun 26.07.2023 tarih ve 23-33/633-213 sayılı kararı.

Kuruluşları Listesi” yayımlanmıştır⁵³. Üçüncü taraf bağımsız kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen bu izleme yöntemi, taahhütlerin uygulanması bakımından önemli bir kaynak verimliliği sağlamakta ve uyumsuzluklara erken müdahale edilmesine imkân tanıyarak etkinliği artırmaktadır (Makris 2020, 192).

İnceleme tarafının taahhüt kararlarına aykırı davranışları, şikâyetçiler ve rakip teşebbüsler gibi piyasa aktörlerinin sahip olabileceği izleme teşviki sayesinde piyasa tarafından da denetlenebilmektedir. Bu nedenle taahhüt kararına aykırı durumların piyasa paydaşları tarafından rekabet otoritelerine bildirilmesi, taahhütlere uyumun izlenmesinde önemli bir rol oynayabilmektedir (OECD 2016, 16). Komisyon uygulamasında da taahhütlere uyumun; taraflar veya bağımsız denetim uzmanları tarafından sunulan raporlar, sektörel düzenleyici kurumlarla gerçekleştirilen iş birlikleri ve piyasa aktörlerinin bildirimleri yoluyla izlenebildiği belirtilmektedir⁵⁴.

İzleme sürecine ilişkin olarak değinilmesi gereken son husus ise taahhütlerin gözden geçirilmesidir. Özellikle uzun süre geçerli olan taahhütlerde piyasa koşullarında meydana gelen değişiklikler taahhütlerin yeniden değerlendirilmesini gerektirebilmektedir. Değişikliklerin öngörülebilir olduğu durumlarda belirli bir süre sonunda veya belirli koşulların ortaya çıkması halinde taahhütlerin yeniden gözden geçirileceğine ilişkin hükümler taahhüt kararlarında yer alabilmektedir. Bunun yanında pazarda beklenmeyen değişiklikler ortaya çıktığında tarafların talebi üzerine veya Kurul tarafından resen gözden geçirme yapılması da mümkün olabilmektedir.

Kanun’un 43. maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde, taahhüt kararının alınmasına temel teşkil eden unsurlarda esaslı değişiklik meydana gelmesi halinde yeniden soruşturma açılabileceği düzenlenmektedir. Pazar koşullarındaki

---

⁵³ Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), “Rekabet Kurulu Kararlarına İlişkin Denetim Hizmetini Yapmaya Yetkili Bağımsız Denetim Kuruluşları Listesi”, [https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Rekabet%20Kurulu%20Kararlar%20C4%B1na%20C4%B0li%20C5%9Fkin%20Denetim%20Hizmetini%20Yapmaya%20Yetkili%20Ba%20C4%9F%20C4%B1ms%20C4%B1z%20Denetim%20Kurulu%20C5%9Flar%20C4%B1%20Listesi%20\(Site\).pdf](https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Rekabet%20Kurulu%20Kararlar%20C4%B1na%20C4%B0li%20C5%9Fkin%20Denetim%20Hizmetini%20Yapmaya%20Yetkili%20Ba%20C4%9F%20C4%B1ms%20C4%B1z%20Denetim%20Kurulu%20C5%9Flar%20C4%B1%20Listesi%20(Site).pdf) Erişim Tarihi: 25.02.2024

⁵⁴ ECN (2013), *ECN Recommendation on Commitment Procedures*, https://competition-policy.ec.europa.eu/document/download/08460ffa-ae15-481d-94f0-0372fa93855b_en?filename=ecn_recommendation_commitments_09122013_en.pdf, Erişim Tarihi: 01.02.2024

değişiklikler taahhütleri yetersiz, işlevsiz veya orantısız hale getirebilmektedir. Böyle bir durumda yeni bir soruşturma açılarak sürecin yeniden başlatılması mümkün olabileceği gibi, pazardaki rekabet sorununun tamamen veya kısmen ortadan kalktığı durumlarda soruşturma açılmaksızın taahhütlerin değiştirilmesi veya kaldırılması da tercih edilebilmektedir. Benzer şekilde AB’de 1/2003 sayılı Tüzüğün 9(2) maddesi, Komisyonun talep üzerine veya resen, kararın dayandığı olgularda önemli bir değişiklik meydana gelmesi halinde işlemleri yeniden açabileceğini düzenlemektedir.

Bu çerçeve, taahhüt kararlarının, taahhütlerin niteliği ve pazarın koşulları dikkate alınarak makul bir süre için bağlayıcı hale getirilmesi hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik açısından büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte taahhütlerin etkisinin ve pazar koşullarının gözden geçirilebilir olması, taahhüt temelli rekabet müdahalelerinin daha esnek bir yaklaşımla pazarın gelişimine uyum sağlayacak şekilde yeniden düzenlenebilmesine imkân tanımaktadır. Bu doğrultuda izleme mekanizmasının etkin, ölçülü ve mümkün olduğunca düşük maliyetli şekilde tasarlanması taahhüt mekanizmasının başarısı bakımından belirleyici bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır.

2.3.7. Taahhüt Kararlarının İhlali ve Yeniden İnceleme

Taahhütlerin bağlayıcı hale getirilmesi ile inceleme tarafları, tespit edilen rekabet sorunlarını giderecek nitelikteki çözümleri yerine getirmekle yükümlü kılınmakta ve ihlal ortaya konmaksızın taahhütlere aykırı davranılması halinde aykırılık nedeniyle idari para cezasına hükmedilebilmektedir. Bununla birlikte taahhütlerin bağlayıcı kılınması, dosyanın gelecekte yeniden ele alınamayacağı anlamına gelmemektedir. Nitekim Kanun’un 43. maddesinde; i) kararın alınmasına temel teşkil eden herhangi bir unsurda esaslı değişiklik olması, ii) ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin verdikleri taahhütlere aykırı davranmaları, iii) kararın taraflarca sunulan eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgiye dayanılarak verilmiş olması hallerinde tekrar soruşturma açılabilmesi düzenlenmektedir.

Taahhüt kararları ihlal tespiti içermediğinden, bu tür durumlarda yeni bir soruşturma açılması Kanun sistematigi bakımından yerinde görülmektedir. Bununla birlikte, ihlalin tespiti amacıyla yeni bir soruşturma açılması yerine taahhütlere uyulup uyulmadığının belirlenmesine yönelik bir inceleme yapılması

ve aykırılığın tespit edilmesi halinde tarafların yazılı savunmasının⁵⁵ alınarak doğrudan cezai yaptırım uygulanmasının daha uygun olacağı yönünde görüşler de bulunmaktadır. Zira taahhütlere uyumun etkin şekilde sağlanabilmesi, caydırıcı yaptırım mekanizmalarının varlığına bağlıdır (Arı vd. 2009, 277).

Taahhütlere uyulmamasına ilişkin yaptırımlar Kanun'un 16. ve 17. maddelerinde düzenlenmiştir. Taahhütlere uymamanın tarafların kastıyla veya taksiriyle gerçekleşmiş olması bakımından bir ayırım yapılmamaktadır. Bu yaptırımlardan ilki Kanun'un 16. maddesinin beşinci fıkrasında yer almaktadır. Söz konusu fıkra göre Kurul tarafından idari para cezasına hükmedilirken verilen taahhütlere uyulup uyulmadığı dikkate alınmaktadır. Ayrıca Ceza Yönetmeliği'nin "Ağırlaştırıcı Unsurlar" başlıklı 6. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde "*Kanun'un 4. veya 6. maddeleri kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik olarak verilen taahhütlere uyulmaması halinde idari para cezasının yarısından bir katına kadar artırılabilir*

ğ" düzenlenmiştir. Bununla birlikte soruşturmanın ihlal kararı ile sonuçlanmaması halinde taahhütlere uyulmaması bazı durumlarda yaptırımsız kalabilecektir.

Taahhütlere uymamanın ikinci yaptırımı ise Kanun'un "Sürelî Para Cezaları" başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde düzenlenmektedir. Buna göre taahhütlere uyulmaması halinde, karar tarihinden bir yıl önceki yıllık gayri safi gelirlerinin on binde beşi oranında sürelî idari para cezası uygulanabilmektedir.

Bu kapsamda Arı vd. (2009, 277), AB mevzuatına benzer şekilde Kanun'un 16. maddesine taahhütlere uyulmaması halinde sürelî para cezasının yanında ayrıca idari para cezası uygulanmasına imkân tanıyan bir düzenleme getirilmesinin daha uygun olacağını belirtmektedir. Nitekim 1/2003 sayılı Tüzük'ün 23. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında taahhütlere uymayan teşebbüsler hakkında herhangi bir ihlal tespiti aranmaksızın cirolarının %10'una kadar idari para cezası verilebilmekte ve/veya Tüzük'ün 24. maddesi uyarınca cironun günlük %5'ine kadar sürelî para cezası uygulanabilmektedir. Böylece inceleme kapsamında ihlal tespitine konu olan davranışlar ile taahhütlere uyulmaması fiili birbirinden bağımsız davranışlar olarak ele alınmaktadır (Odabaş Buba 2017, 12).

---

⁵⁵ Soruşturma açılmaksızın yazılı savunma alınmasının hukuki temeli ise tartışmalıdır.

Odabaş Buba ise taahhütlere aykırı davranışlara ilişkin caydırıcılık sağlanabilmesi için yalnızca taahhütlere aykırılık fiiline yaptırım uygulanması gerektiğini savunmaktadır. Yazara göre, inceleme kapsamında alınacak ihlal kararına ilişkin cezai yaptırımdan bağımsız olarak taahhütlere uyulmaması tek bir fiil teşkil ettiğinden, nisbi ve süreli para cezalarının birlikte uygulanması *ne bis in idem* ilkesinin ihlaline yol açabilecektir. Mevcut durumda taahhütlere uyulmaması doğrudan nisbi para cezasına konu olmamakta; ancak 16. madde kapsamında cezanın ağırlaştırılması ile 17. madde kapsamında süreli idari para cezasının birlikte uygulanması tek bir fiilden iki ceza uygulanması sorununu gündeme getirebilmektedir⁵⁶. Öte yandan Kanun tasarımının, süreli para cezası yaptırımı aracılığıyla bağlayıcı kılınan taahhütlere uyumun derhal sağlanmasını amaçladığı ve bu kapsamda yalnızca uyumsuzluk fiilini cezalandırmaya yönelik bir düzenlemeye 16. madde kapsamında yer verilmediği anlaşılmaktadır.

Taahhütlere uyulmaması ihtimaline ilişkin olarak değinilmesi gereken son husus ise Tebliğ'in 14. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "taahhüde uyulmaması durumunda uygulanacak yaptırımlar" unsurudur. Bu hükme göre söz konusu hususa, uygun olduğu ölçüde taahhüt kararında yer verilebilmektedir. Zorunlu olmayan bu unsurun, dosya özelinde belirlenen münferit yaptırımlardan ziyade Kanun ve Ceza Yönetmeliği'nde öngörülen yaptırımlara atıf yapılmasını ifade ettiği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte uygulamaya bakıldığında, taahhüt kararlarında taahhütlere uyulmaması halinde uygulanacak yaptırımlara açık şekilde yer verilmediği görülmektedir.

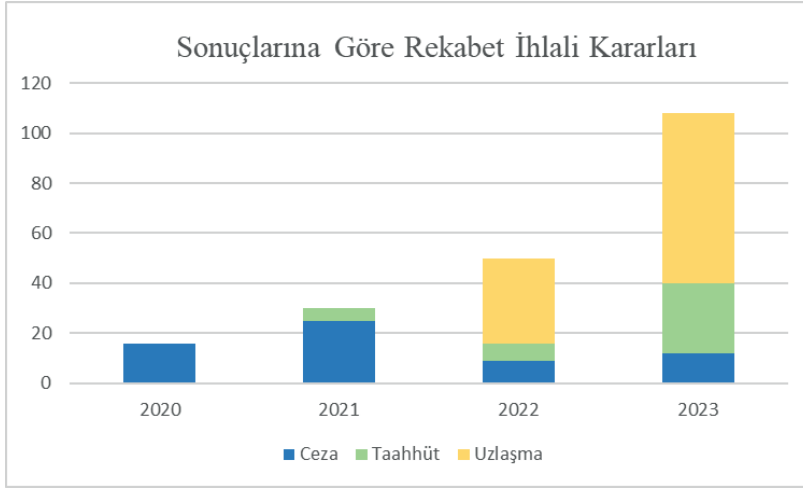
---

⁵⁶ Kurulun 14.10.2005 tarih ve 05-68/958-259 sayılı *Demir Çelik* kararında yerinde incelemenin engellenmesi eylemi hem süreli para cezasına konu edilmiş hem de nihai idari para cezasının belirlenmesinde ağırlaştırıcı sebep olarak dikkate alınmıştır. Ancak her iki yaptırımın birlikte uygulanması, Danıştay 13. Dairesinin 14.05.2008 tarih ve 2006/113 E., 2008/4207 K. sayılı kararıyla hukuka uygun bulunmayarak iptal edilmiş; söz konusu karar Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından 18.02.2013 tarih ve 2008/3422 E., 2013/523 K. sayılı kararla onanmıştır. Ayrıntılı açıklamalar için bkz. Karabel (2015, 44-45).

2.4. REKABET KURULUNUN TAAHHÜT UYGULAMASINA İLİŞKİN KARARLARI

Taahhüt mekanizmasının 24 Haziran 2020 tarihinde RKHK'ye kazandırılmasının ardından uygulamada bu mekanizmaya giderek artan sıklıkla başvurulduğu görülmektedir⁵⁷.

Grafik 1: Kurulun 2020-2023 Yılları Arasında Aldığı Taahhüt, Uzlaşma ve İhlal Kararlarının Dağılımı⁵⁸

Grafik 1’de yer aldığı üzere, henüz RKHK’ye yeni kazandırılmış olan taahhüt mekanizmasının Kurul tarafından artan bir eğilimle tercih edildiği görülmektedir⁵⁹. Taahhüt mekanizmasının Kanun’a eklenmesini takiben, Tebliğ’in Mart 2021 tarihinde yayımlanmasına kadar geçen sürede dahi

⁵⁷ Bu bölümde yer verilen grafikler, Rekabet Kurulunun 2020–2023 yılları arasında yayımlanan kararlarının incelenmesi suretiyle hazırlanmıştır. İnceleme kapsamında taahhüt kararları, ihlal kararları ve uzlaşma kararları ayrıştırılmış; taahhüt kararlarının sayısı, süresi ve ilgili rekabet normlarına göre dağılımı değerlendirilmiştir.

⁵⁸ Grafikte uzlaşma kararlarının oldukça yüksek görünmesinin nedeni, çok taraflı soruşturmalarda yürütülen uzlaşma süreçlerinde her bir taraf için ayrı ayrı alınan uzlaşma kararlarının tek bir soruşturmanın sonucu olarak değerlendirilmemesinden kaynaklanmaktadır. Detaylı bilgi için bkz. Rekabet Kurumu, “Yıllara Göre Karar İstatistikleri”, <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Sayfa/Yayinlar/karar-istatistikleri>, Erişim Tarihi: 01.02.2024.

⁵⁹ Kanun’un 9/3. maddesi kapsamında 2020 yılında üç inceleme sonuçlandırılmıştır. Detaylı bilgi için bkz. Rekabet Kurumu (2020), “Rekabet Kurumu Karar İstatistikleri 2020”, <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/guncel-karar-istatistikleri/2020-yillik-20210115105059951-pdf>, Erişim Tarihi: 01.02.2024

teşebbüsler tarafından sıklıkla taahhüt başvurularında bulunulmuştur⁶⁰. Süreç içerisinde; 2021 yılında 5 taahhüt kararına karşılık 25 soruşturma ceza kararı verilmiş, 2022 yılında ise 7 taahhüt kararına karşılık 9 soruşturma ceza kararı alınmıştır. Taahhüt kararlarının sayısındaki artış devam ederek 2023 yılında 28'e ulaşırken yürütülen 25 soruşturma da ceza ile sonuçlanmıştır⁶¹.

Taahhüt mekanizması AB'de de sıklıkla tercih edilmektedir. Komisyon, 2004 ile 2019 yılları arasında kartel kararları hariç olmak üzere aldığı 27 ihlal kararına karşılık 45 taahhüt kararı almış, dolayısıyla bu dönemde kararlarının %60'ından fazlasını taahhüt ile sonuçlandırmıştır (Makris 2020, 196).

Taahhüt mekanizmasının yaygınlaşması esas olarak incelemelerin daha etkili, hızlı, esnek ve maliyetsiz şekilde sonuçlandırılması amacına dayanmaktadır (Cengiz 2010; Cook 2006; Wagner-von Papp 2012; Wils 2008). Nitekim 7246 sayılı Kanun'un gerekçesinde de taahhüt mekanizmasının, daha kısa sürede ve daha etkin kararlar alınmasını sağlayarak kaynakların verimli kullanılmasına katkıda bulunmak amacıyla Kanun'a eklendiği belirtilmektedir. Bununla birlikte taahhüt usulüne sıklıkla başvurulmasını yalnızca süre ve verimlilik gibi potansiyel faydalar ile açıklamak her zaman yeterli olmayabilir. Uygulamada kaynakların verimli kullanılması yoluyla daha hızlı sonuca ulaşılması her durumda mümkün olmayabilmektedir. Gerard ve Marinello (2014), AB'de taahhüt prosedürünün her zaman ihlal prosedüründen daha hızlı olmadığını; hatta hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin incelemelerde taahhüt kararlarının alınmasının ihlal kararlarına kıyasla ortalama %15 daha uzun sürdüğünü ortaya koymuştur (OECD 2016, 18-19).

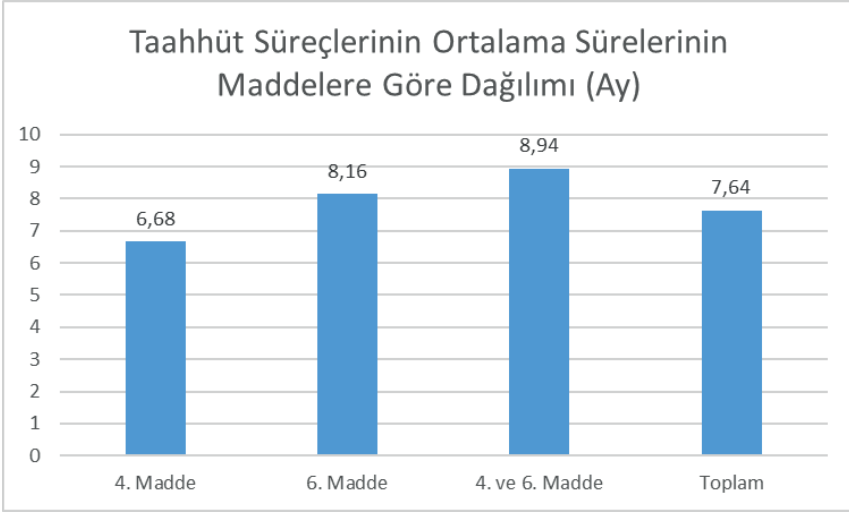
---

⁶⁰ Kurulun 05.11.2020 tarih ve 20-48/655-287 sayılı *Havaş*, 10.12.2020 tarih ve 20-53/746-334 sayılı *MNG*, 10.12.2020 tarih ve 20-53/751-335 sayılı *S Sistem*, 11.03.2021 tarih ve 21-13/169-73 sayılı *THY*, 07.01.2021 tarih ve 21-01/8-6 sayılı *OSEM* ve 28.01.2021 tarih ve 21-05/64-28 sayılı *Yemeksepeti* incelemeleri taahhüt ile sonlandırılmıştır. Buna karşılık 28.07.2020 tarih ve 20-36/485-212 sayılı *Arslan Nakliyat*, 18.03.2021 tarih ve 21-15/190-80 sayılı *Unilever*, 01.04.2021 tarih ve 21-18/223-94 sayılı *Çelebi-Solmaz*, 15.04.2021 tarih ve 21-22/267-117 sayılı *DYO* ve 26.08.2021 tarih ve 21-40/589-286 sayılı *Philips* kararlarında ise söz konusu geçiş döneminde taahhüt başvurusu bulunmasına rağmen bu usul tercih edilmemiştir.

⁶¹ Bu noktada, idari para cezası verilen kararların bir kısmının hâlihazırda taahhüt mekanizmasının uygulanamayacağı açık ve ağır ihlallere ilişkin olduğu vurgulanmalıdır.

Türkiye’de ise taahhüt mekanizmasının RKHK’ye kazandırılmasından sonraki dönemde taahhüt kararlarının ortalama süresi, rekabet sorunlarının ele alındığı madde bazında ayrıştırıldığında aşağıdaki grafik ortaya çıkmaktadır:

Grafik 2: Kurulun 2020-2023 Yılları Arasında Aldığı Taahhüt Kararlarının Ortalama İnceleme Süresi (Madde Bazında)⁶²

Grafik 2’de görüldüğü üzere, AB’deki bulgulara benzer şekilde Türkiye’de de hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin rekabet sorunlarının değerlendirildiği incelemelerde taahhüt süreçlerinin görece daha uzun sürdüğü söylenebilir. Bununla birlikte her hâlükârda taahhüt süreçlerinin soruşturma süreçlerine kıyasla daha kısa sürede sonuçlandığı görülmektedir. Öte yandan ihlal kararlarının “kesinlik” kazanması mahkeme süreçleri nedeniyle daha uzun zaman alabilmekteyken, taahhüt kararları gönüllülük unsuru sebebiyle nadiren yargıya

⁶² Teşebbüslerin taahhüt sunma talebinin Kurum kayıtlarına intikali ile taahhütlerin kabul veya reddine ilişkin Kurul kararı arasındaki süre dikkate alınarak hesaplama yapılmıştır. Bu kapsamda yalnızca taahhüt sunma talebinin kabul edildiği incelemeler değerlendirmeye alınmış; açık ve ağır ihlal niteliği veya süre koşulu gibi nedenlerle taahhüt sürecinin başlatılmadığı incelemeler hesaplama dâhil edilmemiştir. Öte yandan, taahhüt sunma talebinin kabul edildiği ve taahhütlerin yeterli veya yetersiz bulunmasına ilişkin tüm incelemeler hesaplama dâhil edilmiştir. Bununla birlikte taahhütlerin kısmen kabul edildiği Kurulun 26.07.2023 tarih ve 23-33/633-213 sayılı *Trendyol* kararında mükerrer hesaplama yapılmaması amacıyla yalnızca kabul edilen kısım değerlendirmeye alınmıştır. Ayrıca hesaplamada 30’u kabul edilen, 4’ü ise reddedilen olmak üzere toplam 34 taahhüt kararı incelenmiştir. Bu kararların 4’ü önaraştırma sürecinde, 30’u ise soruşturma sürecinde alınmıştır.

taşınmaktadır (OECD 2016, 19; OECD 2022, 10)⁶³. Bu durum taahhüt mekanizmasının sağladığı usul esnekliği sayesinde idari etkinliğin artmasına ve kararların daha hızlı kesinleşmesine katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Taahhütlerin belirli rekabet normları etrafında yoğunlaşp yoğunlaşmadığına ilişkin Komisyon uygulamasını değerlendiren bazı görüşlere göre, özellikle daha karmaşık yapıya sahip hâkim durumun kötüye kullanılması incelemelerinde taahhüt mekanizmasına daha sık başvurulabileceği ileri sürülmektedir (Witt 2016). Tek taraflı davranışların rekabetçi ve rekabet karşıtı etkilerinin değerlendirilmesinin daha karmaşık olması ve büyük teşebbüslerin yüksek para cezaları ile ihlal kararının doğurabileceği itibar kaybından kaçınma eğilimi bu yaklaşımın temel gerekçeleri arasında gösterilmektedir (OECD 2016, 11). Bununla birlikte Komisyonun taahhüt kararlarıyla sonuçlandığı incelemelerde madde bazında belirgin bir yoğunlaşma bulunmamaktadır. Nitekim 2004-2019 döneminde Komisyonun ABİDA 101. madde kapsamında 24, ABİDA 102. madde kapsamında ise 21 incelemeyi taahhüt ile sonuçlandığı görülmektedir (Makris 2020, 198).

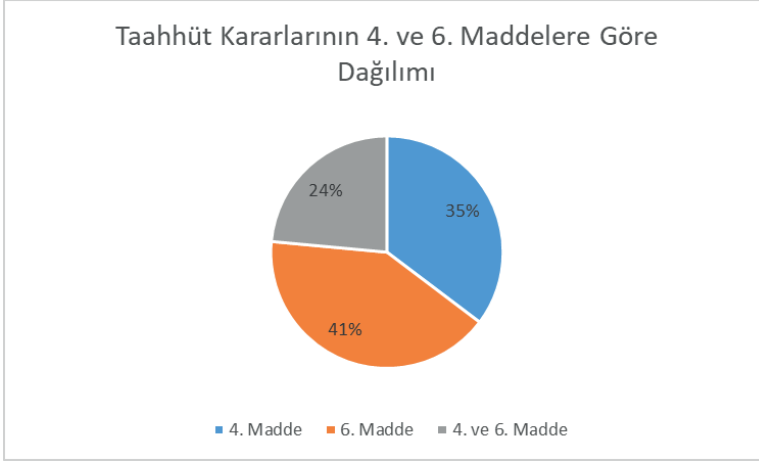
Türkiye uygulamasına bakıldığında da taahhüt kararıyla sona erdirilen incelemelerin ihlal türlerine göre dağılımının AB uygulamasına benzer bir görünüm sergilediği anlaşılmaktadır. Kurulun 2020-2023 yılları arasında aldığı 35 taahhüt kararının 13'ü 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi, 14'ü 6. maddesi ve 8'i ise 4. ve 6. maddelerin birlikte değerlendirildiği incelemelere ilişkindir⁶⁴. Dolayısıyla mevcut uygulamaya bakıldığında taahhüt usulünün kullanımının madde bazında belirgin bir yoğunlaşma göstermediği söylenebilecektir.

---

⁶³ Taahhütlerin uzlaşıya dayalı yapısı gereği teşebbüslerin mahkemeye başvurma motivasyonlarının da düşük olduğu görülmektedir. Taahhüt kararlarına yönelik yargısal itirazlar, teşebbüsler tarafından taahhütlerin orantısız olduğu iddiasıyla ya da üçüncü kişiler tarafından taahhütlerin orantısız veya yetersiz olduğu gerekçesiyle ileri sürülebilmektedir. Bununla birlikte ikinci durum yalnızca karara itiraz etme hakkına sahip üçüncü kişileri kapsamaktadır (OECD 2022, 34).

⁶⁴ Taahhüt sunma talebinin reddedildiği incelemeler değerlendirme kapsamına alınmamıştır.

Grafik 3: Kurulun 2020-2023 Yılları Arasında Aldığı Taahhüt Kararlarının 4. ve 6. Madde Bazında Dağılımı⁶⁵

2.4.1. Taahhüt Sürecinin Başlatılması ve Sonlandırılmasına İlişkin Kurul Yaklaşımı

Kurul uygulamasında taahhüt sürecinin başlatılması ve sonlandırılması bakımından farklı değerlendirme ölçütlerinin benimsendiği görülmektedir. Taahhüt usulünün olumsuz sonuçlanmasına yol açan nedenler arasında uygulamada en sık karşılaşılan durum, inceleme konusu rekabetçi sorunun “açık ve ağır ihlal” olarak değerlendirilmesi nedeniyle taahhüt sunma talebinin reddedilmesidir. Tarafların taahhüt sunma talebinin reddedilmesi halinde taahhüt görüşmelerine başlanmaksızın Kanun’un 43. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında süreç ilk aşamada sonlandırılmaktadır. Daha sınırlı olmakla birlikte taahhütlerin yetersiz bulunması nedeniyle sürecin sonlandırıldığı ve incelemeye olağan usulde devam edildiği kararlar da bulunmaktadır⁶⁶. Bu noktada taahhüt sürecinin olumsuz sonuçlanmasının, devam eden incelemede mutlaka ihlal kararı

⁶⁵ Hesaplama toplam 35 taahhüt kararı dikkate alınmıştır. Taahhüt sunma başvurularının kabul edilmediği incelemeler hesaplama dâhil edilmemiştir. Taahhüt başvurularının reddedildiği incelemelerin büyük çoğunluğu 4. madde kapsamındaki dosyalardan oluşmaktadır. Öte yandan, toplam bazda taahhütlerin reddedildiği incelemelerin %67’si 4. madde dosyalarından, %20’si ise 4. ve 6. maddenin birlikte değerlendirildiği dosyalardan oluşmaktadır.

⁶⁶ Kurulun 18.03.2021 tarih ve 21-15/190-80 sayılı *Unilever*, 26.08.2021 tarih ve 21-40/589-286 sayılı *Philips*, 07.09.2023 tarih ve 23-41/798-282 sayılı *Nesine*, 24.03.2022 tarih ve 22-14/219-94 sayılı *Essilor* ve 26.07.2023 tarih ve 23-33/633-213 sayılı *Trendyol* kararları. *Trendyol* kararında taahhütler kısmen kabul edilmiştir.

verileceği anlamına gelmediği vurgulanmalıdır. Nitekim Kurulun *Philips* kararında revize edilerek sunulan taahhütler de kabul edilmemiş ve taahhüt süreci sonlandırılmış; ancak inceleme sonunda ihlal kararı verilmemiştir⁶⁷. Buna karşılık *Unilever* ve *Essilor* soruşturmasında taahhütlerin yetersiz bulunması üzerine devam eden inceleme sonucunda idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir. Kurulun *Trendyol* kararında ise çok sayıda ihlal iddiasının bulunduğu durumlarda taahhüt mekanizmasının kısmi olarak uygulanabileceğine işaret edilmiş; bu kapsamda sunulan taahhütlerin bir kısmı yetersiz bulunarak bu taahhütlerin hedeflediği iddialar bakımından idari para cezasına hükmedilmiş, rekabetçi endişeyi gidermede yeterli görülen taahhütler bakımından ise soruşturma sonlandırılmıştır.

Rekabet otoriteleri, sunulan taahhütleri kabul edip etmeme konusunda geniş bir takdir yetkisine sahiptir (OECD 2022, 11). Nitekim Tebliğ'in 6. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "gerekli görülen diğer hususlar" ibaresi taahhütlerin değerlendirilmesi aşamasında Kurula önemli ölçüde esneklik tanımaktadır. Dosyanın özelliklerine göre değişebileceği öngörülmekle birlikte söz konusu "diğer hususların" kapsamının Kurul uygulamasına ilişkin kurumsal tecrübenin artmasıyla daha belirgin hale geleceği söylenebilir. Örneğin bazı özel sağlık kuruluşları ile teşebbüs birliklerinin serbest hekimlerden talep ettikleri ameliyathane hizmet ücretlerini birlikte tespit ettikleri ve centilmenlik anlaşması yoluyla hastaneler arasında personel transferini engelledikleri iddialarının değerlendirildiği *Hastane* kararında, teşebbüslerden yalnızca biri tarafından yapılan taahhüt başvurusu reddedilmiştir. Kurul, soruşturma tarafı sayısının fazla olması ve diğer tarafların taahhüt başvurusunda bulunma süresinin dolmuş olması nedeniyle taahhüt düzenlemesinden beklenen usul ekonomisinin sağlanamayacağını değerlendirmiştir. Ayrıca başvuran teşebbüsün faaliyet alanının dosya konusu iddialar bakımından belirleyici bir rolünün bulunmaması da ret gerekçeleri arasında gösterilmiştir⁶⁸. Dolayısıyla taraf sayısı, teşebbüsün rekabetçi sorunun oluşumundaki rolü ve diğer taraflar bakımından başvuru

---

⁶⁷ Kurulun 26.08.2021 tarih ve 21-40/589-286 sayılı kararı. Söz konusu kararda cezai yaptırım uygulanmasına yer olmadığı belirtilmekle birlikte, ilgili teşebbüse bazı yükümlülükleri içeren bir görüş bildirilmiş ve bu yükümlülüklerle uyulmaması hâlinde işlem başlatılacağı ifade edilmiştir.

⁶⁸ Kurulun 24.02.2022 tarih ve 22-10/152-62 sayılı kararı.

süresinin dolmuş olması gibi hususların Kurul tarafından “gerekli görülen diğer hususlar” kapsamında değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Bu noktada, taahhüt sürecine başlama talebinin reddedildiği veya sunulan taahhütlerin yetersiz bulunduğu durumlarda karar gerekçelerine nihai kararlarda ayrıntılı şekilde yer verilmesinin sektör paydaşları bakımından önemli bir rehberlik sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede taahhüt sunma talebinin reddedilmesinde mevzuatta öngörülen sınırlamaların belirleyici rol oynadığı görülmekle birlikte Kurulun takdir yetkisini genel olarak taahhüt sürecinin işletilmesi yönünde kullandığı söylenebilir. Bununla birlikte rekabet ihlalinin ortaya konmasına yönelik inceleme ile taahhüt çözümlerinin tasarlanması süreçlerinin paralel şekilde yürütülmesi sebebiyle özellikle uzun süren taahhüt süreçlerinin olumsuz sonuçlanması, taahhüt usulünden beklenen faydaların elde edilmesini zorlaştırabilmektedir⁶⁹. Bu nedenle süreci daha verimli kılmak amacıyla belirli süre sınırlamalarının düzenlemeye dâhil edilmesinin taahhüt mekanizmasından beklenen verimi artırabileceği ve taraflarca sürecin kendi lehlerine sonuç doğuracak şekilde kötüye kullanılmasının önüne geçilebileceği değerlendirilmektedir.

2.4.2. Birden Fazla Rekabet Sorununun Bulunduğu İncelemelerde Kurul Yaklaşımı

Teşebbüsler tarafından özellikle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamındaki dosyalarda uzlaşma ve taahhüt başvurularının birlikte yapıldığı görülmektedir. Ağırlıklı olarak yeniden satış fiyatının belirlenmesi ile aktif ve pasif (internet) satış kısıtlamalarının birlikte değerlendirildiği dosyalarda uzlaşma ve taahhüt süreçleri eş zamanlı olarak yürütülmektedir. Bu dosyalarda çoğunlukla aktif ve pasif satış kısıtlamalarına ilişkin iddialar taahhütlerin bağlayıcı hale getirilmesiyle sonlandırılırken, yeniden satış fiyatının belirlenmesine ilişkin iddialar uzlaşma usulü kapsamında ele alınmaktadır. Bununla birlikte söz konusu dosyalarda taahhüt başvurusunun reddedildiği örnekler de mevcuttur.

---

⁶⁹ Komisyon’un *Google Shopping* kararında uzun süren bir taahhüt süreci sonucunda ihlal kararı verilmiştir. Ancak soruşturma süresinin kısıtlı olmadığı Komisyon uygulamasından farklı olarak, Türk uygulamasında taahhütlerin üçüncü yazılı savunmadan hemen önce de reddedilebilmesi mümkündür. Bkz. Kurulun 26.07.2023 tarih ve 23-33/633-213 sayılı *Trendyol* kararı.

Örneğin yeniden satış fiyatının belirlenmesi ile internet satış yasaklarına ilişkin iddiaların birlikte incelendiği *Arnica* kararında⁷⁰ yapılan taahhüt başvurusu, rekabet sorunlarının “açık ve ağır ihlal” olarak değerlendirilmesi sebebiyle reddedilmiş; buna karşılık uzlaşma başvurusu kabul edilmiştir. Yapılan değerlendirmede *Groupe SEB*⁷¹ kararına benzer şekilde internet satış kısıtlamaları ile yeniden satış fiyatının belirlenmesi davranışlarının aynı piyasada gerçekleşmesi ve teşebbüsün genel stratejisinin bir parçası olarak bütünlük arz etmesi nedeniyle nitelik ve kronolojik süreç bakımından tek bir ihlal olarak ele alınmıştır. Benzer yaklaşım *SCHAFER*⁷² kararında da sürdürülmüş; pasif satış yasağının yeniden satış fiyatının belirlenmesi eylemini sağlama amaçına hizmet ettiği ve bu amaca ulaşmak için pasif satış yasağının cezai bir araç olarak kullanıldığı değerlendirilmiştir⁷³.

Groupe SEB kararında inceleme konusu eylemlerin aynı amaca hizmet eden iç içe geçmiş davranışlar olduğu ve marka içi rekabetin kısıtlanması sonucunu doğurduğu belirtilmiştir. Benzer bir değerlendirmeye *NAOS* kararında⁷⁴ yer verilmiş ve internet satış kısıtlamaları da dahil olmak üzere satıcılara getirilen satış kısıtlamaları yeniden satış fiyatının belirlenmesi kapsamında tek bir ihlal olarak değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda dosya kapsamındaki taahhüt başvurusu, inceleme konusu rekabet sorunlarının açık ve ağır ihlal kapsamında yer alan tek bir fiil teşkil ettiği gerekçesiyle reddedilmiş ve inceleme uzlaşma usulüyle sonuçlandırılmıştır⁷⁵.

Dosya kapsamındaki münferit eylemlerin birden fazla ihlal iddiasını içerdiği durumlarda somut olayın özellikleri çerçevesinde yapılacak değerlendirme sonucunda tek bir fiilin mevcut olup olmadığının belirlenmesi, taahhüt başvurularının kabulü veya reddi bakımından kritik önem taşımaktadır. Bu kapsamda inceleme konusu fiillerin sınırları çizilirken iktisadi perspektiften yapılacak değerlendirme büyük önem arz etmektedir (Yılmaz 2022, 37).

---

⁷⁰ Kurulun 30.09.2021 tarih ve 21-46/671-335 sayılı kararı.

⁷¹ Kurulun 04.03.2021 tarih ve 21-11/154-63 sayılı kararı.

⁷² Kurulun 08.12.2022 tarih ve 22-54/834-344 sayılı kararı.

⁷³ A.g.k., para.50.

⁷⁴ Kurulun 12.01.2023 tarih ve 23-03/29-12 sayılı *NAOS* kararı.

⁷⁵ A.g.k., para.79.

Özellikle yeniden satış fiyatının belirlenmesi ile aktif ve pasif (internet) satış kısıtlamalarının birlikte değerlendirildiği dosyalarda teşebbüslerin uzlaşma ve taahhüt başvurularını birlikte yaparak internet satış kısıtlamaları yönünden incelemeleri taahhüt yoluyla sonlandırmayı amaçladıkları görülmektedir. Bununla birlikte dosya kapsamında hâlihazırda bir uzlaşma süreci yürütülürken taahhüt usulüyle pasif satışlara ilişkin incelemenin kısmi olarak sona erdirilmesinin taahhüt düzenlemesinden beklenen idari verimliliği sağlayıp sağlamadığı tartışmaya açıktır. Nitekim internet satış kısıtlarının sıklıkla taahhüt mekanizmasına konu edilmesi, teşebbüsler bakımından bu davranışa ilişkin caydırıcılığın azalmasına ve teşebbüslerin ilgili uygulama süresince elde ettikleri rekabetçi olmayan kazançları korumalarına yol açabilecektir. Cosnita-Langlais ve Tropeano (2022), taahhüt kararlarının yaptırım verimliliği üzerine yaptıkları çalışmada para cezalarının yeterince yüksek olması halinde anlamlı bir caydırıcılık sağlandığını ve bu durumda taahhütlerin kullanımının optimal olmayabileceğini ortaya koymuştur. Özellikle aynı ihlal niteliğindeki davranışların istikrarlı şekilde taahhüt mekanizmasına konu edilmesinin caydırıcılık unsurunu zayıflatabileceği değerlendirilmektedir.

Uygulamada taahhüt mekanizmasıyla soruşturmaların kısmen sonlandırılması, diğer rekabet sorunları bakımından ise inceleme sürecine devam edilmesi de tercih edilebilmektedir. Kurul'un *Mavili* kararında⁷⁶ üst pazarda yer alan bölge ve müşteri kısıtlamalarına ilişkin inceleme sunulan taahhütler çerçevesinde sonlandırılırken yeniden satış fiyatının belirlenmesine ilişkin iddialar uzlaşma kapsamında ele alınmıştır. Buna karşılık müşteri paylaşımına yönelik yatay seviyede anlaşma yapıldığı iddiaları bakımından olağan inceleme süreci takip edilmiş, ancak nihai olarak bir ihlal sonucuna varılmamıştır. Benzer şekilde *Tadım* kararında⁷⁷ yeniden satış fiyatının belirlenmesine ilişkin bir ihlal bulunmadığı sonucuna varılırken münhasırlık uygulamalarına ilişkin rekabet endişeleri taahhüt usulüyle giderilmiştir. *Baymak* kararında⁷⁸ ise bölge kısıtlamalarına ilişkin inceleme sunulan taahhütlerin kabul edilmesiyle sonlandırılmış; buna karşılık Baymak'ın yetkili servisleri ile imzaladığı

---

⁷⁶ Kurulun 30.03.2023 tarih ve 23-16/285-99 sayılı kararı.

⁷⁷ Kurulun 07.07.2022 tarih ve 22-32/505-202 sayılı kararı.

⁷⁸ Kurulun 24.03.2022 tarih ve 22-14/221-95 sayılı kararı.

sözleşmelerde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğünün 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı sonucuna ulaşılmıştır⁷⁹.

Taahhütlerle incelemelerin kısmen sonlandırılması bakımından değinilmesi gereken bir diğer husus ise taahhütlerin kısmen kabul edilmesi yaklaşımıdır. Nitekim birçok farklı rekabet sorununun değerlendirildiği *Trendyol* kararında, haksız sözleşme hükümleri, münhasırlık ve yıkıcı fiyatlama iddialarına ilişkin sunulan taahhütler kabul edilerek bu iddialar bakımından soruşturma sonlandırılmış; buna karşılık Trendyol'un kendini kayırma ve ayrımcılık davranışlarına ilişkin inceleme geleneksel soruşturma usulü kapsamında sürdürülmüştür. Soruşturma sonucunda ayrımcılık iddiaları bakımından ihlal tespit edilmezken, kendi e-pazaryeri platformunda kendi markasını kayırmaya yönelik davranışlar bakımından ihlal sonucuna varılarak idari para cezasına hükmedilmiştir. Bu doğrultuda taahhüt mekanizmasının “gönüllülük” unsuruna dayalı yapısı çerçevesinde, taahhüt metnine taahhütlerin bütün halinde kabul edilmemesi durumunda kısmi kabulü reddeden şartların eklenmesi teşebbüsler açısından farklı sonuçlar doğurabilecek bir ihtimal olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte, Kurul tarafından tek taraflı olarak belirlenen tedbirler yerine taahhüt yöntemi kapsamında teşebbüsün de dahil olduğu bir müzakere süreci sonucunda rekabet sorunlarının bir kısmına yönelik çözümler geliştirilmesi teşebbüsler bakımından önemli bir fayda sağlayabilmektedir.

Öte yandan Trendyol kararında taahhüt usulüyle incelemenin kısmen sonlandırılmasının idari verimlilik ve belirlilik açısından beklenen sonuçları sağlayıp sağlamadığı tartışmaya açıktır. Ayrıca bu yaklaşımın cezai yaptırımlar üzerindeki etkisi de önem taşımaktadır. Nitekim taahhütlerin kabul edilmediği bir senaryoda birden fazla davranış bakımından ayrı ayrı ihlal tespit edilse dahi dışlayıcı davranış kapsamında tek bir idari para cezasına hükmedilebilecektir. Özellikle Kanun'un 6. maddesi kapsamındaki fiiller bakımından fiilin tekliği-çokluğu ve içtimasına ilişkin ayrıntılı değerlendirme yapılmaksızın kanun sistematığı çerçevesinde tek bir idari para cezası belirlenmesi yaklaşımı bulunmaktadır (Yılmaz 2022, 33)⁸⁰. Buna karşılık dosya kapsamında “yıkıcı fiyatlama” davranışlarına ilişkin incelemenin taahhütlerle sonlandırılmadığı ve

---

⁷⁹ Kurulun 24.03.2022 tarih ve 22-14/221-95 sayılı kararı.

⁸⁰ Detaylı açıklamalar için bkz. Yılmaz (2022, 33).

ihlal tespit edildiği bir senaryoda iki farklı fiil nedeniyle ortaya çıkan dışlayıcı etkinin cezai tasarımı değiştirebileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu çerçevede, birden fazla rekabet sorununun bulunduğu incelemelerde taahhüt, uzlaşma ve geleneksel soruşturma usullerinin birlikte uygulanabilmesi Kurula önemli bir esneklik sağlamakta; ancak bu esnekliğin caydırıcılık ve idari verimlilik bakımından doğurabileceği etkilerin somut olayın özellikleri çerçevesinde dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir.

2.4.3. Taahhütlerin İzlenmesi ve Pazar Koşullarındaki Değişiklikler

Taahhüt kararlarının etkinliği, kabul edilen yükümlülüklerin yalnızca belirlenmesine değil aynı zamanda etkin bir şekilde izlenmesine de bağlıdır. Taahhütlerin izlenmesi için rekabet otoriteleri bünyesinde uzmanlaşmış birimler kurulabileceği gibi (OECD 2016, 16), Kurulun onayı sonucunda izleme süreci için üçüncü kişiler de atanabilmektedir. Bu bağlamda, bağımsız bir denetçi tarafından taahhütlere uyum hakkında düzenli rapor hazırlanması hususu, taahhüt metninde de yer verilen ve nihayetinde Kurul tarafından bağlayıcı kılınan bir izleme yöntemi olmaktadır⁸¹. Öte yandan izleme süreci, üçüncü kişilerin atanması yerine taahhütler kapsamında teşebbüsler tarafından düzenli raporlamalar yapılması şeklinde de düzenlenebilmektedir⁸².

Bununla birlikte Kanun'un 43. maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında pazar koşullarında değişiklik olması halinde soruşturma açılabilmesi düzenlenmiştir. Ancak uygulamada pazar koşullarındaki değişiklik kapsamında soruşturma açılmaksızın "inceleme" yapılarak taahhütlerin revize edilebildiği de görülmektedir. Kurulun *Şişecam* kararında, inceleme tarafı *Şişecam*'ın taahhütlerin revize edilmesine ilişkin talebi kabul edilmiş ve 6 Şubat 2023 tarihli deprem felaketi nedeniyle ortaya çıkan talep artışının ilgili hükümdeki esaslı değişiklik şartını sağladığı tespit edilmiştir. Pazardaki esaslı değişikliğin sağlandığı bulgusunun ardından değişikliğin kapsamı belirlenmiş ve revize taahhütler de yalnızca bu değişiklik kapsamı ile sınırlı olarak değiştirilmiştir.

⁸¹ Kurulun 06.10.2022 tarih ve 22-45/670-284 sayılı *Mey İçki*, 26.07.2023 tarih ve 23-33/633-213 sayılı *Trendyol*, 23.02.2023 tarih ve 23-10/170-53 sayılı *Şişecam*, 08.09.2022 tarih ve 22-41/587-247 sayılı *Martı* ve 27.02.2023 tarih ve 23-11/177-54 sayılı *Dolap* kararlarında, bağımsız denetçiler tarafından belirli aralıklarla taahhütlere uyumun izlenmesi kapsamında Kurum'a rapor sunulacağı düzenlenmiştir.

⁸² Kurulun 28.01.2021 tarih ve 21-05/64-28 sayılı *Yemeksepeti* kararı.

Nitekim kararda, pazarın değişen koşulları kapsamında yalnızca deprem felaketinin gerçekleştiği şehirler bakımından taahhütlerin revize edilmesine karar verilmiştir.

Bu doğrultuda, Kanun'un 43. maddesinde yer alan “esaslı değişiklik” unsurunun, taahhütlerin bağlayıcı kılınmasından sonra pazardaki rekabetçi dengenin yeniden bozulması ve taahhütlerin artık yeterli olmaması ihtimaline karşı öngörülmüş bir mekanizma olduğu yorumunda bulunulabilecektir. Bir başka ifadeyle, pazarın taahhütlerden beklenen olumlu çıktıyı yansıtmayacak şekilde evrilmesi ve bu nedenle taahhütlerin yetersiz kalması durumunda yeniden soruşturma açılabilmesi mümkündür. Öte yandan pazardaki değişikliğin rekabetçi dengeyi doğrudan bozacak nitelikte olmadığı ve taahhütlerin yetersiz kalmasından ziyade olumlu anlamda daha esnek bir tasarımın mümkün olduğu durumlarda soruşturma açılmaksızın taahhütlerde değişiklik yapılmasının veya taahhütlerin kısmen geri alınmasının daha uygun bir yaklaşım olabileceği söylenebilecektir. Nitekim teşebbüs bakımından olumlu sonuç doğuracak bir değişikliğin geniş kapsamlı bir soruşturma süreci sonucunda gerçekleştirilmesi usul ekonomisi ve taahhüt mekanizmasından beklenen verimlilik ile bağdaşmayacaktır. Bu kapsamda örneğin hâkim durumdaki bir teşebbüsün pazardaki konumu dolayısıyla bağlı kılındığı taahhütlerin bir kısmının, pazar paylarında meydana gelen değişiklikler sonrasında geri alınması veya değiştirilmesi talebinin yeni bir soruşturma sonucunda değerlendirilmesi verimsiz bir yöntem olarak görülebilecektir.

Dolayısıyla ilgili hükümde yer alan soruşturma açılabilceği yönündeki düzenlemeye rağmen uygulamada, taahhütlerde değişiklik yapılması yaklaşımının benimsendiği anlaşılmaktadır.

Komisyon uygulamasına bakıldığında ise *Deutsche Bahn I* ve *II*⁸³ incelemelerinde Almanya'daki tüm demiryolu işletmelerinin cer akımı toplam talebinin en az %25'inin bağımsız üçüncü taraf tedarikçilerden satın alınması halinde kabul edilen taahhütlerin zamanından önce sona erebileceği açıkça öngörülmüştür. İzleme mütevellisi, DB Energie'den dış müşteriler için alternatif

---

⁸³ European Commission, Case AT.39678 – Deutsche Bahn I, Commitment Decision of 18.12.2013; European Commission, Case AT.39731 – Deutsche Bahn II, Commitment Decision of 18.12.2013.

tedarikçilerin pazar payının %50'yi aştığını gösteren yazılı ve gerekçeli beyanlar alındığında, beyanın doğruluğunu teyit etmiş ve sonuç olarak Komisyona taahhütlerin erken feshedilmesini tavsiye etmiştir. Beş yıl için bağlayıcı hale getirilen taahhütler belirlenen tarihten yaklaşık üç yıl önce sona ermiştir.

Komisyon uygulamasına benzer şekilde pazar koşullarında değişiklik olması halinde taahhütlerin yeniden değerlendirilmesi imkânı taahhüt metninde doğrudan düzenlenebilmektedir⁸⁴. Taahhütlerin; pazar payının belirli bir seviyenin altına düşmesi halinde yeniden değerlendirilmesinin talep edilebilmesi⁸⁵, belirli bir süre boyunca⁸⁶ ya da belirli bir tarihe kadar uygulanmasının öngörülmesi⁸⁷ ve belirli süreler boyunca aşamalı olarak farklı yükümlülükler içerebilmesi⁸⁸ gibi hususlar doğrudan taahhüt metninde yer alabilmektedir. Genel olarak çözüm yollarının uygulanma süresinin, amaçlanan etkilerin ortaya çıkmasına imkân verecek kadar uzun ancak piyasaların dinamik doğasını da gözetecek ölçüde sınırlı olması beklenmektedir (OECD 2022, 14). Komisyon uygulamasında taahhütler çoğunlukla beş yıllık bir süre için bağlayıcı kılınmakta, ancak bazı durumlarda yedi⁸⁹ veya on⁹⁰ yıl gibi daha uzun süreler de öngörülebilmektedir. Komisyonun *Microsoft* kararında; ürünlerin işlevselliği ve kullanımının kısa zaman dilimleri içinde önemli ölçüde değişebildiği hızla gelişen bir sektörde söz konusu taahhütlerin “*kötüye kullanımın giderilmesi ve çoğu Windows kullanıcılarına web tarayıcısı seçeneği sunulması için yeterince uzun*” olduğu değerlendirilerek beş yıllık bir süre belirlenmiştir⁹¹.

⁸⁴ Kurulun 02.09.2021 tarih ve 21-41/610-297 sayılı *Coca Cola* kararı.

⁸⁵ Kurulun 07.07.2022 tarih ve 22-32/505-202 sayılı *Tadım* kararı.

⁸⁶ Kurulun 21.10.2021 tarih ve 21-51/712-354 sayılı *Şişecam*, 28.10.2021 tarih ve 21-53/736-369 sayılı *SGP Prints*, 08.09.2022 tarih ve 22-41/587-247 sayılı *Martı* ve 29.09.2022 tarih ve 22-44/649-280 sayılı *Obilet* kararları.

⁸⁷ Kurulun 27.02.2023 tarih ve 23-11/177-54 sayılı *Dolap* kararı.

⁸⁸ Kurulun 26.07.2023 tarih ve 23-33/633-213 sayılı *Trendyol* kararı.

⁸⁹ European Commission, Case AT.39654 – *Reuters Instrument Codes* (2012).

⁹⁰ European Commission, Case COMP/39.351 – *Swedish Interconnectors* (2010); European Commission, Case AT.40394 – *Aspen* (2021). *Swedish Interconnectors* kararında öngörülen istisnai nitelikteki 10 yıllık süre, Komisyon tarafından elektrik arz ve talebinin zaman içinde değişebilmesi nedeniyle gerekli olabilecek teklif bölgelerinin konfigürasyonunda yapılabilecek değişikliklere ilişkin davranışsal unsurlar içermesi sebebiyle gerekli görülmüştür (karar, para. 96). *Aspen* kararında ise Komisyon, Aspen'in indirimli net fiyatlar şeklindeki telafisinin 10 yıllık bir süre için geçerli olmasına ve bu sürenin 5 yıl sonra gözden geçirilmesine hükmetmiştir.

⁹¹ European Commission (2004), Case COMP/C-3/37.792 – *Microsoft*, para. 112.

Taahhütlerin sözleşmelerde değişiklik yapılması veya bayilerin bilgilendirilmesi gibi tek seferlik uygulamaları içermesi halinde söz konusu yükümlülüklerin yerine getirildiğinin Kuruma tevsik edilmesi ile uyum sürecinin izlenmesi sonlandırılabilir. Buna karşılık düzenli aralıklarla izlemeyi gerektiren davranışsal taahhütlerde süre bakımından kapsamın belirlenmesinin öngörülebilirliği artıracağı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte sürenin belirlenmesi bakımından pazarın dinamik yapısının doğru analiz edilmesi önemli olmakla birlikte pazarda meydana gelen değişikliklerin uygulamada çoğunlukla pazar payı göstergesi etrafında değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle taahhütlerin süresi ve yeniden değerlendirilmesine ilişkin kriterlerin yalnızca pazar payı gibi tekil göstergelerle değil, pazarın rekabetçi yapısındaki daha geniş değişimleri de dikkate alacak şekilde yorumlanmasının daha isabetli olacağı değerlendirilmektedir.

2.4.4. Aynı Rekabet Sorununa İlişkin Farklı Teşebbüslerden Alınan Taahhütler

Birden fazla tarafın bulunduğu incelemelerde, aynı rekabetçi endişeyi gidermeye yönelik olarak farklı teşebbüsler tarafından farklı içerikte taahhütler sunulabilmesi mümkündür. Ancak uygulamada, aynı rekabetçi soruna yönelik olarak teşebbüsler tarafından sunulan taahhütler arasında önemli farklılıklar bulunması halinde bu farklılıkların giderilmesine yönelik bir yaklaşımın benimsendiği görülmektedir.

Havalimanlarında gümrüklü geçici depolama veya ardiye hizmeti sunan bazı teşebbüslerin RKHK'nin 6. maddesini ihlal edip etmedikleri iddiasına ilişkin yürütülen soruşturmada, depo değiştirmek isteyen müşterilerin rakip ve alternatif depolara geçişlerinin kısıtlanması davranışına yönelik olarak *Havaş*, *MNG* ve *S Sistem* tarafından sunulan ve depo değişikliği ücretinin tüm havalimanları bakımından kaldırılmasını öngören taahhütler Kurul tarafından kabul edilmiştir. Buna karşılık aynı soruşturmada taraf olan THY tarafından sunulan ve ücret tarifesi kaleminin %50 oranında indirilmesi ile yalnızca Ankara Esenboğa Havalimanı ile sınırlı tutulmasını öngören taahhütler diğer teşebbüsler bakımından kabul edilen taahhütlere kıyasen daha dar kapsamlı olmasına rağmen Kurul tarafından kabul edilmiştir. Bununla birlikte Kurul, diğer üç teşebbüs hakkında bağlayıcı kılınan taahhütlerde geriye dönük bir değişiklik yaparak söz

konusu taahhütlerin de *THY* kararındaki gibi ücret tarifesi kaleminin %50 oranında indirilmesi ve yalnızca Ankara Esenboğa Havalimanı ile sınırlı olması yönünde yeniden düzenlenmesine karar vermiştir. Böylece, teşebbüslerin rızaları doğrultusunda bağlayıcı hale getirilen taahhütlerde teşebbüslerin talebi olmaksızın lehlerine olacak şekilde Kurul tarafından değişiklik yapılabildiği görülmektedir.

Benzer bir yaklaşım *Arçelik* kararında da ortaya çıkmaktadır. *Arçelik* hakkında yeniden satış fiyatının belirlenmesi ve seçici dağıtım sistemi uygulaması iddialarına ilişkin yürütülen soruşturma kapsamında; *Arçelik* ve *Beko* markalı ürünlerin satışını gerçekleştiren yetkili satıcıların çevrim içi pazaryerlerinde satış yapmalarına yönelik getirilen kısıtlamalar bakımından *Arçelik* tarafından sunulan taahhütler kabul edilerek soruşturma kısmen sonlandırılmıştır. Kabul edilen taahhütler kapsamında *Arçelik*'in yetkili satıcılarının fiziki satışlarının ilgili satıcının toplam cirosunun en az %85'ini oluşturması, bir başka ifadeyle çevrim içi pazaryerleri üzerinden yapılan satışların toplam satışların en fazla %15'i ile sınırlı olması öngörülmüştür.

Benzer şekilde yeniden satış fiyatının belirlenmesi ve yetkili satıcılara internet satış yasağı getirilmesi iddialarına ilişkin olarak *BSH* hakkında yürütülen soruşturmada sunulan ve seçici dağıtım sistemindeki yetkili satıcıların e-pazaryeri platformlarından serbestçe satış yapabilmesini öngören taahhütler Kurul tarafından kabul edilmiştir. Ancak aynı rekabet sorunu bakımından *BSH* hakkında bağlayıcı kılınan taahhütlerin, *Arçelik* kararında kabul edilen taahhütlere kıyasla daha geniş kapsamlı olduğu görülmektedir. Kurul, gümrüklü havalimanları kararındaki yaklaşımın aksine bu farklılığı resen gidermemiş, ancak *BSH*'nin talebi üzerine *BSH*'nin bağlı kılındığı taahhütlerde *Arçelik* kararındaki taahhütlere benzer şekilde değişiklik yapılmasına izin vermiştir.

Aynı pazarda faaliyet gösteren rakip teşebbüsler bakımından farklı uygulamalar doğurabilecek nitelikte taahhütlerin belirlenmesi, pazarın rekabetçi yapısı üzerinde kalıcı etkiler yaratabileceğinden benzer davranışları ortadan kaldırmaya yönelik olarak benzer nitelikte taahhütlerin kabul edilmesinin daha uygun bir yaklaşım olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte uygulamaya bakıldığında, Tebliğ'de taahhütlerin değiştirilmesine ilişkin açık bir düzenleme

bulunmaması sebebiyle söz konusu değişikliklerin dosya bazında ve farklı usuli aşamalarda gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

BÖLÜM 3

DİJİTAL PAZARLARDA TAAHHÜT MEKANİZMASININ UYGULANMASI

Dijital pazarlar, yeni rekabet sorunlarının sıklıkla gündeme geldiği, karmaşık yapıları ve hızlı dönüşüm dinamikleri ile karakterize edilen piyasalardır. Bu pazarlarda rekabet hukukunun geleneksel müdahale araçlarının yeterliliği uzun süredir tartışılmakta olup, özellikle hızlı değişen pazar koşullarının rekabet hukuku müdahalelerinin etkinliği üzerinde belirleyici olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda, dijital pazarlarda taahhüt mekanizmasının uygulanmasıyla ortaya çıkabilecek potansiyel faydalar ve muhtemel riskler bu bölümde ele alınmaktadır.

Geleneksel inceleme süreçlerinin uzun sürmesi sebebiyle nihai kararların etkisiz kalabildiği dijital pazarlar gibi dinamik sektörlerde taahhüt mekanizmasının kullanımının daha cazip hale gelebileceği ifade edilebilecektir (OECD 2016, 10). Bu nedenle hızlı dönüşen ve inovasyon odaklı işleyen dijital ve bilişim teknolojileri pazarlarında taahhüt mekanizmasının daha sık uygulanabileceğine yönelik bir beklenti oluşmuştur (Botteman ve Patsa 2013; Wagner von Papp 2013).

Ancak Komisyon uygulamaları incelendiğinde taahhüt kararlarının belirli bir sektör veya özellikle dijital pazarlar üzerinde yoğunlaşmadığı görülmektedir. Bu durum, taahhüt mekanizmasının kullanımında belirleyici unsurun sektörün kendisinden ziyade incelenen rekabetçi endişelerin niteliği ve pazarın somut koşulları olduğunu göstermektedir (Makris 2020, 197).

Benzer bir durum Türkiye uygulaması bakımından da gözlemlenmektedir. Taahhüt mekanizmasının RKHK'ye kazandırılmasının ardından dijital pazarların konu olduğu *Yemeksepeti*⁹², *Çiçeksepeti*⁹³ ve *Trendyol*⁹⁴ kararlarında rekabetçi endişelerin giderilmesinde taahhüt mekanizmasına başvurulduğu görülmektedir. Bu çerçevede dijital pazarların kendine özgü yapısı dikkate alındığında taahhüt

---

⁹² Kurulun 28.01.2021 tarih ve 21-05/64-28 sayılı kararı.

⁹³ Kurulun 08.04.2021 tarih ve 21-20/250-106 sayılı kararı.

⁹⁴ Kurulun 26.07.2023 tarih ve 23-33/633-213 sayılı kararı.

mekanizmasının potansiyel etkilerinin ayrıca değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

3.1. DİJİTAL PAZARLARDA TAAHHÜT MEKANİZMASININ OLASI ETKİLERİ

Dijital pazarlarda rekabet hukuku müdahalesinin doğurduğu sonuçlar uzun süredir akademik literatürde tartışılmaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar dijital tekeller ve veriye dayalı birleşmelerin rekabet üzerindeki etkilerini inceleyerek söz konusu pazarlarda rekabetçi olmayan uygulamalarla mücadele yöntemlerini ortaya koymaya çalışmıştır (Pasquale 2013; Wu 2017; Costa-Cabral ve Lysney 2017; Gal 2017; Hazan 2013; Stucke ve Ezechachi 2015).

Her ne kadar dijital pazarların dinamik yapısı yoğun bir rekabet ortamı yaratabilecek olsa da bu görünümün altında veri gücü, ağ etkileri ve platform bağımlılığı gibi rekabeti sınırlayıcı unsurların da bulunduğu ifade edilebilecektir (Ezechachi ve Stucke 2015, 27).

Dijital pazarlara ilişkin tartışmaların temelinde, rekabet hukukunun hangi verimlilik anlayışına öncelik vermesi gerektiği sorusu yer almaktadır. Bir tarafta neoklasik yaklaşım çerçevesinde tüketici refahı odaklı bir değerlendirme yapılırken diğer tarafta inovasyonun korunmasına yönelik dinamik verimlilik yaklaşımı öne çıkmaktadır. Bu bağlamda dijital pazarlarda yalnızca statik verimlilik hedeflerine odaklanması halinde inovasyonun korunmasının zayıflayabileceği ifade edilmektedir⁹⁵. Nitekim çalışmalar yeniliğin en yüksek seviyeye orta düzey rekabet yoğunluğu altında ulaştığını göstermektedir (Aghion vd. 2005).

Sonuç olarak dijital pazarlardaki yüksek yoğunlaşma oranları ve hâkim durumdaki teşebbüslerin dışlayıcı davranışları rekabet otoritelerinin etkin müdahalesini gerekli kılmaktadır.

---

⁹⁵ Robert Solow'un zenginlikteki artışların esasen inovasyondan kaynaklandığını ve mevcut üretim faktörlerinin verimliliğindeki marjinal iyileştirmelerden ziyade teknolojik gelişmelerle açıklanabileceğini ortaya koyması nedeniyle Nobel Ekonomi Ödülü'ne layık görüldüğü belirtilmektedir. Bkz. The Royal Swedish Academy of Sciences (1987), "Press Release: The Prize in Economic Sciences 1987", 21.10.1987, http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/1987/press.html, Erişim Tarihi: 01.02.2024.

3.1.1. Potansiyel Faydalar

Dijital rekabetin dinamik doğası nedeniyle rekabet hukuku müdahaleleri gecikmiş veya etkisiz sonuçlar doğurabilmektedir. Bu nedenle rekabet otoriteleri karmaşık dijital pazarlara müdahale ederken daha temkinli davranabilmektedir. Özellikle incelemelerin sonunda getirilen davranışsal tedbirlerin hızla değişen pazar koşulları karşısında etkisiz kalması veya yapısal çözümlerin aşırı müdahaleci olması bu tereddüdün temel nedenleri arasında gösterilebilecektir. Bu bağlamda taahhüt mekanizması dijital pazarlara müdahale araçlarını çeşitlendirebilecektir (Makris 2020, 278).

Taahhüt mekanizması sağladığı esneklik sayesinde rekabet otoritelerine yeni ve karmaşık davranışlara daha hedefe yönelik müdahale etme imkânı tanımaktadır (Kaplow 2016). Özellikle ağ dışsallıkları ile karakterize edilen pazarlarda yalnızca idari para cezası uygulanması çoğu durumda rekabetçi dengenin yeniden tesis edilmesi için yeterli olmamaktadır. Bu tür pazarlarda ihlal öncesi rekabetçi koşulları yeniden oluşturmayı amaçlayan onarıcı çözümler daha etkili olabilmektedir. Ancak hızlı teknolojik gelişmeler nedeniyle bu çözümlerin tasarlanması çoğu zaman güçleşmektedir.

Bu noktada taahhüt mekanizması, geleneksel ihlal kararlarına kıyasla daha hızlı ve esnek çözümler üretme imkânı sunarak dijital pazarların hızına uyum sağlayabilecek bir müdahale aracı olarak değerlendirilmektedir.

Bu yaklaşım çerçevesinde dijital pazarlarda rekabet sorunlarına hızlı müdahale edilmesini sağlayabilecek araçlardan biri de geçici tedbir mekanizmasıdır. Geçici tedbirler uygun şekilde uygulandığında rekabetçi zararların büyümesini önleyebilecek etkili bir araç olabilmektedir (Matzari 2019, 490).

Kurul uygulamaları incelendiğinde dijital pazarlara ilişkin soruşturmalarda geçici tedbir kararlarına sıklıkla başvurulduğu görülmektedir. Özellikle veri temelli rekabet sorunlarının incelendiği dosyalarda rekabetçi zararların ortaya çıkmasını engellemek amacıyla erken müdahale yaklaşımının benimsendiği dikkat çekmektedir⁹⁶.

---

⁹⁶ Kurulun 29.07.2021 tarih ve 21-36/487-M sayılı *Trendyol*, 11.01.2021 tarih ve 21-02/25-10 sayılı *Meta* ve 08.02.2024 tarih ve 24-07/125-50 sayılı *Threads* kararları.

Bu yaklaşım Kurul'un *Facebook (Meta)*⁹⁷, *Trendyol*⁹⁸ ve *Threads*⁹⁹ kararlarında açık şekilde görülmektedir. Örneğin Facebook (Meta) hakkında, WhatsApp'ın gizlilik koşullarına ilişkin yapılan güncelleme ile kullanıcılara veri paylaşma zorunluluğu getirilmesine ilişkin başlatılan soruşturmada¹⁰⁰, söz konusu kullanıcı verilerinin META'nın diğer hizmetleri için kullanılmasına yönelik getirilen koşulların durdurulması ve bunun kullanıcılara bildirilmesi hakkında geçici tedbir kararı alınmıştır.

Benzer şekilde Meta'nın 2023 yılında kullanıma sunduğu yeni uygulaması *Threads*'i bir başka sosyal medya uygulaması olan Instagram ile bağlama ve uygulamaları arasındaki veri birleştirme eylemleri hakkında açılan soruşturmada da sürdürülmüştür. Nitekim dijital pazarlardaki rekabet sorunlarına geç müdahalenin telafi edilemeyeceğine vurgu yapılarak Meta'nın *Threads* ve Instagram uygulamalarından elde ettiği verilerinin birleştirilmesinin engellenmesi yönünde geçici tedbir kararı alınmıştır¹⁰¹. Veri gücünün algoritma tasarımındaki değerinin incelendiği *Trendyol* kararında ise, Trendyol'un çevrim içi pazaryeri platformunda kendi perakende faaliyetini kayırdığı ve platformdaki satıcılar arasında ayrımcılık yaptığına ilişkin iddialar değerlendirilmiştir¹⁰². Soruşturma kapsamında, Trendyol'un pazaryeri platformundan elde ettiği verilerin diğer ürün ve hizmetleri için kullanımını durdurması, algoritma ile kodlamaya müdahale yoluyla pazaryerinde kendi ürün ve hizmetlerine avantaj sağlayacak davranışlarına son vermesi hakkında geçici tedbir kararı alınmıştır¹⁰³.

Geçici tedbir aracı, hızlı müdahaleye ihtiyaç duyulan dijital pazarlarda sıklıkla tercih edilerek teşebbüsleri taahhüt sunmaya teşvik eden bir araç olarak da kullanılabilir (Matzari 2020). Nitekim CMA'nın *ATG Media* kararında, geçici tedbir başvurusuna ilişkin kararın verilmesinden kısa bir süre önce ATG Media tarafından sunulan taahhütlerin rekabet endişelerini hızlı bir şekilde

---

⁹⁷ Kurulun 11.01.2021 tarih ve 21-02/25-10 sayılı kararı.

⁹⁸ Kurulun 29.07.2021 tarih ve 21-36/487-M sayılı kararı.

⁹⁹ Kurulun 08.02.2024 tarih ve 24-07/125-50 sayılı kararı.

¹⁰⁰ Soruşturmanın kapsamı, Meta'nın sunduğu diğer ürün ve hizmetler arasındaki çapraz veri paylaşımını da içerecek şekilde genişletilmiştir.

¹⁰¹ Kurulun 08.02.2024 tarihli ve 24-07/125-50 sayılı kararı.

¹⁰² Kurulun 26.07.2023 tarihli ve 23-33/633-213 sayılı kararı.

¹⁰³ Kurulun 30.09.2021 tarihli ve 21-46/669-334 sayılı kararı.

giderebilme potansiyeline sahip olduğu ve bunun özellikle çevrim içi pazarlarda önemli olabileceği vurgulanarak söz konusu başvuru kabul edilmiştir.¹⁰⁴ Öte yandan, *Trendyol* ve *Threads* hakkında yürütölen soruşturmalarda da geçici tedbir kararlarının ardından teşebbüsler tarafından taahhüt sunulduğu görölmektedir. Bununla birlikte geçici tedbir kararlarının genellikle incelemenin ilk aşamalarında alınması dikkate alındığında, teşebbüslerin özellikle yeni ve karmaşık rekabetçi sorunların değeriendirildiği incelemelerde taahhüt mekanizmasına başvurma konusunda her zaman aceleci bir yaklaşım sergilemedikleri de söylenebilecektir.

Dijital pazarlarda rekabet ihlali niteliğindeki davranışların doğurabileceği etkiler çoğu zaman pazarın hızla geri döndürölemez bir yapıya bürünmesine yol açabilmektedir. Bu nedenle erken müdahale araçlarının kullanılması anlaşılabilir bir yaklaşım olarak değeriendirilmektedir. Bununla birlikte geçici tedbir uygulamasının “ilk bakış (*prima facie*)” şartını her durumda karşılayamaması yönünde bazı endişeler bulunmaktadır. Özellikle yeni zarar teorilerinin incelendiği dijital pazarlarda, rekabetçi endişenin geri döndürölemez etkiler yaratacağına ilişkin değeriendirmenin erken bir aşamada yapılmasının güç olması bu endişeyi daha da artırabilmektedir.

Erken müdahale için ele alınabilecek yöntemlerde bir değeri olarak taahhüt mekanizmasında ise, müzakerelerin ve önerilen çözümlerin pazar testine tabi tutulması ile ortaya çıkan işbirliğine dayalı öğrenme süreci, rekabet otoriteleri ile teşebbüsler arasında karşılıklı bilgi paylaşımını da mümkün kılmaktadır. Bu süreçte bir taraftan rekabet otoriteleri pazarın işleyişine ilişkin daha detaylı bilgi edinirken diğer taraftan teşebbüsler de rekabet kurallarının uygulanmasına ilişkin daha açık ve öngörölebilir sinyaller elde edebilmektedir. Böylece rekabet müdahalesinin duyarlılığı ve özgüllüğü artmakta, hata maliyetleri ise azaltılabilmektedir (Kobayashi ve Muris 2012, 515).

Taahhütler, odaklanılan rekabetçi soruna özel olarak tasarlanan ve somut çözümler içeren araçlar olarak değeriendirilmektedir (Lianos 2013, 41). Bu çerçevede taahhüt mekanizması, işbirlikçi bir öğrenme platformu oluşturarak teşebbüslerin de sürece katıldığı, kişiye özel ve kapsamlı çözüm stratejilerinin

---

¹⁰⁴ ATG Media tarafından canlı çevrimiçi açık artırma platformu hizmetlerine ilişkin olarak sunulan bağlayıcı taahhütlerin kabulüne ilişkin CMA kararı, CMA Case No: 50408, 29.06.2017, para. 4.16.

geliştirilebildiği rızaya dayalı bir çerçeve sunmaktadır (Makris 2022, 279). Esasında taahhüt mekanizmasının temel mantığı, rekabet kurallarının yalnızca yasaklayıcı hükümler olarak uygulanması yerine aynı zamanda piyasa aktörlerine rehberlik eden bir araç olarak kullanılmasına dayanmaktadır (Makris 2020, 149). Bu süreçte aynı davranış içerisinde yer alan rekabeti artırıcı unsurlar ile rekabete aykırı unsurların ayrıştırılmasına ve karmaşık yapıya sahip yeni iş modellerinin daha esnek bir çerçevede değerlendirilmesine olanak tanınabilmektedir (Crane 2008).

Ayrıca taahhütler, tedbirlere kıyasla rekabetçi endişelere daha hedefe yönelik çözümler sunabilmekte ve ihlal kararlarına kıyasla ex-post izlemeye daha elverişli şekilde tasarlanabilmektedir. Bu durum hem rekabet otoriteleri hem de teşebbüsler bakımından iki yönlü bir fayda yaratmaktadır. Bir taraftan otoriteler pazardaki değişimlere daha duyarlı hale gelerek teknolojik gelişmeleri yakından takip edebilmekte, diğer taraftan teşebbüsler de değişen piyasa koşullarına uyum sağlayabilecek çözüm önerileriyle bağlı kalabilmektedir.

Dijital pazarlarda çoğu durumda rekabet sorunlarının kaynağı doğrudan ürün veya hizmet tasarımı ile ilişkilidir. Bu nedenle ihlal kararlarında öngörülen tedbirler genellikle ürün tasarımında yapılacak değişikliklere odaklanmaktadır. Bu değişiklikler çoğu zaman kullanıcı davranışlarını etkileyen mekanizmaların yeniden düzenlenmesini ve özellikle kendini kayırma uygulamalarında ortaya çıkan haksız ağ etkilerinin veya veri avantajlarının dengelenmesini amaçlamaktadır (Hoppner 2020, 70).

Ancak bu tür çözümlerin tasarlanması çoğu zaman davranışsal ekonomi ve veri bilimi alanlarında detaylı analizler yapılmasını gerektirmektedir (OECD 2018). Nitekim tüketicilerin daha fazla arama sonucu görmek için sonuç sayfasını aşağı kaydırmaması, hizmet sunucusu tarafından belirlenen varsayılan ayarları değiştirmemesi veya tek bir platformu kullanmaya devam etmesi gibi davranışların bazı durumlarda giriş engeli yaratabildiği görülmektedir (Stigler 2019). Bu nedenle kullanıcı davranışlarının analizi dijital pazarlarda rekabet hukuku müdahalelerinin tasarımında önemli bir unsur haline gelmiştir.

Komisyunun Google'ın ücretsiz arama sonuçlarını sıralama biçimi yoluyla kendi dikey arama hizmetlerini avantajlı konuma getirdiğini tespit ettiği *Google*

*Shopping*¹⁰⁵ kararında; dikey arama rakiplerinin daha belirgin bir şekilde sunulması (mimari çözümler/seçim mimarisi çözümleri) ve daha net sergilenmesi (etiketleme çözümleri) hususları etrafında şekillenen taahhütler incelenmiştir¹⁰⁶. Kararda, kullanıcı davranışları analiz edilmiş, genel arama sonuçlarının, genel arama sonuçlarının ilk sayfasında ilk üç ila beş genel arama sonucu arasında yer alacak şekilde sıralandığında ilgili internet sitelerine yönelik trafiğin büyük bir kısmını oluşturacak bir trafik oluştuğu belirtilmiştir¹⁰⁷.

Komisyonun 2018 tarihli *Google Android* kararında¹⁰⁸ ise, Google'ın genel arama hizmetleri için ulusal pazarlardaki hâkim durumunu kötüye kullandığı tespit edilerek idari para cezası verilmiştir. Kötüye kullanımın, orijinal ekipman üreticilerine ve mobil ağ operatörlerine, üzerinde anlaşmaya varılan bir portföy içindeki herhangi bir cihaza rakip genel arama hizmetini önceden yüklememeleri koşuluyla gelir payı ödemeleri verilmesi şeklinde gerçekleştiği değerlendirilmiştir. Kararda Komisyon tarafından açıkça “statüko” yanlılığına atıfta bulunularak “varsayılan ayar veya premium yerleştirme gibi ön yüklemenin, bir uygulama tarafından sağlanan hizmetin kullanımını kalıcı olarak önemli ölçüde artırabileceği” tespit edilmiştir¹⁰⁹.

Benzer bir yaklaşım *Microsoft* kararında¹¹⁰ da görülmektedir. Bu kararda Komisyon, tüketici tercihleri çerçevesinde şekillenen bir değerlendirmeye yer vermiştir. Komisyon, Microsoft'un, kendi internet tarayıcısı Internet Explorer'ı Windows işletim sistemine bağlanması yoluyla hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiasını incelemiştir. İnceleme sonucu endişeleri ortadan kaldırmaya yönelik olarak, Microsoft tarafından sunulan çözüm; tüketicileri en yaygın olarak kullanılan 12 internet tarayıcısı listesinden aktif bir seçim yapmaya zorlayacak bir

---

¹⁰⁵ European Commission, Case AT.39740, Decision of 27.06.2017.

¹⁰⁶ Taahhütler yetersiz bulunarak kabul edilmemiştir.

¹⁰⁷ A.g.k., Para 454-457.

¹⁰⁸ European Commission (2018), “Antitrust: Commission fines Google €4.34 billion for illegal practices regarding Android mobile devices to strengthen dominance of Google’s search engine”, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_4581, Erişim Tarihi: 01.02.2024.

¹⁰⁹ A.g.k., para. 781.

¹¹⁰ European Commission (2009), “Antitrust: Commission accepts Microsoft commitments to give users browser choice”, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_09_1941, Erişim Tarihi: 01.02.2024.

“Seçim Ekranı” kurmayı önermek şeklinde olmuş, ilgili taahhüt çözümü Komisyon tarafından kabul edilmiştir. Bahse konu “Seçim Ekranı” açıkça tüketicilerin varsayılan veya statüko önyargısını ele almaktadır (OECD 2022, 23).

Türkiye uygulamasına bakıldığında da rekabetçi sorunların değerlendirilmesinde ve çözüm tasarımında benzer unsurlara odaklanıldığı görülmektedir.

Kurulun *Google/Android* kararında¹¹¹, Google’ın cihaz üreticileriyle imzaladığı Mobil Uygulama Dağıtım Sözleşmelerinde yer alan Google aramanın sözleşmelerle belirtilen noktalarda varsayılan olarak atanması, Google arama parçacığının ana ekranda konumlandırılması, Google Webview bileşeninin ilgili işlev için varsayılan ve tek bileşen olarak atanmasına yönelik uygulamaları ile Gelir Paylaşımı Sözleşmelerinde yer verildiği üzere Google aramanın cihazlarda münhasıran yüklenmesi RKHK’nin 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Google’ın mobil cihazlardaki ayrıcalıklı konumunu ortadan kaldırmaya yönelik yükümlülükler getirilmiştir. Komisyon kararına benzer şekilde ilgili kararda da, statüko ve varsayılan eğilimine değinilmiş, birey tercihlerinin bilişsel, çevresel ve psikolojik kısıtlardan etkilenmesine atıfta bulunularak davranışsal iktisat temelinde değerlendirmelerde bulunulmuştur.

*Google Shopping*¹¹² kararında; Google’ın genel arama sonuç sayfasında kendi alışveriş karşılaştırma hizmetini rakiplerinden daha avantajlı sunarak çevrim içi alışveriş karşılaştırma hizmetleri pazarındaki rakiplerini dışladığı iddiası incelenerek bahsi geçen uygulamaların sonlandırılmasını teminen davranışsal yükümlülükler getirilmiştir. Kararda, trafik verileri (tıklama verileri) temelinde kullanıcıların tıklama davranışları analiz edilmiş ve kullanıcıların Shopping Unit’in konumuna ilişkin tepkileri değerlendirilmiştir. Shopping Unit etiketinin punto ve yazı tipi gibi detaylarına kadar yapılan kapsamlı analizlerde, kullanıcı tepkisi ile uyumlu ve anlamlı bir çözüm tasarımının belirlenmesi üzerinde çalışılmıştır.

---

¹¹¹ Kurulun 19.09.2018 tarihli ve 18-33/555-273 sayılı kararı.

¹¹² Kurulun 13.02.2020 tarihli ve 20-10/119-69 sayılı kararı.

Ayrıca Kurul'un *Google/Adwords*¹¹³ ile *Google Yerel Arama*¹¹⁴ kararlarında da, kullanıcıların ürün/hizmet tasarımına verdikleri tepkiler trafik verileri temelinde değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak dijital pazarlarda rekabet sorunlarına yönelik çözüm tasarımı çoğu zaman çok katmanlı analizler gerektirmektedir. Geleneksel inceleme süreçlerinde bu analizlerin önemli bir bölümü ihlalin tespit edilmesine ayrılırken tedbir çözümlerinin tasarımına daha sınırlı zaman ayrılabilir. Buna karşılık taahhüt mekanizmasında rekabetçi sorunun belirlenmesi yeterli olduğundan inceleme süresinin önemli bir kısmı çözüm tasarımına ayrılabilir. Bu durum özellikle hızlı müdahale gerektiren dijital pazarlarda daha etkili sonuçlar doğurabilmektedir.

Bununla birlikte taahhüt mekanizmasının pazar testi ve müzakere süreçlerine dayalı yapısı çözümlerin pazara daha duyarlı şekilde tasarlanmasına imkân tanımaktadır. Öte yandan müzakere süreçlerinin uzun sürmesi ve çözümlerin teknik açıdan karmaşık bir yapıya sahip olması dijital pazarlarda taahhüt mekanizmasının kullanımını zorlaştırabilecek unsurlar arasında gösteren yaklaşımlar da mevcuttur. Ancak, dijital pazarlarda geçici tedbir kararının sıklıkla tercih edilmesi yaklaşımından da anlaşıldığı üzere, inceleme konusu davranışa hızla müdahale edilmek amaçlanmakta, öte yandan bu yaklaşımın geleneksel inceleme süreci yerine daha hızlı ve işbirlikçi bir yöntem olarak taahhüt mekanizması ile tamamlanmasının daha etkin sonuçlar doğuracağı değerlendirilmektedir. Özellikle yukarıda belirtildiği gibi tüketici davranışları temelinde ürünün tasarımı üzerinde detaylı ve ince değişiklikler yapılması gerektiği durumlarda, taahhüt müzakerelerinin otoriteye sunduğu geniş yetki, tüm kaynakların çözüme aktarılması ve pazardaki tüm paydaşlarla yürütülen işbirliği, bu mekanizmayı dijital pazarlarda önemli bir rekabet aracı haline getirmektedir (Birleşik Krallık Lordlar Kamarası 2016).

3.1.2. Olası Riskler

Yeni ve belirli ölçüde iddialı zarar teorilerinin incelendiği dijital pazarlara yönelik soruşturmalarda, yargısal denetim riskinin sınırlı olması taahhüt mekanizmasının kullanımını teşvik eden unsurlar arasında gösterilebilmektedir

---

¹¹³ Kurulun 12.11.2020 tarih ve 20-49/675-295 sayılı kararı.

¹¹⁴ Kurulun 08.04.2021 tarih ve 21-20/248-105 sayılı kararı.

(Mariniello 2014). Her ne kadar taahhüt kararlarına karşı yargı yolu açık olsa da, müzakere sonucunda alınan bu kararların yargı denetimine konu edilmesine uygulamada çok sık rastlanılmamaktadır. Bununla birlikte taahhüt kararlarının ihlal tespiti içermekten ziyade rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik müzakere edilmiş çözümleri barındırması, bu kararların hukuki içtihat oluşumunu zayıflatabileceği yönünde bazı eleştirilere yol açmıştır (Wagner-von Papp 2012; Dunne 2014; Rab vd. 2010).

Nitekim hukuki içtihat, gelecekteki uyuşmazlıkların değerlendirilmesinde önemli bir bilgi birikimi sağlayan ve adli öğrenme süreçlerinin gelişmesine katkıda bulunan bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Landes ve Posner 1976). Bu nedenle yeni ve karmaşık zarar teorilerinin kullanıldığı hızla gelişen dijital ekonomilerde taahhüt mekanizmasının aşırı kullanımının, ihtiyaç duyulan hukuki ve politik rehberliği sağlayamaması eleştirilere konu olmuştur (OECD 2016). Özellikle piyasa aktörlerine rehberlik sağlanmasının gerekli olduğu durumlarda taahhüt kararlarına başvurulması, bu ihtiyacın karşılanmasında giderek artan bir yetersizliğe yol açabilecektir (Geradin ve Mattioli 2017).

Buna ek olarak taahhüt kararlarının genellikle daha kısa gerekçeli olması ve prosedür gereği kapsamlı bir ihlal incelemesi içermemesi, yalnızca rekabet endişesinin ortaya konulmasıyla sınırlı kalması “şeffaflık” açısından da bazı endişeleri beraberinde getirmektedir. Bu durum mahkemelerin içtihat geliştirerek piyasaya rehberlik sunma rolünü de zayıflatabilmektedir (Wathelet 2015). Özellikle rekabet hukukunda yeni ve karmaşık sorunların konu edildiği dosyaların taahhüt yoluyla sonuçlandırılması, söz konusu rehberlik işlevinin zayıflaması yönündeki endişeleri daha da artırabilmektedir.

Öte yandan taahhüt usulü sonucunda ortaya çıkan ve literatürde “yumuşak içtihatlar” olarak ifade edilen kararların (Jenny 2015), yargı denetiminden bağımsız biçimde geçerlilik kazanması “paralel bir rekabet politikası yaratılması” yönünde bazı kaygıları da beraberinde getirmektedir. Bu durum parçalı bir içtihat yapısının ortaya çıkmasına ve piyasa aktörlerinin ekonomik faaliyetlerini planlarken ihtiyaç duydukları hukuki öngörülebilirliğin zayıflamasına yol açabilecektir.

Bu doğrultuda özellikle karmaşık ve yeni olguların değerlendirildiği durumlarda geleneksel soruşturma yönteminin kullanılmasının daha uygun

olacağını savunan görüşler bulunmaktadır (Botteman ve Patsa 2013). Bununla birlikte bu tür durumlarda taahhüt mekanizmasının tercih edilmesi halinde en azından daha ayrıntılı gerekçeler içeren kararların hazırlanmasının faydalı olacağı ifade edilebilecektir. Aksi halde kapsamlı ihlal incelemeleri içermeyen taahhüt kararlarının hem literatüre hem de piyasa uygulamasına katkı sunma işlevini yerine getirmekte yetersiz kalabileceği ve bu durumun rekabet politikasının piyasa aktörleri açısından öngörülebilirliğini azaltabileceği değerlendirilmektedir. Bu etkinin ise özellikle hızlı gelişen ve hukuki çerçevenin henüz tam olarak şekillenmediği dijital pazarlarda daha belirgin şekilde ortaya çıkabileceği öngörülmektedir.

3.2. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Kurum bünyesinde dijital pazarlara yönelik yapılan çalışma sonucunda yayımlanan “*Dijital Dönüşümün Rekabet Hukukuna Yansımaları*” raporunda Türkiye’deki dijitalleşme seviyesinin dünya ortalamasının üzerinde seyrettiği ve temel platform hizmeti sağlayıcılarının ülkedeki etki alanlarının internet kullanım alışkanlıkları doğrultusunda birçok ülkeye kıyasla oldukça geniş olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, dijital pazarlarda rekabet hukuku müdahalelerinin etkinliği ve kullanılabilir araçların niteliği önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın 3.1. numaralı bölümünde taahhüt mekanizmasının dijital pazarlar bakımından doğurabileceği potansiyel faydalar ve riskler değerlendirilmiş, söz konusu mekanizmanın pazara duyarlı çözümlerin tasarlanmasındaki rolü ele alınmıştır.

Öncelikle dijital pazarların dinamik yapısı dikkate alındığında, rekabet hukuku müdahalesinin yalnızca geleneksel inceleme yöntemleriyle sınırlı kalmaması gerektiği görülmektedir. Bu çerçevede taahhüt mekanizması, rekabet otoritelerinin müdahale araç setini genişleten ve özellikle yeni ve karmaşık davranışlara yönelik daha esnek çözümler geliştirilmesine imkân tanıyan bir araç olarak değerlendirilmektedir. Özellikle veri gücünün odak noktası olduğu incelemelerde hızlı müdahalenin önem taşıması nedeniyle geçici tedbir mekanizmasının taahhüt mekanizmasından beklenen çıktıları daha etkin sağlayıp sağlayamayacağı değerlendirilmiştir. Bununla birlikte yeni zarar teorilerinin incelendiği dosyalarda telafi edilemeyecek zararların doğacağına ilişkin değerlendirmenin ilk bakışta yapılmasının güç olmasının, geçici tedbir aracının kullanımına ilişkin bazı sınırlılıkları da beraberinde getirdiği vurgulanmıştır.

Diğer yandan dijital pazarlara ilişkin ihlal kararlarında tasarlanan tedbir çözümlerinin çoğu zaman kullanıcı davranışlarının veri temelli analizini gerektiren çok boyutlu incelemelere dayanması, çözüm tasarımını oldukça karmaşık hale getirmektedir. Bu noktada taahhüt mekanizmasının esnek yapısı ve pazar analizini içeren çok katmanlı çözüm tasarımı imkânı, söz konusu rekabet sorunlarına daha hızlı ve hedefe yönelik müdahale edilmesini sağlayabilecek bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Bununla birlikte Kurul içtihatları doğrultusunda yeni gelişen dijital pazarlara yönelik rekabet hukuku uygulamalarında otoritenin sağladığı rehberlik rolünün zayıflaması ihtimali de göz ardı edilmemelidir. Özellikle yeni ve iddialı zarar teorilerinin incelendiği dijital pazarlarda taahhüt mekanizmasının sık kullanımı, ihlal tespitine dayanan kararların sayısını azaltarak hem yargısal denetimin hem de içtihat gelişiminin zayıflamasına yol açabilecektir. Ancak her halükarda, davranışın yarattığı rekabet endişesinin kapsamlı olarak ortaya konmasıyla birlikte kısmen bu riskin bertaraf edilebileceği, asıl olarak hızlı ve etkin bir çözüm tasarımını uygulamaya geçirerek endişenin giderilmesinin öncelikli hedef olarak seçilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Sonuç olarak dijital pazarlarda uygulanacak rekabet politikası bakımından caydırıcılık ile hızlı ve esnek müdahale ihtiyacı arasında dengeli bir yaklaşım benimsenmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Rekabetçi sorun teşkil eden davranışların tüketici refahı üzerinde açık ve önemli zararlar doğurduğuna ilişkin güçlü bulguların bulunduğu veya daha önce ihlal kararlarına konu olmuş ve belirli bir içtihat zemini oluşmuş davranışların söz konusu olduğu durumlarda caydırıcılık etkisinin ön plana çıkarılması uygun olacaktır. Buna karşılık pazar dinamiklerinin henüz şekillenmekte olduğu ve rekabet sorunlarının niteliğinin tam olarak ortaya konulmasının güç olduğu durumlarda taahhüt mekanizmasının esnek ve çözüm odaklı yapısının daha hızlı ve etkili müdahale imkânı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede bu pazarlar için klasik usul yerine öncelikli olarak tercih edilmesi gereken taahhüt mekanizmasının daha efektif bir yöntem olduğu vurgulanmakla birlikte, dijital platformlarda kendini kayırma uygulaması gibi sıklıkla tekrar eden davranış modelleri için incelenen davranışın niteliği ve ortaya konan zarar teorisine göre geleneksel soruşturma usulü daha isabetli bir tercih

olacaktır. Dijital pazarlara yönelik rekabet hukuku uygulamalarında taahhüt mekanizmasının tamamen ikame edici bir araç olarak değil, geleneksel soruşturma yöntemleriyle birlikte ve tamamlayıcı bir biçimde kullanılması daha dengeli bir politika yaklaşımı ortaya koyabilecektir. Böylece hem rekabet ihlallerine karşı caydırıcılık etkisi korunabilecek hem de hızla değişen dijital pazar koşullarına uyum sağlayabilecek esnek müdahale araçlarından yararlanılması mümkün olacaktır.

SONUÇ

Taahhüt mekanizması, hakkında inceleme yapılan teşebbüslerin rekabet sorunlarını gidermeye yönelik sundukları taahhütlerin kabul edilmesi yoluyla, ihlal tespitinde bulunulmaksızın ve idari para cezasına hükmedilmeksizin incelemelerin sonuçlandırılmasını mümkün kılan bir rekabet hukuku aracıdır.

Türk rekabet hukukunda taahhüt yöntemini açıkça düzenleyen bir hükmün bulunmadığı dönemde bu yöntemin sağladığı usuli faydalara duyulan ihtiyacın RKHK'nin 9/3. maddesinin geniş yorumlanması suretiyle karşılanmaya çalışıldığı görülmektedir. Taahhüt mekanizmasının 2020 yılında gerçekleştirilen Kanun değişikliği ile açık biçimde düzenlenmesi sonrasında ise uygulamada giderek artan bir sıklıkla başvurulmuş bir araç haline geldiği değerlendirilmektedir.

Taahhüt mekanizması hem rekabet otoriteleri hem de teşebbüsler açısından çeşitli faydalar sağlamaktadır. Otoriteler bakımından hızlı ve esnek bir müdahale imkânı sunarak usul ekonomisi sağlaması, rekabetçi sorunun araştırılmasına ayrılacak kaynakların çözüm tasarımıyla yönlendirilmesine olanak tanınması ve çok katmanlı müzakere süreçleri sayesinde rekabetçi sorunlara hedefe yönelik çözümler geliştirilmesini mümkün kılması bu faydaların başında gelmektedir. Teşebbüsler açısından ise idari para cezası ve itibar kaybı riskiyle karşılaşmaksızın incelemelerin sonuçlandırılabilmesi, ayrıca çözüm tasarımıyla aktif şekilde katılım sağlayabilmeleri taahhüt mekanizmasının sunduğu başlıca avantajlar arasında yer almaktadır.

Bununla birlikte taahhüt mekanizması uygulamada bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Özellikle ihlal kararları ve buna bağlı idari para cezaları ile sağlanan caydırıcı etkinin azalması, esnek yapısı nedeniyle otoriteler tarafından pazarları düzenleyici bir araç olarak kullanılabilmesi, ihlal kararlarına kıyasla daha dar kapsamlı değerlendirme içermesi sebebiyle hukuki belirliliğin zayıflaması ve taahhüt kararlarının nadiren yargı denetimine konu olması bu sorunların başında gelmektedir. Ayrıca ihlal tespiti içermeyen taahhüt kararlarının özel hukuk davalarında üçüncü kişilerin ispat yükünü ağırlaştırabileceği yönünde de çeşitli endişeler dile getirilmektedir.

Taahhüt mekanizmasının RKHK'nin 43. maddesinde düzenlenmesinin ardından 2021 yılında yürürlüğe giren 2021/2 sayılı Tebliğ ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Bu düzenleme ile taahhüt görüşmelerinin başlatılması ve sunulan taahhütlerin değerlendirilmesi süreçlerinde Kurula gerek değerlendirme kriterleri gerekse süreler bakımından geniş bir takdir yetkisi tanınarak esnek bir çerçeve oluşturulduğu görülmektedir. Özellikle pazar testinin zorunlu bir aşama olarak değil, gerekli görüldüğünde başvurulabilecek bir araç olarak düzenlenmesi ve taahhüt başvurularının soruşturmanın ilk üç ayı içerisinde sunulmasına yönelik sınırlamanın taahhüt mekanizmasından beklenen hız ve kaynak verimliliğini artırmaya yönelik olduğu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte taahhüt sürecinin bazı durumlarda uzun sürebilmesi, mekanizmadan beklenen hız ve usul ekonomisi avantajlarının tam olarak gerçekleşmesini zorlaştırabilmektedir. Bu nedenle özellikle taahhüt görüşmelerinin yürütülmesi, pazar testine sunulması ve taahhütlerin değerlendirilmesi aşamalarında belirli süre sınırlarının öngörülmesi, hem sürecin daha verimli işlemesine katkı sağlayabilecek hem de taahhüt mekanizmasının inceleme taraflarınca geciktirme stratejisi olarak kullanılmasının önüne geçebilecektir.

Çalışma kapsamında taahhüt mekanizmasının uygulamadaki etkilerinin daha somut biçimde ortaya konulabilmesi amacıyla RKHK'nin 4. ve 6. maddeleri kapsamında yürütülen incelemelerde taahhüt süreçlerinin ortalama süreleri incelenmiştir. Yapılan değerlendirmede taahhüt mekanizmasının özellikle 4. madde kapsamında değerlendirilen rekabetçi sorunların ele alındığı dosyalarda kaynak maliyeti açısından beklentileri karşılayan ancak caydırıcılık açısından efektif olmayan bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte 6. madde kapsamındaki incelemelerde de taahhüt mekanizmasının kaynak verimliliği açısından sınırlı ölçüde verimlilik sağladığı bununla birlikte tedbirlere kıyasla daha etkili çözüm geliştirilmesine olanak sunduğu sonucuna varılmaktadır.

Hâkim durumdaki teşebbüslerin pazardaki inovasyon güdüsünü zedelemeyen etkin çözümlerin belirlenmesi, 6. madde kapsamındaki dosyalar bakımından büyük önem taşımaktadır. Ancak klasik inceleme yönteminde sürecin ve kaynakların önemli bir kısmı rekabet ihlalinin ve etkilerinin ortaya konulmasına ayrıldığından, tedbir çözümlerinin tasarımı çoğu zaman sınırlı soruşturma süresi

içerisinde geri planda kalabilmektedir. Bu doğrultuda teşebbüslere yükümlü kılınan tedbirlere uyum sürecinin değerlendirilmesi bakımından soruşturma süresi sona erdikten sonra da kaynak ayrılmaya devam edilebilmektedir. Taahhüt mekanizmasında ise ihlal tespiti ve etkilerinin ortaya konulmasına yönelik kapsamlı bir inceleme yapılmaksızın rekabetçi endişelerin belirlenmesinin ardından doğrudan bu endişelere yönelik çözüm tasarımı odaklanılmaktadır. Böylece tedbir çözümlerine kıyasla daha hedefe yönelik bir tasarım sağlanarak rekabetçi sorunlara hem daha erken hem de daha etkin şekilde müdahale edilmesi mümkün olabilmektedir. Ayrıca her ne kadar yasal bir engel bulunmasa da tarafların gönüllü olarak sunduğu taahhütlere ilişkin kararların nadiren yargı denetimine konu olması da incelemelerin daha kısa sürede kesin sonuçlara ulaşmasını sağlamaktadır. Bu çerçevede taahhüt mekanizmasının, tek taraflı davranışlara yönelik daha etkin çözümler geliştirilmesine imkân tanıdığı değerlendirilmektedir.

Çalışmada ayrıca taahhüt mekanizmasının dijital pazarlar bakımından doğurabileceği etkiler de incelenmiştir. Dijital pazarların hızlı değişen ve veri temelli dinamiklere sahip yapısı dikkate alındığında rekabet ihlallerine yönelik müdahalelerin zamanında gerçekleştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu pazarlarda tüketici davranışlarının ve veri temelli avantajların rekabetçi denge üzerinde belirleyici bir rol oynaması, rekabetçi sorunlara yönelik çözüm tasarımlarını da daha karmaşık hale getirmektedir. Bu çerçevede taahhüt mekanizmasının kaynakların hızlı bir şekilde çözüm tasarımına yönlendirilmesini sağlaması ve rekabetçi sorunlara erken müdahale edilmesine imkân tanınması dijital pazarlar bakımından önemli bir avantaj olarak değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte dijital pazarlarda taahhüt mekanizmasının sık kullanımı, ihlal tespitine dayanan kararların azalmasına ve rekabet hukukunun içtihat geliştirme fonksiyonunun zayıflaması riskini taşımaktadır. Bu nedenle dijital pazarlarda uygulanacak rekabet politikasında caydırıcılık ile hızlı ve esnek müdahale ihtiyacı arasında dengeli bir yaklaşım benimsenmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Rekabetçi davranışların tüketici refahı üzerinde açık ve ciddi zararlar doğurduğuna ilişkin güçlü bulguların bulunduğu veya daha önce ihlal kararlarına konu olmuş uygulamaların söz konusu olduğu durumlarda caydırıcılık etkisinin ön planda tutulması uygun olacaktır. Buna karşılık pazar

dinamiklerinin henüz şekillenmekte olduğu ve rekabetçi sorunların niteliğinin tam olarak ortaya konulmasının güç olduğu durumlarda taahhüt mekanizmasının esnek ve çözüm odaklı yapısı daha hızlı ve etkili müdahale imkânı sağlayabilecektir.

Bu çerçevede dijital pazarlara yönelik rekabet hukuku uygulamalarında taahhüt mekanizmasının tamamen ikame edici bir araç olarak değil, geleneksel soruşturma yöntemleriyle birlikte ve tamamlayıcı bir biçimde kullanılması daha dengeli bir politika yaklaşımı ortaya koyabilecektir. Böylece hem rekabet ihlallerine karşı caydırıcılık etkisi korunabilecek hem de hızla değışen dijital pazar koşullarına uyum sağlayabilecek esnek müdahale araçlarından yararlanılması mümkün olacaktır. Ayrıca dijital pazarlara ilişkin incelemelerde taahhüt mekanizmasının kullanımına yönelik uygulama kriterlerinin Kurul kararları veya ikincil düzenlemeler yoluyla daha açık biçimde ortaya konulması, hem teşebbüsler hem de piyasa aktörleri açısından hukuki öngörülebilirliğin artırılmasına katkı sağlayabilecektir.

ABSTRACT

This thesis examines the use of commitment mechanisms in Turkish competition law. Commitments allow investigations to be concluded without a finding of infringement or the imposition of administrative fines, by accepting commitments offered by undertakings to address identified competition concerns.

Before the explicit regulation of the commitment procedure, similar procedural benefits were pursued through a broad interpretation of Article 9/3 of the Turkish Competition Law. Following the legislative amendment introduced in 2020, commitment mechanisms were formally incorporated into the legal framework and have increasingly been used in the practice of the Turkish Competition Board.

Commitment mechanisms provide several advantages for both competition authorities and undertakings. For authorities, they enable faster and more flexible intervention in competition concerns and improve procedural efficiency by directing resources towards remedy design rather than infringement findings. For undertakings, they allow investigations to be resolved without administrative fines or reputational risks while enabling participation in remedy design.

However, commitment procedures also raise certain concerns, including the possible weakening of the deterrent effect of infringement decisions and reduced legal certainty due to the absence of detailed infringement findings.

Following the adoption of the 2021/2 Communiqué, procedural rules governing commitment mechanisms were clarified. This thesis evaluates their practical effects by analysing the average duration of commitment procedures under Articles 4 and 6 of the Turkish Competition Law.

The findings suggest that commitment mechanisms improve procedural efficiency and enable earlier intervention in competition concerns, particularly in digital markets characterized by rapid technological change and data-driven competition.

KAYNAKÇA

- AGHION, P., N. BLOOM, R. BLUNDELL, R. GRIFFITH ve P. HOWITT (2005), “Competition and Innovation: An Inverted-U Relationship”, *Quarterly Journal of Economics*, Vol. 120, s. 701.
- ALLENSWORTH, R.B. (2016) “The Commensurability Myth”, *Vanderbilt Law Review*, Vol.1, s. 24-44.
- ANDERSON, L.C. (2007), “Mocking the Public Interest: Congress Restores Meaningful Judicial Review Of Government Antitrust Consent Decrees”, *Vermont Law Review*, Vol.31, s. 593.
- ANDREEA, C. L. ve J. P. TROPEANO (2022), “Learning by litigating: An Application to Antitrust Commitments”, *International Journal of Industrial Organization*, Vol. 80.
- ARI, H., E. AYGÜN ve G. KEKEVİ (2009), “Rekabet Hukukunda Taahhüt ve Uzlaşma”, *Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu-VII*, Yayın No: 237, s. 229-294.
- ATASAYAR, K. (2001), “4054 Sayılı Kanun’un 9. Maddesi 3. Fıkrası Gereğince ‘İhlale Son Vermek İçin Görüş Bildirme’ Üzerine Düşünceler”, *Rekabet Bülteni*, Sayı: 5, <http://www.esrcr.com/article/2509/rekabet-bulteni> , Erişim Tarihi: 23.03.2024.
- BALDWIN, R. ve M. CAVE (2012), *Understanding Regulation*, Second Edition, Oxford University Press, Oxford.
- BELLIS, J. F. (2016), “EU Commitment Decisions: What Makes Them So Attractive?”, [https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WD\(2016\)53/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WD(2016)53/en/pdf), Erişim Tarihi: 20.12.2023.
- BOTTEMAN, Y. ve A. PATSA (2013), “Towards a More Sustainable Use of Commitment Decisions in Article 102 tfeu Cases”, *Journal of Antitrust Enforcement*, Vol. 1, No: 2, s. 347-374.
- BROOK, O. (2019), “Has EU Competition Law Lost Its Bite? A Hard Look on How ‘Soft’ Enforcement Undermined the Basic Conventions and Goals of EU Competition Law”, *ASCOLA presentation*, 14th ASCOLA Conference, Aix-en-Provence, France.
- CALZADO, J. R., R. MOTTA ve M. CASALLO (2011), “The European Commission’s Recent Activity in the Electricity and Gas Sectors: Integrated Approach, Pragmatism and Guidance in EU Competition Enforcement”, *The European Antitrust Review*, s. 90-95.
- CENGİZ, F. (2010), “Alrosa v. Commission and Commission v. Alrosa: Rule of Law in Post-Modernisation EU Competition Law Regime”, *TILEC Discussion Paper*, DP 2010-033.
- CHONÉ, P., S. SOUAM ve A. VIALFONT (2014), “On the Optimal Use of Commitment Decisions Under European Competition Law”, *37 International Review of Law and Economics*, Vol. 37, s. 169-179.
- COATE, M.B. ve A.N. KLEIT (1996), *Introduction: The Economics of the Antitrust Process*, Springer, New York.

- COOK, C.J. (2006), “Commitment Decisions: The Law and Practice Under Article 9”, *World Competition*, Vol. 29, No: 2, s. 209-212.
- COOTER, R. ve T. ULEN (2012), *Law & Economics*, 6. Baskı, Pearson.
- CRANE, D. (2008), “Antitrust Antifederalism”, *California Law Review*, Vol. 96, No. 1, s. 32.
- COSTA-CABRAL, F. ve O. LYNKEY (2017), “Family Ties: The Intersection between Data Protection and Competition in EU Law”, *Common Market Law Review*, Vol. 54, No. 1, s. 11-50.
- DAVID, E. (2010), “Tools For an Optimal Enforcement of European Antitrust Law: Examples of Guidelines on the Method of Setting Fines and on Commitment Proceedings. Is The European Commission Right?”, *The Reform of EC Competition Law: New Challenges*, s. 139-160.
- DEVLIN, A. J. (2012), “Antitrust as Regulation”, *San Diego Law Review*, Vol. 49, s. 823.
- DUNNE, N. (2014), “Commitment Decisions in EU Competition Law”, *Journal Of Competition Law & Economics*, Vol. 10, No: 2, s. 399-444.
- EUROPEAN COMMISSION (2014), “To Commit or Not to Commit”, *Competition Policy Brief*, Issue 3, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/acdf075b-9a99-11e6-9bca-01aa75ed71a1/language-en>, Erişim Tarihi: 24.12.2023.
- EUROPEAN COMMISSION (2009), “Commission Staff Working Paper Accompanying The Communication From The Commission to The European Parliament and Council - Report on the functioning of Regulation 1/2003 ”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009SC0574> Erişim Tarihi: 22.12.2023.
- FAULL, J. ve A. NIKPAY (2014), *The EC LAW Of Competition*, Third Edition, Oxford University Press, Oxford.
- FORRESTER, I. (2010), “Creating New Rules Or Closing Easy Cases?”, C. D. Ehlermann ve M. Marquis (der.), *European Competition Law Annual 2008: Antitrust Settlements under EC Competition Law* içinde, Bloomsbury, 637-638.
- FRIEDERISZICK, H. W. ve L. GRATZ, (2012) “Dominant and Efficient – On the Relevance of Efficiencies in Abuse of Dominance Cases”, *ESMT White Paper No. WP-12-01*, Berlin, Almanya, <https://ssrn.com/abstract=2191492> Erişim Tarihi: 12.01.2024.
- GAL, M. S. (2017), “Algorithmic-Facilitated Coordination: Market and Legal Solutions”, *Competition Policy International*.
- GALLO, J. C., K. DAU-SCHMIDT, J. L. CRAYCRAFT, ve C. J. PARKER (2000). “Department of Justice Antitrust Enforcement, 1955-1997: An empirical study”. *Review of Industrial Organization*, 75-133.
- GCR (2021), “Non-structural Remedies”, *Global Competition Review*, <https://globalcompetitionreview.com/guide/the-guide-merger-remedies/fourthedition/article/non-structural-remedies>, Erişim Tarihi 03.02.2024.
- GERADIN, D. ve E. MATTIOLLI (2017), “The Transactionalization of EU Competition Law: A Positive Development”, *Journal of European Competition Law & Practice*, Vol. 8, No. 10, s. 634-642.

- GERARD, D. (2014), “Negotiated Remedies in the Modernization Era: The Limits of Effectiveness”, *European Competition Law*, Hart Publication, Oxford.
- GHEUR, C., N. PETIT ve J. F. BELLIS (2009), *Alternative Enforcement Techniques in EC Competition Law*, Bruylant, Brüksel, 183-220.
- GINSBURG, D. H. ve J. D. WRIGHT (2013), “*The Goals of Antitrust: Welfare Trumps Choice*”, https://www.ftc.gov/sites/default/files/documents/public_statements/goals-antitrust-welfare-trumps-choice/130320goalsofantitrustbp4.pdf, Erişim Tarihi: 12.12.2023.
- GÜRKAYNAK, G. (2004), “AB Rekabet Hukuku Uygulamasında Komisyon ve Teşebbüsler Arasında Uzlaşma ve Sulh”, Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları (Ocak/2004), s. 65- 106, http://www.rekabet.gov.tr/e/?path=ROOT%2f1%2fDocuments%2fPer%25c5%259fembe%2bKonferans%25c4%25b1%2bYay%25c4%25b1n%2fp_erskonfyyn12.pdf, Erişim Tarihi: 07.02.2024.
- HAYEK, F. (1978), *Law, Legislation and Liberty, Vol.2: The Mirage of Social Justice*, University of Chicago Press, Chicago.
- ITALIANER, A. (2012), “Legal Certainty, Proportionality, Effectiveness: The Commission’s Practice on Remedies”, Charles River Associates Annual Conference, 5 December 2012, Brussels, https://ec.europa.eu/competition/speeches/text/sp2012_07_en.pdf, Erişim Tarihi 03.02.2024.
- HAZAN, J. (2013), “Stop Being Evil: A Proposal for Unbiased Google Search”, *Michigan Law Review*, Vol. 111, No. 5, s. 789.
- HOPNER, T. (2020), “Google’s (Non-) Compliance with the EU Shopping Decision. A study based upon empirical data of 25 comparison shopping services”, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3700748, Erişim Tarihi: 13.02.2024.
- JENNY, F. (2015), “Worst Decision of the EU Court of Justice: The Alrosa Judgement in Context and the Future of Commitment Decisions”, *Fordham International Law Journal*, Vol. 38, Issue 3, Article 2, s. 700-770.
- JONES, A. ve B. SUFRIN (2014), *EU Competition Law: Text, Cases and Materials*, Fifth Edition, Oxford University Press, İngiltere.
- KAPLOW, L. (2017), “On the Relevance of Market Power”, *Harvard Law Review*, Vol. 130, No. 5, 1304.
- KARABEL, G. (2015), *Rekabet Hukukunda Ne Bis In Idem İlkesi*, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No:141, Ankara.
- KELLERBAUER, M. (2011), “Playground Instead of Playpen: the Court of Justice of the European Union’s Alrosa judgment on art. 9 of Regulation 1/2003”, *European Competition Law Review (ECLR)*, Vol. 32, No: 1, s. 1-8.
- KHAN, L. (2019), “The Separation of Platforms and Commerce”, *Columbia Law Review*, Vol. 119/4, pp. 973-1098, https://scholarship.law.columbia.edu/faculty_scholarship/2789/, Erişim Tarihi 03.02.2024.
- KLAUER, K. C., J. MUSCH. ve B. NAUMER (2000), “On Belief Bias in Syllogistic Reasoning”, *Psychological Review*, No: 107(4), s. 852–884.

- KOBAYASHI, B. H. ve T. J. MURIS (2012), “Chicago, Post-Chicago, and Beyond: Time to Let Go of the 20th Century”, *Antitrust Law Journal*, Vol. 78, s. 505.
- KWOKA, J. ve T. VALLETTI (2021), “Unscrambling the eggs: breaking up consummated mergers and dominant firms”, *Industrial and Corporate Change*, Vol. 30, s. 1286-1306.
- LANG, J. T. (2005), “Commitment Decisions and Settlements with Antitrust Authorities and Private Parties under European Antitrust Law”, B.E. Hawk (der.), 2005 Annual Proceedings of the Fordham Corporate Law Institute içinde, s.265-324.
- LIANOS, I. (2013), “Competition Law Remedies in Europe: Which Limits for Remedial Discretion?”, CLES Research Paper Series, No: 2/2013 SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2235817>, Erişim Tarihi:17.11.2023.
- LIANOS, I. (2014), “Effectiveness, Competition Law Remedies and the Limits of Adjudication”, CLES Research Paper Series No: 6/2014, https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10045052/1/Lianos_cles-6-2014.pdf, Erişim Tarihi:22.10.2023.
- MAIER-RIGAUD, F. P. (2013), “Behavioral versus Structural Remedies in EU Competition Law”, P. Lowe, M. Marquis ve G. Monti (der.), *European Competition Law Annual 2013, Effective and Legitimate Enforcement of Competition Law* içinde, s. 4.
- MAKRIS, S. (2020), “Responsive Antitrust: A Study of Commitment Decisions of Art. 9 Regulation 1/2003”, Doktora Tezi, European University Institute, San Domenico di Fiesole.
- MANTZARI, D. (2020), “Interim Measures in EU Competition Cases: Origins, Evolution and Implications for Digital Markets”, *Journal of European Competition Law & Practice*, Vol.11, No 9, s.487-498.
- MARINIELLO, M. (2014), “Commitments or Prohibitions? The EU Antitrust Dilemma”, Bruegel Policy Brief, Issue:1, http://bruegel.org/wp-content/uploads/imported/publications/pb_2014_01.pdf, Erişim Tarihi: 12.01.2024.
- MARINIELLO, M. (2015), D. NEVEN ve J. PADILLA, “Antitrust, Regulatory Capture, and Economic Integration”, E15 Expert Group on Competition Policy, Think Piece, <https://www.ictsd.org/sites/default/files/research/E15-Competition-Mariniello,%20Neven,%20Padilla-FINAL.pdf>, Erişim Tarihi 23.01.2024.
- MCKINSEY (2020), “Can telcos create more value by breaking up?”, <https://www.mckinsey.com/industries/technology-media-and-telecommunications/ourinsights/can-telcos-create-more-value-by-breaking-up>, Erişim Tarihi 24.01.2024.
- MOTTA, M., M. POLO ve H. VASCONCELOS (2003), “Merger Remedies in the European Union: An Overview”, F. Lévêque ve H. Shelanski (der.), *Merger Remedies in American and European Union Competition Law*.
- ODABAŞ BUBA, H. (2017), *AB ve Türk Rekabet Hukukunda Rekabet İhlallerine İlişkin Taahhüt Yöntemi*, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No: 156, Ankara.
- O’ DONOGHUE, R. ve J. PADILLA (2006), *The Law and Economics of Article 82 EC*, Hart, Oxford.
- O’DONOGHUE, R. ve A. J. PADILLA (2013), *The Law and Economics of Article 102 TFEU*, Second Edition, Oregon.

- OECD (2006), Remedies and Sanctions in Abuse of Dominance Cases, <https://www.oecd.org/daf/competition/38623413.pdf>, Erişim Tarihi: 14.01.2024
- OECD (2015), “Merger Remedies”, <https://www.oecd.org/daf/competition/mergers/34305995.pdf>, Erişim Tarihi: 05.11.2023.
- OECD (2016), “Commitment Decisions in Antitrust Cases”, [https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WD\(2016\)22/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WD(2016)22/en/pdf), Erişim Tarihi: 24.02.2024.
- OECD (2018), “Designing and Testing Effective Consumer-Facing Remedies”, [https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WP3\(2018\)2/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/COMP/WP3(2018)2/en/pdf), Erişim Tarihi: 24.02.2024.
- OECD (2022), “Remedies And Commitments In Abuse Cases”, <https://www.oecd.org/daf/competition/remedies-and-commitments-in-abuse-cases-2022.pdf>, Erişim Tarihi: 24.02.2024.
- PASQUALE, F. (2013), “Paradoxes of Digital Antitrust: Why the FTC Failed to Explain Its Inaction on Search Bias”, *Harvard Journal of Law & Technology*, Series 8.
- PERALTA, E. O. (2019), “The Evidential Effect of Commitment Decisions in Damage Claims. What Is The Assumptive Value of a Pledge?” *Common Market Law Review*, Vol.56, No:4, s.979-1004.
- PEKTAŞ, M. (2008), Rekabet Hukukunda Alternatif Bir Yol: Uzlaşma, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No: 94, Ankara.
- POLO, M. ve P. REY (2015) “Antitrust Enforcement, Commitments and Remedies” available at <http://www.siecon.org/online/wp-content/uploads/2015/10/Polo.pdf>, Erişim Tarihi: 23.01.2024.
- RAB, S., D. MONNOYEUR ve A. SUKHTANKAR (2010), “Commitments in EU Competition Cases”, *Journal of European Competition Law and Practice*, Vol.1, s.171-188.
- RAT, D. (2015), “Commitment Decisions and Private Enforcement of EU Competition Law: Friend or Foe?”, *World Competition*, Vol. 35, No: 4, s. 527-545.
- SADOWSKA, M. (2011), “Energy Liberalization in Antitrust Straitjacket: A Plant Too Far”, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1806530 , Erişim Tarihi: 24.01.2024.
- SANLI, K. (2022), *Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da Yapılan 2020 Yılı Değişiklikleri: Nedenleri, Kapsamı ve Olası Etkileri*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- SCHWEITZER, H. (2012), “Commitment Decisions in the EU and in the Member States: Functions and Risks of a New Instrument of Competition Law Enforcement within a Federal Enforcement Regime” *e-Competitions Bulletin*, Special Issue on Commitment Decisions, <https://ssrn.com/abstract=2101630>, Erişim Tarihi: 22.01.2024.
- Stigler Committee on Digital Platforms, Final Report (2019), <https://www.chicagobooth.edu/research/stigler/news-and-media/committee-on-digital-platforms-final-report>, Erişim Tarihi: 18.3.2022.

STUCKE, M. E. ve A. EZRACHI (2015), “Artificial Intelligence & Collusion: When Computers Inhibit Competition”, *The University of Tennessee Legal Studies Research Paper*, No 267.

UK HOUSE OF LORDS (2016), “Online Platforms and the Digital Single Market”, 10th Report of Session 2015-16, paras. 188 and 191., <https://publications.parliament.uk/pa/ld201516/ldselect/lddeucom/129/129.pdf>, Erişim Tarihi 15.02.2024.

VICKERS, J. (2005), “Abuse of Market Power” *The Economic Journal* 115, No: 504 s.244-261

WAGNER-VON PAPP, F. (2012), “Best And Even Better Practices in Commitment Procedures After Alrosa: The Danger of Abandoning the Struggle for Competition Law”, *Common Market Law Review*, Vol. 49, No: 3.

WAGNER-VON PAPP, F. (2013), “Critical considerations on the commission’s commitment to the commitment procedure”, 3 CPI Antitrust Chronicle 3.

WATHELET, M. (2015), “Commitment Decisions and the Paucity of Precedent”, *Journal of European Competition Law & Practice*, Vol. 6, No. 8, s. 554.

WATTS B. D. (2013), “Precision Strike: An Evolution”, *The National Interest*, <http://nationalinterest.org/commentary/precision-strike-evolution-9347>, Erişim Tarihi 04.02.2024.

WILS, W. P. J. (2005), *Principles of European antitrust enforcement*, Bloomsbury Publishing, Oregon.

WILS, W. P. J. (2006), “Settlement of EU Antitrust Investigation: Commitment Decisions under Article 9 of Regulation No: 1/2003”, *World Competition*, Volume 29, No. 3, s. 345 – 366.

WILS, W. P. J. (2008), “The Use Of Settlements in Public Antitrust Enforcement: Objectives and Principles”, *World Competition*, Vol. 31, No: 3, s. 335 - 352.

WILS, W. P. J. (2015), “Ten Years of Commitment Decisions under Article 9 of Regulation 1/2003: too much of a Good Thing”, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2617580, Erişim Tarihi 15.02.2024.

WILS, W. P. J. (2016), “Private Enforcement of EU Antitrust Law and Its Relationship with Public Enforcement: Past, Present and Future”, *World Competition: Law and Economics Review*, Vol.40. No:1, s.3-46.

WIND, E (2005), “Remedies and Sanctions in Article 82 of the EC Treaty”, *European Competition Law Review (ECLR)*, Vol. 26, s. 660.

WITT, A. C. (2016), *The More Economic Approach to EU Antitrust Law*, Hart, Oxford.

WU, T. (2019), “The Blind Spot: The Attention Economy and the Law”, *Antitrust Law Journal*, Vol 82, s. 771.

YILMAZ, S. (2022), *Rekabet İhlallerinin İçtimalı, Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi No: 204*, Ankara.

Rekabet Kurulu Kararları

25.12.2003 tarih ve 03-83/1003-405 sayılı karar.

08.01.2004 tarih ve 04-01/27-9 sayılı karar.

20.05.2004 tarih ve 04-36/414-105 sayılı karar.

22.11.2018 tarih ve 18-44/703-345 sayılı karar.
26.03.2020 tarih ve 20-16/232-113 sayılı karar.
20.08.2020 tarih ve 20-38/526-234 sayılı karar.
05.11.2020 tarih ve 20-48/655-287 sayılı karar.
12.11.2020 tarih ve 20-49/675-295 sayılı karar.
19.11.2020 tarih ve 20-50/688-302 sayılı karar.
10.12.2020 tarih ve 20-53/746-334 sayılı karar.
10.12.2020 tarih ve 20-53/751-335 sayılı karar.
07.01.2021 tarih ve 21-01/8-6 sayılı karar.
28.01.2021 tarih ve 21-05/64-28 sayılı karar.
11.03.2021 tarih ve 21-13/169-73 sayılı karar.
18.03.2021 tarih ve 21-15/190-80 sayılı karar.
08.04.2021 tarih ve 21-20/250-106 sayılı karar.
26.08.2021 tarih ve 21-40/589-286 sayılı karar.
02.09.2021 tarih ve 21-41/610-297 sayılı karar
09.09.2021 tarih ve 21-42/614-301 sayılı karar.
21.10.2021 tarih ve 21-51/712-354 sayılı karar.
28.10.2021 tarih ve 21-53/736-369 sayılı karar.
24.03.2022 tarih ve 22-14/219-94 sayılı karar.
24.03.2022 tarih ve 22-14/221-95 sayılı karar.
07.07.2022 tarih ve 22-32/505-202 sayılı karar.
08.09.2022 tarih ve 22-41/587-247 sayılı karar.
08.09.2022 tarih ve 22-41/580-240 sayılı karar.
08.09.2022 tarih ve 22-41/579-239 sayılı karar.
29.09.2022 tarih ve 22-44/649-280 sayılı karar.
06.10.2022 tarih ve 22-45/670-284 sayılı karar.
01.12.2022 tarih ve 22-53/806-332 sayılı karar.
12.01.2023 tarih ve 23-03/29-12 sayılı karar.
23.02.2023 tarih ve 23-10/170-53 sayılı karar.
23.02.2023 tarih ve 23-10/175-43 sayılı karar.
27.02.2023 tarih ve 23-11/177-54 sayılı karar.
02.03.2023 tarih ve 23-12/186-62 sayılı karar.
02.03.2023 tarih ve 23-12/187-63 sayılı karar.
23.03.2023 tarih ve 23-15/252-83 sayılı karar.
23.03.2023 tarih ve 23-15/269-91 sayılı karar.
30.03.2023 tarih ve 23-16/285-99 sayılı karar.
06.04.2023 tarih ve 23-17/314-104 sayılı karar.
05.07.2023 tarih ve 23-29/561-189 sayılı karar.
05.07.2023 tarih ve 23-29/568-193 sayılı karar.

07.09.2023 tarih ve 23-41/798-282 sayılı karar.

26.07.2023 tarih ve 23-33/633-213 sayılı karar.

İlgili Mevzuat

İdari Yargılama Usulü Kanunu

Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik
Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin
Yönetmelik

Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz

Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz

Komisyon Kararları

Case T-170/06, Alrosa v. Commission [2007] ECR II-2601.

Case COMP/C-2/38.698 – CISAC, OJ 2008 C 323/12.

Case COMP/C-37.792 – Microsoft, para. 112.

ABD Mahkeme Kararı

United States v. Otis Elevator Co., CCH, Decrees & Judgments in Federal Anti-Trust
Cases 107 (N.D. Cal. 1906).

AB Rekabet Mevzuatı

Council Regulation (EC) No 1/2003 of 16 December 2002 on the implementation of the
rules on competition laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty [2003], OJ L1/1.

Council Regulation No 17 First Regulation implementing Articles 85 and 86 of the Treaty
[1962], OJ 204/62.

Commission notice on best practices for the conduct of proceedings concerning Articles
101 and 102 TFEU [2011], <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:308:0006:0032:EN:PDF> , Erişim Tarihi: 12.02.2024

ABD Rekabet Mevzuatı

United States v. Otis Elevator Co., CCH Decrees & Judgments in Federal Antitrust Cases
107 (N.D. Cal. 1906).

Diğer Kaynaklar

ECN Recommendation on Commitment Procedures, https://competition-policy.ec.europa.eu/document/download/08460ffa-ae15-481d-94f0-0372fa93855b_en?filename=ecn_recommendation_commitments_09122013_en.pdf, Erişim Tarihi: 25.08.2020.

Rekabet Kurumu Karar İstatistikleri 2018, <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/guncel-karar-istatistikleri/2018-yillik-istatistik-20190110163811054.pdf>, Erişim Tarihi: 25.08.2020.

Rekabet Kurumu Karar İstatistikleri 2019, <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/guncel-karar-istatistikleri/2019-yillik-web-20200110120424416-pdf>, Erişim Tarihi: 25.08.2020.

Guidance on the CMA's investigation procedures in Competition Act 1998 cases: CMA8
(2022) <https://www.gov.uk/government/publications/guidance-on-the-cmas-investigation-procedures-in-competition-act-1998-cases/guidance-on-the-cmas-investigation-procedures-in-competition-act-1998-cases>, Erişim Tarihi: 25.08.2020.

Fransa Rekabet Otoritesi Taahhüt Düzenlemesi (2009), https://www.autoritedelaconurrence.fr/sites/default/files/cpro_autorite_2mars2009_engagements_antitrust.pdf

European Commission Antitrust: Commitment Decisions-Frequently Asked Questions 2013,

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_13_189 Erişim Tarihi: 24.02.2024

Idem, Annex A.16. (OFT, Enforcement Guidelines, December 2004, Annex A.16) OFT Enforcement Guidelines 2004, 11-12 <https://www.gov.uk/government/publications/competition-law-application-and-enforcement>. Erişim Tarihi: 11.02.2024

Kamu Gözetim Kurumu, Rekabet Kurulu Kararlarında Yer Verilen Taahhüt ve Şartların Yerine Getirilip Getirilmediğine İlişkin Denetim Hizmetini Yapmaya Yetkili Bağımsız Denetim Kuruluşları Listesi, [https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Rekabet%20Kurulu%20Kararlar%C4%B1na%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Denetim%20Hizmetini%20Yapmaya%20Yetkili%20Ba%C4%9F%C4%B1ms%C4%B1z%20Denetim%20Kurulu%C5%9Flar%C4%B1%20Listesi%20\(Site\).pdf](https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Rekabet%20Kurulu%20Kararlar%C4%B1na%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Denetim%20Hizmetini%20Yapmaya%20Yetkili%20Ba%C4%9F%C4%B1ms%C4%B1z%20Denetim%20Kurulu%C5%9Flar%C4%B1%20Listesi%20(Site).pdf) Erişim Tarihi: 22.01.2024

EKLER**Ek-1: Grafik 2 ve Grafik 3 Kapsamında Gerçekleştirilen Çalışmalarda Ele Alınan Taahhüt Kararları****Tablo 1: Taahhüt Kararları**

Karar Adı	Karar Sayısı	Karar Tarihi
Mavili	23-16/285-99	30.03.2023
Obilet	22-44/649-280	29.09.2022
SPG Prints	21-53/736-369	28.10.2021
Yemeksepeti	21-05/64-28	28.01.2021
Dolap/Trendyol	23-11/177-54	27.02.2023
Philips (Red)	21-40/589-286	26.08.2021
Essilor-Lux (Red)	22-14/219-94	24.03.2022
Baymak	22-14/221-95	24.03.2022
Avon	23-15/252-83	23.03.2023
Gerçek Kozmetik	23-15/269-91	23.03.2023
Şişecam (Revize)	23-10/170-53	23.02.2023
Pierre Fabre Dermo (Kısmi)	23-10/175-43	23.02.2023
Şişecam	21-51/712-354	21.10.2021
Unilever (Red)	21-15/190-80	18.03.2021
NAOS (Kısmi)	23-03/29-12	12.01.2023
THY	21-13/169-73	11.03.2021
MNG	20-53/746-334	10.12.2020
S-Sistem	20-53/751-335	10.12.2020
Singer	21-42/614-301	09.09.2021
Martı	22-41/587-247	08.09.2022
Arçelik	22-41/580-240	08.09.2022
BSH	22-41/579-239	08.09.2022
Çiçeksepeti	21-20/250-106	08.04.2021
Nesine (Red)	23-41/798-282	07.09.2023
TADIM	22-32/505-202	07.07.2022
TSB ve OSEM	21-01/8-6	07.01.2021
Mey İçki	22-45/670-284	06.10.2022
Biota	23-17/314-104	06.04.2023
Havaş	20-48/655-287	05.11.2020
Ege Teknoloji (Cosmed)	23-29/561-189	05.07.2023

Rekabet Kurumu Uzmanlık Tezleri Serisi

Yıldırımoğlu Fermantasyon	23-29/568-193	05.07.2023
Coca Cola	21-41/610-297	02.09.2021
Engingrup	23-12/186-62	02.03.2023
Farmasi	23-12/187-63	02.03.2023
Trendyol	23-33/633-213	26.07.2023

Üniversiteler Mahallesi
1597. Cadde No: 9
06800 Bilkent - Çankaya /ANKARA
[http:// www.rekabet.gov.tr](http://www.rekabet.gov.tr)